

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 546

Poznań, wtorek dnia 29 listopada 1932

Rok XXVII

Poznań, 28 listopada.

Nowy „sukces” wobec Gdańska

Nasz korespondent nadmorski (Fob) pisze pod datą 27 b. m., co następuje:

Wczoraj, wczesnym wieczorem, druty telegraficzne i telefoniczne przyniosły tutaj wiadomość z Genewy, iż przedstawiciele Polski podpisali po południu o godz. 4-tej układ z delegacją gdańską. Najważniejszy dla Gdańska jest czwarty punkt umowy, iż Polska cofa rozporządzenie z 25-go października r. b. w sprawie zaprowadzenia na kolejach gdańskich waluty złotowej. Dla strony polskiej największym jakoby „sukcesem” ma być zgoda Gdańska na prowadzenie rokowań w sprawie artykułów 33 i 36 konwencji paryskiej, t. zn. na temat praw Polaków w Gdańsku i uyfikacji waluty gdańskiej z polską. Zniesienie zakazów gazet gdańskich w Polsce i polskich w wolnym mieście, dać ma obu stronom korzyści równomierne, a ostatnia sprawa, opłaty szkolne dzieci polskich kolejarzy, zatrudnionych na kolejach gdańskich, jest niewątpliwie plusem dla Polski, aczkolwiek bardzo małym.

Wiadomości o wyniku genewskim Gdańszczanie przyjęli z entuzjazmem. Wydawnictwo „Danziger Neueste Nachrichten” puściło zaraz na miasto rodzaj dodatków nadzwyczajnych, które powyieszano w wielu sklepach. Przechodnie dowiedzieli się odrazu, że złotego na kolejach nie będzie, że teza gdańska tak, czy inaczej, w Genewie zwyciężyła.

Istotnie Gdańsk postawił na swoim i nie dopuścił waluty polskiej na gdańskie koleje. Zapytać się można, poco były te głośnie i szumne przygotowania?

Żeby to rozporządzenie o złotym najdrożej sprzedać?

W sumie kupna są tylko dwie realne pozycje: opłaty szkolne dla dzieci kolejarzy i zniesienie zakazu gazet. Gotowość Gdańska do prowadzenia rozmów, a chociażby rokowań na temat artykułów 33 i 36 konwencji paryskiej jest wartością mglistą i problematyczną. Rokowania takie mogą się toczyć przez całe lata i do niczego nie doprowadzić, zresztą będą zawsze zależne od każdorazowego układu sił w senacie i sejmie gdańskim.

Z uzyskanych realnych pozycji sprawa opłat szkolnych jest konkretna, ale zupełnie nieważna. Zniesienie zakazów gazet daje korzyści przedewszystkiem stronie gdańskiej. Zakaz „Gazety Gdańskiej” (odbitki toruńskiego „Dnia Pomorskiego”) przynosił szkodę minimalną, ponieważ zapomocą poczty polskiej w Gdańsku, dobrze funkcjonującej, dostarczano „Dzień Pomorski” wszystkim dawnym odbiorcom „Gazety Gdańskiej”. Abonenci ci mieli nawet swój stały dział wiadomości lokalnych. Różnica polegała tylko na tem, że wspólny tytuł tych informacji brzmiał „Gdańsk”, zamiast, jak dotychczas w „Gazecie Gdańskiej”, „Wolne miasto Gdańsk”. Co do in. gazet polskich, również zakazanych przez senat, to nabyć je można było do ostatniej chwili, w

Drugi tydzień poszukiwań kanclerza

Rozmowy Schleichera również dotychczas nie dały żadnego wyniku — Decydująca rola hitlerowców — Klótnie o skład personalny — Żądania Hugenberg

Berlin, 28. 11. (PAT.) Prowadzone w ciągu dnia wczorajszego przez gen. Schleichera i Papena nieoficjalne rokowania z przywódcami stronnictw nie dały jeszcze konkretnych wyników. Rozmowy kontynuowane będą dziś. Dopiero po ich zakończeniu oczekiwana jest decyzja prezydenta co do nominacji nowego kanclerza.

W kołach politycznych podkreślają, że jedynie Schleicher miałby widoki na konkretne wyniki z przywódcami stronnictw. Uzyskanie zgody tych stronnictw na t. zw. rozejm polityczny napotyka narazie na duże trudności.

Zarówno koła rządowe, jak i przedstawiciele partij zdają sobie sprawę, że starcia między rządem prezydjalnym i Reichstagem uniknąć się dadzą tylko w ten sposób, iż większość Reichstagu udzieliłaby gabinetowi prezydjalnemu pewnego rodzaju moratorium na ściśle określony czas. Min. Schleicher wysunąć miał nawet jako warunek przyjęcia stanowiska kanclerza zgodę parlamentu na dobrowolne odroczenie się przynajmniej do stycznia.

Rola decydująca w tych rokowaniach przypada nar.-soc., którzy wraz z komunistami rozporządzają bezwzględnie większością głosów w parlamencie i w każdej chwili mogliby pokrzyżować plany rządu. Uważa się narazie za wątpliwie, czy wobec bezwzględnej

postawy Hitlera nar.-soc. dadzą się jeszcze skłonić do tolerowania gabinetu prezydjalnego choćby nawet z gen. Schleicherem na czele.

Dużą rolę w obecnych rokowaniach odgrywa kwestja składu personalnego. Według doniesień „Kölnische Zeitung” nawet Hugenberg, zasadniczo popierający rząd prezydjalny wystąpił z żądaniem, aby w gabinecie cztery teki, mianowicie min. gospodarki, pracy,

Stanowisko nar. socjalistów — Kandydaci na min. rolnictwa

Berlin, 28. 11. (PAT.) Na zjeździe związku nar.-soc. prawników w Lipsku oświadczył dr. Frank z Monachium jeden z najbliższych współpracowników Hitlera, że przywódca partii nar.-soc. uważa się wprowadzić za związanego przysięgą, że postępować będzie drogą legalną, ale domagać się tego może tylko rząd, który sam jest legalny. Hitler nie chce walczyć o urząd

wyżywienia i finansów połączono w wspólne min. kryzysowe i jemu oddano. Hugenbergowski „Montag” zapowiada, że w razie niedojścia do skutku rozejmu politycznego nowy rząd będzie musiał otrzymać od prezydenta nadzwyczajne pełnomocnictwa w stosunku do Reichstagu. Wówczas oczekiwać można jego rychłego rozwiązania i odroczenia, wbrew przepisom konstytucji, nowych wyborów aż do wiosny.

kanclerski środkami nielegalnymi, niemniej jednak nar.-soc. nie mogą się zgodzić na to, aby ich poniżano.

Berlin, 28. 11. (PAT.) Jak słychać, w przyszłym gabinecie prezydjalnym stanowisko min. rolnictwa objąłby v. Knebel albo v. Flemming, którzy są przeciwnikami polityki kontyngentowej dotychczasowego min. Brauna.

O komisarza Ligi Narodów w Gdańsku

Genewa, 28. 11. (Tel. wł.) Min. Beck i dr. Ziehm wystosowali do sekretariatu Ligi Narodów zgodne listy, w których proponują przedłużenie mandatu Rostinga aż do mianowania Wysokiego Komisarza.

Ze strony angielskiej istnieje tendencja do powołania na to stanowisko osoby narodowości angielskiej. Mówi się o b. pośle angielskim w Persji, Clive.

każdej ilości. w kioskach na dworcach gdańskich. Kioski te są w 80 proc. własnością polskiego „Ruchu, S. A.”. Kto zna stosunki gdańskie, wie, że przed zakazem polskich dzienników w Gdańsku na ulicach ich nie sprzedawano i zawsze trzeba było przynosić je sobie z kiosku dworcowego.

Zupełnie inaczej przedstawia się sprawa zniesienia zakazu pism gdańskich na terenie Polski. Przed zakazem, na Pomorzu, aż za Bydgoszcz, gdański antypolski dziennik „Danziger Neueste Nachrichten” był bardzo rozpowszechniony i działał nadzwyczaj szkodliwie. Dzięki tajemniczym subwencjom gazeta ta była na Pomorzu tańsza o 40 proc., aniżeli w Gdańsku. Według obliczeń, na których można polegać, „Danziger Neueste Nachrichten” rozchodziło się w Polsce codziennie w ilości 8—10 000 egzemplarzy. Ilości gazet polskich, sprzedawanych na terenie wolnego miasta, nawet nie warto porównywać.

Na zakończenie analizy najnowszego układu genewskiego należy jeszcze zwrócić uwagę na sposób, w jaki zareagowali mieszkańcy wolnego miasta na rozporządzenie o zaprowadzeniu waluty złotowej na kolejach gdańskich. Ludność Gdańska, na wieść o tem rozporządzeniu, powstała przeciw nam, jak jeden mąż. W meetingach wzięli udział nacjonaliści razem z centrowcami, socjal-demokratami i komunistami. W prasie i w sejmie gdańskim rozporządzenie polskie skoncentrowało wszystkie kierunki na jednej antypolskiej platformie. Akcja samobrony Gdańszczan nie zadowolila się interwencją dyplomatyczną wysokiego komisarza i w Lidze Narodów.

Równocześnie, gdy nasza dyrekcja kolejowa urzędowała na dworcach gdań-

skich 42 kasy zamiany guldenów na złote i gorączkowo drukowała potrzebne formularze i plakaty, Gdańszczanie zabrali się do rozwiązania podmiejskiego problemu komunikacyjnego z pominięciem korzystania z usług kolei. Bardzo szybko opracowano rodzaj komunikacyjnego „ordre de bataille”. Pod hasłem bojkotu kolei podmiejskiej Gdańsk—Sopot, przewożącej codziennie do 100 000 ludzi, postanowiono uruchomić szybkobieżne tramwaje do Wrzeszcza i Oliwy i wzmocnić komunikację autobusową z Sopotem tak dalece, że samochody miały odchodzić w odstępach dwuminutowych. Równocześnie ceny przejazdów, tramwajami i autobusami, postanowiono obniżyć o połowę. Gdańszczanie przygotowywali się jak do prawdziwej wojny.

Dzisiaj wiemy, że wszystko zostanie tak, jak było dotychczas. Tylko w polityce z Gdańskiem mamy do zanotowania nowy „sukces”, będący w rzeczywistości porażką po szumnych zapowiedziach. FOB.

„Sanacyjna” agencja „Iskra” twierdzi, że „polski punkt widzenia w tej sprawie został w całości przeprowadzony”, że stoimy wobec „sukcesu polskiego punktu widzenia i taktyki polskiego ministra spraw zagranicznych”.

Żeby nie było nieporozumienia, nadmieniamy, że „Iskra” nie pisze tego ironicznie....

Kilka dni temu omawialiśmy na tem miejscu obecny stan stosunków polsko-gdańskich. Stwierdziliśmy m. in., że po rozbiciu się rokowań gospodarczych, prowadzonych z przedstawicielami Gdańska w Warszawie, nowy komisarz Ligi Narodów p. Rosting wydał w dniu 20 listopada orzeczenia w kwestjach spornych, niekorzystne dla Polski.

U nas nie podano urzędowo treści tych orzeczeń, natomiast obszernie podają je pisma gdańskie i berlińskie, donosząc, co następuje:

Pierwsze postanowienie w. komisarza odrzuca stanowisko rządu polskiego w sprawie osobnych kontyngentów dla wprowadzania do Gdańska poza ciłami osobnych kontyngentów towarów żywnościowych oraz potrzebnych przemysłowi gdańskiemu. O ilości ich ma rozstrzygnąć komisja polsko-gdańska, złożona parytetycznie, z przewodniczącym zagranicznym, który rozstrzyga, jeśli niema porozumienia.

W sprawie ograniczeń przywozu towarów z Gdańska do Polski, w związku z t. zw. obrotem uszlachetniającym, wypowiada się w. komisarz przeciw tym ograniczeniom. Według tego więc Gdańsk ma prawo wwożenia do Polski zarówno znacjonalizowanych przez przerwóbkę w Gdańsku towarów, jak również wyrobów, pochodzących z kontyngentów. Rozstrzygnięcie podkreśla wyraźnie, że Polska ma zawiesić wszelkie środki, przeszkadzające temu wolnemu obrotowi.

W sprawie zarządu celnego w Gdańsku uznał w. komisarz zarzuty polskie przeciw miejscowemu zarządowi gdańskiemu za nieuzasadnione, a m. i. odrzucił stosowanie przepisów polskich w zakresie sanitarnym i bezpieczeństwa, np. przy sprowadzaniu książek, oraz uznał twierdzenie polskie o stracie około 54 milionów zł wskutek nadużyć celnych w Gdańsku za nieudowodnione i nieprzedstawione należyście, wobec czego uchylił się od orzeczenia w tej sprawie. Także, gdy chodzi o tak zwany „bierny obrót uszlachetniający”, komisarz Ligi Narodów doszedł do wniosku, że gdański zarząd celny nie przekroczył w tym względzie swych uprawnień.

Od postanowień tych rząd polski odwołuje się do Rady Ligi i wobec tego nie są one narazie prawomocne. Rada Ligi rozpatrzy apelację rządu polskiego na swej sesji styczniowej. W każdym razie orzeczenia p. Rostinga nie są dobrym dla nas wstępem do ostatecznego załatwienia sprawy.

A co z młodzieżą akademicką?

Uniwersytet — to nie tylko nauka i nauczanie, profesorowie i władze akademickie, zakłady i fundusze: to także — i nie na ostatku bynajmniej — młodzież. I nie na ostatku bynajmniej miejscu o nią to chodzi w projekcie, o którym mowa.

Min. Jędrzejewicz powiedział w głosnym wywiadzie ogłoszonym przez „Iskrę”: „Wytoczne wychowawcze muszą być ustalone, skoordynowane, ujednolicone, a wykonanie ich kontrolowane przez odpowiedzialny czynnik państwowy. Zbiorowe ciała profesorskie wyższych uczelni, niezależne jedne od drugich, nie są w stanie podjąć zadaniom wychowawczym. Zwierzchni nadzór i naczelne kierownictwo w tej dziedzinie musi przejąć państwo”. Właściwie: administracja.

Nauczanie od nauki, wychowanie od nauczania nie da się oddzielić w życiu równie łatwo, jak to uczynił p. minister w wywiadzie. Przedewszystkiem dlatego, że na uniwersytecie studują ludzie dojrzały, od 18 czy 19 lat do 25 i więcej, bardzo krytyczni, no — i w zasadzie już wychowani w domu i szkole średniej. Wychowywanie dojrzałej młodzieży na uniwersytecie odbywa się zupełnie innemi, niż tam, środkami. Dział tu przedewszystkiem osobisty wpływ profesora, a zwłaszcza przykład, jaki profesor daje swym życiem, swą pracą, swym charakterem. Przyjrzyjcie się, jacy to profesorowie wywierali wpływ wychowawczy na młodzież w Wilnie mickiewiczowskim, w Szkole Głównej warszawskiej, na uniwersytetach Jagiellońskim i Jana Kazimierowym przed wojną, a zrozumiecie, dlaczego Pelikany nigdy, nikogo i w żadnym kierunku wychować nie potrafili.

Wpływ wychowawczy wywiera życie w ustroju samorządowym, na prawie opartym, pod bliskimi i zaufaniem cieszącymi się, choćby najbardziej surowymi władzami uniwersyteckimi, w atmosferze pracy i przyjaźni, karność i wolności akademickiej, w licznych stowarzyszeniach, od Bratniej Pomocy i kół naukowych poczynając aż do A. Z. S'u i Chóru Akademickiego.

W ten właśnie sposób młodzież nie tylko się uczy, ale i przygotowuje do życia obywatelskiego na szerszym, bo całe państwo obejmującym terenie.

Czy drogi tego oddziaływania wychowawczego potrzebują ustalenia, skoordynowania, ujednolicenia? Czy rzeczywiście zbiorowe ciała profesorskie nie są w stanie podjąć zadaniom wychowawczym? Przecież jednostka duchowa Polski nie jest frazesem, lecz rzeczywistością. Istnieje typ polskiego uniwersytetu, polskiego profesora, młodzieży polska wszędzie jest ta sama i wszędzie w Polsce jest u siebie. Czyż to nie jest najpotężniejszy — i wystarczający — czynnik jednoci?

P. minister zapowiedział, że nad młodzieżą, której część „niesłychanie zdziwiała”, „władza ministra zostanie dość znacznie wzmocniona”. Według projektu ma się to wyrażać przede wszystkim w tem, że minister W. R. i O. P. obejmuje — obok władz akademickich — nadzór i opiekę nad Stowarzyszeniami młodzieży, ustala wszelkie szczegóły ich organizacji, jako też za-

kres odpowiedzialności członków zarządu za działalność stowarzyszeń, a nawet może ustalić typ ramowych statutów tych stowarzyszeń.

Obok komisji dyscyplinarnej, wybranej przez senat spośród profesorów szkoły akademickiej, zostaje wyznaczona przez ministra Komisja odwoławcza, wprowadzie także z profesorów, ale bez jakiegokolwiek wpływu senatu. I cóż wobec takiej praktyki znaczy, że projekt mówi teoretycznie, iż rektor i członkowie komisji dyscyplinarnych mają być samodzielnymi i niezależnymi?

A kto ma być oskarżycielem? Rodzaj kar, właściwość komisji i rektora, tryb postępowania dyscyplinarnego — wszystko to zależy od ministra, który „ustali” tak, jak zechce. Jeśli właściwa komisja dyscyplinarna oskarżonego uzna za niewinnego, albo ukarze — zdaniem ministra — zbyt łagodnie, minister nakaże przeniesienie sprawy do komisji odwoławczej; a jeśli innego znowu komisja dyscyplinarna uzna winnym, minister może karę zagiąć lub darować... Znowu ustawa „luzowa”.

Wreszcie minister może, bez pytania władz szkoły akademickiej o zdanie, zawiesić częściowo lub całkowicie wykłady, a nawet zamknąć szkołę „w całości lub częściach”, poczem studenci mogą być przyjęci do szkoły ponownie i — po raz drugi uścić całą, tak znaczną, opłatę. A według rozporządzenia z lipca r. b. może z odroczenia opłat korzystać tylko nieznaczna część młodzieży (na I roku 5 proc. ogólnej sumy).

Najsurowsi pedagodzy, najbardziej do „sanacji” zbliżeni profesorowie nie szczędzą słów krytyki dla tych przepisów, nie tają swych obaw co do ich skutków, gdyby prawem stać się miały. Utrzymać porządek na uniwersytecie, mieć posłuch wśród młodzieży, mogą jedynie ciesząc się jej zaufaniem władze uniwersyteckie. Widzieliśmy, jak szanowany i kochany przez młodzież rektor uśmierzał wzburzone tłumy jednym słowem.

Uzależnienie życia stowarzyszeń akademickich od „ustaleń” ministerjalnych może stać się źródłem nieustających zatargów, które niepotrzebnie zaburzać będą spokojny dziś bieg dni i prac młodzieży i profesorów. A co sądzić ma prawnik o tej solidarnej odpowiedzialności członków zarządu i stowarzyszonych, ba! nawet wszystkich słuchaczy danego uniwersytetu? Jakaż to odżyła „krugowa poruka” (ogólna wzajemna poręka)?

W tej ciężkiej próbie, na jaką mają być wystawione nauka polska i szkoły akademickie, profesorowie i młodzież, jedno pociesza i krzepi: oto senaty i rady wydziałowe, profesorowie bez różnicy przekonań politycznych, z niezwykłą jednomyślnością — o wyjątkach wprost niewarto mówić — i całą mocą przekonania wypowiadają się przeciwko zmianom zarówno już dokonywanym, jak projektowanym. A to są przecież naturalni, najbardziej kompetentni doradcy ministra W. R. i O. P. w sprawach nauki szkolnictwa wyższego. Czy w Polsce dzisiejszej będzie to miało jakieś znaczenie?

Prof. B. WINIARSKI,
posel na Sejm.

Budowa portu w Gdyni

II list o sprawach morskich

Choć pierwszy projekt portu w Gdyni powstał, zdaje się, w roku 1921, czy 1922, był to jednak projekt raczej akademicki, nie oparty na właściwych przesłankach ekonomicznych, znany właściwie tylko kilku osobom. Pierwszy ten projekt był zrobiony przez inż. T. Wende, który był później kierownikiem budowy portu w Gdyni, lecz w miarę jak nabierał on coraz większego doświadczenia, był stopniowo usuwany w cień.

Dopiero akcja społeczna, rozwinięta w latach 1922—1924 przez Ligę Żegluga Polskiej w Warszawie, a później i w Poznaniu z rzadką u nas energią i systematycznością, wysunęła sprawę budowy portu w Gdyni na forum społeczne.

W kwietniu r. 1923 ówczesny Prezydent Rzeczypospolitej St. Wojciechowski był w Gdyni i wygłosił tam mowę, którą warto przypomnieć. Prezydent między innymi oświadczył: „Z tego wybrzeża musimy sobie zrobić przestronną bramę dla wolnego komunikowania się z całym światem i dać tej bramie opiekę zbrojnego ramienia, już nie tylko dla wiernego ludu kaszubskiego, ale całego narodu”.

Dnia 23 września 1923 r. Sejm przyjął uchwałę o budowie portu w Gdyni, a 3 października tegoż roku komitet ekonomiczny Rady Ministrów upoważnił ministra przemysłu i handlu do prowadzenia pertraktacji w sprawie budowy portu w Gdyni. Dnia 4 lipca 1924 r. została podpisana umowa na budowę portu z francusko-polskim konsorcjum na warunkach kredytowych.

Mimo to ludzie, którzy z przekonaniem propagowali Gdynię, uważano za fantastów. Najlepszym tego dowodem, że w Gdynię naogół nie wierzone, jest fakt, że nie nabywano wówczas w Gdyni terenów, na czym można było zrobić milionowe majątki, a wszak w innych wypadkach tego rodzaju spekulacje były na porządku dziennym. Nawet rząd nie w Gdyni nie nabył. A budowa miasta mogła być dokonana za przystość wartości gruntów na obszarze teraźniejszej Gdyni.

Lecz, tak czy inaczej, być może na skutek podświadomej intuicji przedstawicieli narodu, sprawa Gdyni została postawiona. Praca przy budowie portu rozwijała się pomyślnie do początku roku 1926, gdy z powodów zdaje

się czysto formalnych powstały poważne nieporozumienia z przedsiębiorstwami, kredyty zagraniczne zostały cofnięte i roboty zostały wstrzymane. Dopiero po objęciu teki przemysłu i handlu przez inż. E. Kwiatkowskiego sprawa została uregulowana i roboty wznowiono. Przy wielkim osobistym zainteresowaniu ministra budowa szła szybko. Rozwój naszego portu był imponujący, obroty jego zwiększały się szybko, wyposażenie ulepszało się. Nie ulega wątpliwości, że budowa portu w Gdyni Polska zrobiła sobie na całym świecie wielką reklamę, i że w wielu wypadkach ludzie zagranicą wiedzą o Gdyni więcej, niż o całej Polsce. Jak oświadczył mi jeden z wybitnych publicystów angielskich, Gdynię, tj. fakt jej powstania, należy uważać za ewenement o znaczeniu światowym, gdyż istnienie Gdyni radykalnie zmieniło na korzyść Polski układ sił na Bałtyku.

Było zupełnie logiczne, że ludzie, którzy myśleli o Gdyni, musieli wysunąć myśl o polskiej flocie handlowej, gdyż, rzecz oczywista port w Gdyni mógł być tylko środkiem a nie celem, podstawą zaś rozwoju tej floty mogła być tylko Gdynia. Z drugiej strony, otworzenie przez Gdynię okna na świat mimowolnie nasuwało myśli o dalszej ekspansji.

Za min. Kwiatkowskiego i sprawa polskiej floty handlowej weszła na realne tory. Można mieć dużo obiektywnej przeciwności prowadzeniu przez państwo przedsiębiorstw handlowych, lecz, trzeba przyznać, że w danym wypadku innego wyjścia nie było, gdyż żegluga morską nie może dać zysków, odpowiadających wysokości normalnego oprocentowania kapitału w Polsce, nie mówiąc o tem, że było wykluczone, aby polski kapitał prywatny, wogóle nie obfity, mógł przejąć ryzyko pracy w dziedzinie zupełnie w Polsce nieznanej, przy nieregulowanych stosunkach ogólnych, z perspektywą ciężkiej konkurencji na polu międzynarodowym. Ostatecznie w końcu roku 1926 zostało powołane do życia Przedsiębiorstwo Państwowe Żegluga Polska, do którego organizacji został powołany p. Julian Rummel.

Wyniki pracy przewyższyły wszystkie początkowe przypuszczenia i, jak mi mówiono w wielu miejscach zagranicą rozwój polskiej floty handlowej poprostu zaimponował i przyczynił się do zmiany poglądów na Polskę i jej gospodarkę. Nie trudno sobie wyobrazić jak było przyjemne słyszeć wszędzie słowa uznania dla młodej polskiej żeglugi, nawet w Niemczech, i skonałować, że w ciągu pięciu lat zdobyła ona zupełnie zaufanie na rynkach międzynarodowych. Rzeczywiście w ciągu tych lat, przy trudnych warunkach i niesprzyjającej koniunkturze, Polska doszła do posiadania wcale pokaźnej jak na początek floty handlowej, szeregu pomyślnie się rozwijających linii regularnych, i bandera polska stała się czynnikiem, wpływającym na kształtowanie się międzynarodowych stosunków gospodarczych.

WILNIANIN.

Błogosławieństwo Ojca św.

Prezes Komitetu Budowy Pomnika N. Serca P. Jezusa p. starosta kraj. Begale otrzymał następujące dwie odpowiedzi na telegramy, wysłane Ojcu św. i p. Prezydentowi w dniu poświęcenia Pomnika:

Sekretariat Stanu
Jego Świątobliwości
L. 116.447

Z Watykanu, 8 listopada.

Jaśnie Wielmożny Panie!
Najwyższy Kościół Pasterz przyjął telegraficzną wiadomość o wzniesieniu Pomnika Najśw. Serca Jezusowego jako wyrazu wdzięczności za odzyskaną wolność z wielką radością, odpowiadającą w całej pełni uczuciom, jakie żywi dla narodu polskiego.

Ojciec św. poznał osobiście przywiązanie Polaków do wiary św., głęboko zakorzenione a krwią waszą obficie stwierdzone. Miłe słowa Twoje odnowiły dawne wspomnienia i wrażeń.

Dlatego też dziękuje Tobie oraz całemu obywatelstwu i życzy we wszystkich szczęśliwego powodzenia i radośnych planów oraz udziela Aposto-

skiego Błogosławieństwa, pragnąc bardzo gorąco, aby Najśw. Serce Zbawiciela darzyło Was hojnie obfitością łask niebieskich.

Donoszę o tem Panu z wielkiem zadowoleniem i łączę wyrazy głębokiego szacunku, szczerze oddany
podp. E. Card. Pacelli.

Kancelaria Cywilna
Prezydenta Rzeczypospolitej
nr. 18678/32
Warszawa, dn. 10 listopada.

Do
Pana Starosty Krajowego
L. Begale
Prezesa Komitetu Budowy Pomnika
Najświętszego Serca Pana Jezusa
w Poznaniu.

Kancelaria Cywilna z polecenia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej przesyła podziękowanie za depeszę hołdowniczą, nadesłaną z okazji poświęcenia pomnika Serca Pana Jezusa.
Szef Kancelarii Cywilnej
podpis nieczytelny.

Komunikat kancelarii prymasowskiej

W sprawie wiadomości krakowskiego „Il Kurjera Codz.” o J. Em. ks. Kardynale Prymasie Hlondzie, którą ze swej strony już sprostowaliśmy, kancelaria prymasowska przysyła następujący komunikat:

„Kancelaria Prymasa Polski komunikuje urzędowo, że zupełnie bezpodstawne są wszelkie wiadomości, podawane przez prasę, o powołaniu Jego Eminencji Księdza Kardynała Prymasa Polski do Rzymu, i że wskutek tego nie mają żadnego uzasadnienia komentarze i wnioski, które prasa snuje w związku z rzekomym wyjazdem Jego Eminencji ks. kardynała Prymasa”.

Zwiększone wydatki na więziennictwo

Zmniejszenie wpływów zmusza rząd do oszczędności we wszystkich niemal działach budżetu państwowego. Do nielicznych wyjątków zaliczyć należy więziennictwo. W tym bowiem dziale preliminarz przewiduje wydatki w kwocie 26.195.700 zł. wobec 25.394.000 złotych, przewidzianych w budżecie na rok obecny, i wobec 23.582.491 złotych, faktycznie wydatkowanych w roku budżetowym ubiegłym. Pochodzi to z jednej strony ze zwiększenia personelu więziennego o 179 osób, wobec czego oszczędności w dziale uposażenia są znacznie mniejsze niż w innych działach gospodarki państwowej, z drugiej zaś strony zwiększyły się wydatki na umundurowanie personelu więziennego z 350.000 złotych na 699.000 złotych, na pomieszczenie z 1.940.000 złotych na 2.040.000 złotych, na remont i konserwację budowli z 570.000 złotych na 1.250.000 złotych (zwiększenie tej pozycji tłumaczy preliminarz „wzrastającym stale zaludnieniem więzień”), na inwentarz, odzież, pościel, bieliznę i obuwie dla więźniów z 1.400.000 złotych na 1.550.000 złotych, wreszcie na wydatki sanitarne więźniów z 620.000 złotych na 670.000 złotych.

„Drang nach Osten“

Berlin, 28. 11. (PAT.) Na zjazd związków „ojczyźnianych” w Kolonii wysłał min. spraw wewn. Gayl telegram powitalny, w którym m. in. wzywał do solidarnego poparcia walki, jaką prowadzą obszary, posiadające „krwawiącą granicę”.

„Chcemy okazać, że sprawa tych granic — oświadcza minister — jest sprawą całego narodu niemieckiego. Bez wschodu niema Niemiec, niema państwa niemieckiego”.

Również prez. Hindenburg odpowiedział telegramem dziękczynnym na przesłane mu rezolucje.

Do Paryża

Genewa, 28. 11. (Tel. wł.) Min. Beck wyjechał do Paryża po odbytej konferencji z min. Beneszem i pełnomocnym ministrem Szembekiem.

Młodzież Wszechpolska

urządza we wtorek, dnia 29 bm., o godz. 20-tej w lokalu własnym (św. Marcin 65, podwórze, I. p.)

zebranie członków zwyczajnych

z ref. kol. Czapiewskiego n. t. „Zasadnicze postulaty idei narodowe w świetle aktualności”. Poza tem ważne sprawy organizacyjne.

Obecność członków obowiązkowa. Goście mile widziani.

Nowy układ polsko-gdański

Genewa, 28. 11. (PAT.) Rokowania polsko-gdańskie, które odbywały się w sobotę przedpołudniem, doprowadziły popołudniu do podpisania przez min. Becka i dr. Ziehma układu, obejmującego 4 sprawy, w tej liczbie sprawę wprowadzenia złotego, jako jedynego środka płatniczego na kolejach gdańskich.

Pierwsza część układu przewiduje, że strony podejmą w najbliższym czasie rokowania co do sytuacji obywateli polskich w Gdańsku, w której to sprawie trybunał haski wydał 4 lutego 1932 r. teoretyczną opinię. Celem rokowań będzie praktyczne wprowadzenie w życie tej opinii przy uwzględnieniu dezyderatów rządu polskiego.

Część druga układu reguluje sprawę umowy z dnia 23 września 1921 r., dotyczącej zwrotu przez dyrekcję kolei gdańskich opłat za dzieci kolejarzy obywateli polskich. Zasadą układu jest zmniejszenie świadczeń finansowych polskich i ustalenie dokładnego terminu płatności.

W trzeciej części układ przywraca debet na terenie wolnego miasta 4 zakazanym ostatnio dziennikom polskim, mianowicie: „Gazecie Polskiej”, „Gazecie Gdańskiej”, „Ilustrowanemu Kurjerowi Codziennemu” i „Kurjerowi Porannemu”, oraz debet w Polsce dziennikom gdańskim: „Danziger

Neueste Nachrichten” i „Danziger Allgemeine Zeitung”.

Część czwarta dotyczy wprowadzenia złotego, jako środka płatniczego na kolejach gdańskich. Gdańsk wycofa swoją skargę o „action directe” a Polska wstrzyma wprowadzenie w życie rozporządzenia min. komunikacji z dnia 25 października r. Ponieważ w czasie rozmów i dyskusji na temat tej ostatniej sprawy, Gdańsk wiązał ją ze sprawą waluty gdańskiej, do układu dołączono wymianę listów między min. Beckiem a Ziehmem, w której stwierdzono, że przyjmuje w art. 36 konwencji paryskiej zobowiązanie Gdańska do przystąpienia do rokowań na temat unifikacji waluty.

Wobec zawarcia układu, komitet prawników, powołany w piątek dla przedłożenia opinii, czy w sprawie waluty na kolejach gdańskich zachodzi wypadek „action directe”, został rozwiązany, a Rada na posiedzeniu poniedziałkowym ograniczył się do przyjęcia do wiadomości zawartego układu. Poza tym licząc się z opinią delegata Polski, przedstawionej w „komitecie trzech”, według której obecna procedura „action directe” jest niezadawalająca, rada powoła specjalny komitet dla zbadania kwestii rewizji tej procedury.

Głód i zima srożą się w Ameryce

Gwałtowny spadek temperatury — Straszliwa nędra wśród ludności — Masowe wędrówki bezrobotnych — Wycrotowa propaganda — Śnieżycę na morzu

Nowy Jork, 28. 11. (Tel. wł.) W ostatnich dniach zaskoczył różne stany Północnej Ameryki nagły znaczny spadek temperatury. W większości tych stanów zima naprawdę już od kilku dni na dobre zagospodarowała się, nie było o niej jednak słyhać dotąd w stanach środkowych. Od wczoraj wszakże nastąpił gwałtowny przewrót temperatury i w wielu miejscowościach spadł obfity śnieg.

W Nowym Jorku wczoraj termometr wskazywał 10 stopni poniżej zera, skutek był taki, że znaleziono dwóch bezdomnych bezrobotnych, którzy położywszy się spać, zaskoczeni przez mróz, nie obudzili się już.

Wogóle większa część ludności, zwłaszcza bezrobotnych wskutek znacznego spadku temperatury odczuwa ogromnie dolegliwości zimy. Ogólna nędra teraz dopiero w całej rozciągłości daje się we znaki. Dziesiątki tysięcy ludzi ucieka na południe kraju. Tysiące b. uczestników wojennych

zakwaterowanych w barakach poza obrębem miasta pozostało również wraz z rodzinami bez żadnej pomocy i środków do życia.

Akcja kół charytatywnych ostatnio wzmogła się, chociaż natrafia z różnych stron na liczne przeszkody. Wzrosła też w związku z tem akcja propagandowa czynników radykalnych a nawet komunistów, którzy wyzyskując ogólną nędrę szerzą swe wywrotowe hasła.

Wobec znacznej ilości bezdomnych zabrakło już miejsc i kwater dla nich. Wszystkie pozostające do dyspozycji wolne pokoje oraz przytulki są już przepełnione, tak że obecnie zachodzi potrzeba zdobycia nowych celów uniknięcia katastrofy, wiele tysięcy bowiem musiałoby w przeciwnym wypadku pozostać bez dachu nad głową.

Ogromne śnieżycę dały się we znaki okrętom na pełnym morzu. Wiele z nich przybyło do swych portów ze znacznym opóźnieniem.

Wyniki wyborów w Belgii

Kłeska list flamandzkich, komunistów i Niemców oraz partij filogermanskich

Bruksela, 28. 11. (Tel. wł.) — Według dotychczas znanych wyników wyborów do parlamentu belgijskiego partje rządowe straciły 6 mandatów. Partja katolicka i częściowo socjaliści poza nieznacznymi stratami w niektórych okręgach, a natomiast wzrostem głosów w innych — naogół utrzymały swój dotychczasowy stan posiadania, a nawet pierwsza będzie miała prawdopodobnie pewien przyrost mandatów.

W Eupen-Malmedy i St. Vith, w okręgach wyborczych, o które tak uporczywie upominają się nadal Niemcy, poniosły klęskę partje filogermanskie i niemieckie, które wykazują znaczny ubytek głosów. Utrzymali natomiast swój stan posiadania socjaliści.

Również listy flamandzkie i komunistyczne wykazują poważne straty na korzyść bądź katolików bądź też socjalistów.

Zatarg chińsko-japoński

Rada Ligi uchwaliła przekazać raport komisji Lyttona nadzwyczajnemu zgromadzeniu Ligi

Genewa, 28. 11. (Tel. wł.) Rada Ligi Narodów przyjęła do wiadomości na dzisiejszym przedpołudniowym posiedzeniu sprawozdanie komisji Lyttona w sprawie zatargu chińsko-japońskiego absolutną większością głosów przy wstrzymaniu się Japonii. Tem samym zatarg merytorycznie załatwiono i obecnie Rada uchwaliła całokształt sprawy przesłać do rozpatrzenia na 7 miesięcy więzienia za występki z par. 240, oraz dyr. Deutsche Bk. Caspara na 3 miesiące więzienia za pomocnictwo. Na podstawie amnestii darowano oskarżonym: Ebelingowi trzecią część kary i grzywnę w całości, Ogermannowi połowę kary więzienia, a Casparowi całą karę.

W motywacji ustnej prezes trybunału podkreślił, że główni winowajcy

Zasądzenie oskarżonych w procesie „Oswagu”

Katowice, 28. 11. (PAT.) Po 4-dniowym procesie sąd okr. karny wydał wyrok w sprawie „Oswagu”. Po przemówieniach obrońców sąd udał się na naradę i po 2 godz. obradach ogłosił wyrok, skazujący naddyrektora koncernu Pszczyńskiego Ebelinga na półtora roku więzienia oraz 5000 zł grzywny za występki z paragrafu 313 kodeksu handlowego, dyr. Ogermanna

na 7 miesięcy więzienia za występki z par. 240, oraz dyr. Deutsche Bk. Caspara na 3 miesiące więzienia za pomocnictwo. Na podstawie amnestii darowano oskarżonym: Ebelingowi trzecią część kary i grzywnę w całości, Ogermannowi połowę kary więzienia, a Casparowi całą karę.

W motywacji ustnej prezes trybunału podkreślił, że główni winowajcy

niestety nie zasiedli na ławie oskarżonych. Istotnie dwóch z pośród nich t. j. gen. dyr. Nasse i Uhlig uciekło do Niemiec.

„Promotor Pless — mówił dalej prezes trybunału — tak umiejętnie kierował całą sprawą, że z punktu widzenia ścisłości przepisów karnych podstawa do oskarżenia znalazła się tylko przeciwko tym trzem panom.” Dalej prezes wskazał, że Pless na terenie międzynarodowym utrzymywał, iż winą upadku „Oswagu” był rzekomo niesłuszny wymiar podatków, wobec niego zastosowany. Dalej przypominał, że „Oswag” założył również 5 innych spółek akcyjnych, a Koncern Pszczyński nie rozporządzał żadnym kapitałem i był typowym przedsiębiorstwem grynderskim.

Oblicze Plessa ukazało się w tym procesie w właściwym i ponurem świetle. Główny oskarżony w obecnym procesie, Ebeling był właściwie tylko, chociaż świadomem swojej akcji, narzędziem w ręku innych, co nie zasiedli jeszcze na ławie oskarżonych, ale opinia publiczna wydała już na nich wyrok 10-krotnie ostrzejszy aniżeli na Ebelinga.

Długi Polski w Ameryce

Warszawa, 28. 11. (PAT.) W związku z demarche ambasadora Rzeczypospolitej w Waszyngtonie Filipowicza w sprawie rewizji układów polsko-amerykańskich z dn. 14 listopada 1924 r. o konsolidacji długów wojennych departament stanu wręczył amb. Filipowiczowi odpowiedź rządu Stan. Zjednoczonych o niemal identycznym brzmieniu z notą, skierowaną do Anglii.

Warszawa, 28. 11. (Tel. wł.) — Rząd polski wystąpi w najbliższym czasie z nową notą do Stanów Zjednoczonych i przytoczy nowe motywy na odroczenie terminu płatności 15 grudnia. (w.)

Tragiczna śmierć turystów

Berlin, 28. 11. (PAT.) Jeden z wagonów kolei liniowej, zdążającej do Schauninglandu pod Frieburgiem uległ katastrofie, oberwał się i spadł w przepaść. Dwie osoby poniosły śmierć a 3-cią w stanie beznadziejnym odwieziono do szpitala.

Zwracamy uwagę

Wobec zbliżającego się miesiąca grudnia zwracamy tym, którzy dotąd nie są jeszcze stałymi abonamentami „Kurjera Poznańskiego”, uwagę, że obowiązująca dla wszystkich z powodu przesilenia gospodarczego przedpłata pisma naszego wynosi obecnie

mimo dwóch wydań dziennie tylko 3,20 zł.

W tych warunkach „Kurjer Poznański” jest najtańszem pismem w Polsce.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 28. 11. 1932 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była ożywiona.

Z pożyczek państwowych płacono w dalszym ciągu za 5 proc. poz. konwers. 41.—%, za 4 proc. poz. inwest. 97.—% oraz za 4 proc. premj. dol. 51.—%, pozatem poszukiwano — bez notowania — 3 proc. poz. bud. po 38.—%.

Z pożyczek komunalnych obracano 8 proc. obligacjami m. Poznania z r. 1926, 1927 i 1929 — po 92 — % w transakcjach.

W papierach lokacyjnych P. Z. K. zauważono większe ożywienie, mianowicie obracano 8 proc. listami dol. staremi po 50 — w transakcjach oraz mniejszą ilość 8 proc. listów dol. amort. po 52.—, natomiast płacono za 6 proc. listy żytnie 10—10% oraz 4 proc. listy zast. konwert. 31%.

Z akcji bankowych obracano Bankiem Polskim po 87.— w transakcjach.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% pożyczka konwersyjna 41.—% P.
8% oblig. m. Poznania z 1926 r. 92.—% +
8% oblig. m. Poznania z 1927 r. 92.—% +
8% oblig. m. Poznania z 1929 r. 92.—% +
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredytowego 50.—% +
4% listy zastaw. konw. Poz. Ziem. Kredytowego, ostempl. 3150% P.

(Kurs w złotych)

4% pożyczka premjowa dolar., serja III 51.— P.
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 10—10% P.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 97.— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 87.— +

Tendencja ożywiona.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.91% zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211.40 zł., gotówką 210.00 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.16 do 173.42 zł., gotówką 172.82 zł.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 28. 11. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy parwetel Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.

Standardy w obliczeniu ćwierć-litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 70.6 kg (120.1 ft. w hol.), 2) żyta pomorskiego 69.35 kg (118.2 ft. w hol.), 3) pszenicy pozn. i pomorskiej 72.95 kg (124 ft. w hol.), 4) owsa poznańskiego i pomorskiego 43.55 kg (74.1 ft. w hol.).

Ceny transakcyjne

Żyto 15 tonn par Poznań 14,50
Żyto 30 tonn par. Poznań 14,40

Ceny orientacyjne

Żyto 14,10—14,30
Usposobienie słabe.
Pszenica 22,00—230,0
Usposobienie słabsze.
Jęczmień browarowy 15,50—17,00
Usposobienie spokojne.
Jęczmień 68—69 kg 14,00—14,75
Jęczmień 64—66 kg 13,50—14,00
Usposobienie słabsze.
Owies 13,25—13,50
Usposobienie spokojne.
Maka żytnia 65% wł work. 21,50—22,50
Usposobienie słabsze.
Maka pszenna 65% wł work. 34,50—36,50
Usposobienie słabsze.
Otrępy żytnie 8,00—8,25
Otrępy pszenne 8,00—9,00
Otrępy pszenne (grube) 9,00—10,00
Rzepak 42,00—43,00
Rzepak 40,00—45,00
Gorzyczka 38,00—44,00
Groch Victoria 21,00—24,00
Groch Folgera 33,00—36,00
Konieczna czerwona 110,00—130,00
Konieczna biała 110,00—150,00
Ziemniaki jadalne 2,20—2,50
Ziemniaki fabr. za kilo % 0,00—0,12½
Mak niebieski 105,00—115,00

Ogólne usposobienie słabsze.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 295 tonn, pszenicy 75 tonn, jęczmienia 90 tonn, owsa 15 tonn, otrab żytnich 7,5 tonn, otrab pszennych 7,5 tonn.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 28. 11. 1932 r.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Holandja	358,60	359,55	357,75
Londyn	28,56	28,71	28,41
Nowy Jork			
kabel	8,925	8,945	8,905
Paryż	34,92	35,01	34,83
Szwajcaria	171,60	172,03	171,17
Berlin	211,90		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poz. bud. 38,25
4% poz. inw. 97,75—98,00
4% poz. inw. szl. ser 102,50
5% poz. konw. 41,50
4% poz. dolarowa 50,30—50,60
6% poz. dol. 55,25—56,25

Tendencja niejednolita.

Akcje w złotych:

Bank Polski 88,00

Tendencja mocniejsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 28. 11. 1932 r.

Pszenica marchijska 193,00—195,00
Tendencja stała.
Żyto march 154,00—156,00
Tendencja stała.
Jęczmień browarowy 170,00—180,00
Tendencja spokojna.
Jęczmień pastewny i przemysłowy 161,00—168,00
Tendencja spokojna.
Owies march 124,00—129,00
Tendencja spokojna.
Maka pszenna 24,10—27,00
Tendencja spokojna.
Maka żytnia 19,75—22,10
Tendencja spokojna.
Otrępy pszenne 9,45—9,75
Tendencja stała.
Otrępy żytnie 8,60—9,00
Tendencja stała.
Groch Victoria 21,00—26,00
Groch drobnny jadalny 20,00—23,00
Groch pastewny 14,00—16,00
Kuchy lniane 10,10—10,20
Kuchy z orzecha ziemnego 10,70
Kuchy mielone (maczka) 11,00
Wytłoki suche 8,90
Śrót Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg 10,10
Śrót Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin 10,80
Ziemniaki jad. białe 1,10—1,20
Ziemniaki jad. czerwone 1,25—1,30
Ziemniaki odenwaldz. nieb. 1,10—1,20
Ziemniaki inne żółte 1,30—1,35
Ziemniaki fabryczne w fg za funt 8
Ogólna tendencja stała.

Kilkadziesiąt wielkich zebrań Stronnictwa Nar.

Wszędzie tłumy słuchaczy zapelniały sale, solidaryzując się z wywodami mówców i jednomyślnie uchwalając rezolucje — Podniosły nastrój zebrań

W Wielkopolsce

W niedzielę, 27 bm., odbyło się, jak już pokrótce donosiliśmy, na terenie Wielkopolski i Pomorza trzydziście pięć wielkich zebrań Stron. Narodowe-go.

Ostrów

W Ostrowie zebranie odbyło się w przepelnionej dolnej sali „Strzelnicy”. Przemawiali posłowie Klubu Narodowego: Marjański i Kornecki. Pierwszy omówił sprawy samorządowe, drugi położenie polityczne i gospodarcze.

Zaproponowaną rezolucję przyjęto jednogłośnie, poczem hymnem Młodych obrady zakończono. Wieczorem odbyło się zebranie rzemieślników w sali „Hotelu Polskiego” na którym przemawiał pos. Marjański.

Ostrzeszów

Zebranie Stronnictwa Narodowego w Ostrzeszowie odbyło się w południe w sali p. Hędrychowskiego, gromadząc przeszło 300 osób. Zagaił obrady p. Jan Dirsa, udzielając głosu pos. adw. Jazwińskiemu z Kalisza i pos. dr. Haremskiemu z Odolanowa, oraz p. Prusinkiewiczowi z Ostrzeszowa.

Kępno

W Kępnie odbyło się zgromadzenie o godz. 16 w sali p. Jabłońskiego gromadząc 250 osób. Przewodniczył ks. prob. Placzek z Olszewki, referowali pp. posłowie Jazwiński i dr. Haremski. W dyskusji przemawiali pp. Ryberek z Bralinia, Prusinkiewicz z Ostrzeszowa i Bogucki z Kępna. Rezolucję przyjęto jednogłośnie.

Młedzychód nad Wartą

Zebranie odbyło się w sali hotelu „Continental” przy udziale 500 osób. Przewodniczył p. Franciszek Bogajewicz. Przemówienia wygłosili posłowie M. Osada i H. Kakowski. Jednomyślnie uchwalono rezolucję.

Czępiń

W sali p. Szukalskiego pod przewodnictwem p. W. Skąpskiego odbyło się zebranie, na którym przemawiał p. pos. Górczak. W dyskusji zabierali głos p. Stanisław Żaczek z Piechani i gosp. Nowak z Srocka.

Śmigiel

W kasynie obywatelskim zebrało się około 300 osób pod przewodnictwem p. dr. R. Zenktelea. Przemawiał poseł Górczak. Wywodów mówcy słuchano z wielkim zainteresowaniem.

Mogilno

W sali Domu Katolickiego przy udziale 300 osób odbyło się zebranie pod przewodnictwem p. Jakóba Rosińskiego. Referat wygłosił pos. A. B. Lewandowski.

Koźmin

Przybyło około 700 osób, wypełniając salę. Obrady zagał p. dr. Stęszewski. Jako pierwszy mówił pos. Lasota, jako drugi pos. Milik. Zebranie zakończono w podniosłym nastroju.

Krotoszyn

W sali Hotelu Wielkopolskiego zebrały się tłumy publiczności. Przewodniczył prezes koła miejscowego S. N., p. Szlanga. Referaty wygłosili posłowie Lasota i Milik. Zebrani po przyjęciu rezolucji zakończyli zgromadzenie okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej.

Opalenica pow. Grodzisk

W Domu Katolickim popołudniu zgromadziło się około 200 osób pod przewodnictwem p. K. Primkego. Przemawiali pp. pos. Wierczak i Choromański. Przemówienia mówców przyjmowano bardzo gorąco i wywiązała się ożywiona dyskusja, poczem uchwalono wszystkie rezolucje.

Grodzisk

W sali „Strzelnicy” pod przewodnictwem dr. T. Mikołajczyka zebrało się około 1000 osób. Przemawiali gorąco przyjmowani pos. Wierczak i Choromański. Rezolucję przyjęto jednomyślnie.

Rogoźno pow. Oborniki

W sali hotelu Polskiego zgromadziło się zgórą 500 osób. Przewodniczył

p. Władysław Kośmicki. Przemawiali p. pos. Witkowski i H. Szeib z Poznania. Podczas przemówienia p. Szeiba aspirant policji p. Kereński rozwiązał obrady. Zebrani rozchodzili się, wznosząc gromkie okrzyki na cześć Str. Nar.

Oborniki

Zgromadzenie odbyło się w hotelu „Pod Orłem” przy wypełnionej sali. Przewodniczył p. Stanisław Ulatowski. Przemawiali p. sen. Meissner i pos. Przanowski. Kiedy zaczął przemawiać p. Holasz, referendarz starostwa p. Karasiewicz rozwiązał zgromadzenie. Nastrój był b. podniosły i wyraził się w okrzykach na cześć Str. Nar.

Mur. Goślina pow. Oborniki

W sali p. Żurka przed przewodnictwem p. K. Kleinerta odbyło się zebranie przy udziale 200 osób. Przemawiali ci sami mówcy co w Obornikach. Referat przyjmowano z zapalem, manifestując gorąco na rzecz Str. Nar.

Sieraków

Zebranie odbyło się w sali p. Heinzel przy udziale zgórą 300 osób. Przewodniczył p. Adam Serafinowski. Przemawiali posłowie Osada i Kakowski oraz przedstawiciele N. P. R. Szeląg i Lenartowicz. Uchwalono wszystkie rezolucje.

Raszków

W Raszkowie pow. ostrowski zwołane zostało zebranie publiczne Stronnictwa Narodowego, na które tego urządzono zebranie członków Stron. Narodowego za legitymacjami, na które przybyło 250 osób. Gdy zaczął przemawiać poseł Marjański z Warszawy, wszedł na salę komendant posterunku policji Olaszak i zebranie rozwiązał.

Po odpiewaniu „Roty” zgromadzenie się rozeszło, poczem posłowie Marjański i Kornecki w liczniejszym gronie w restauracji omówili położenie polityczne i gospodarcze kraju.

Wytomyśl pow. Nowy Tomyśl

Zebranie odbyło się w sali p. Kaczmarka pod przewodnictwem p. F. Mańkowskiego. Przemawiał pos. Bojanowski. Jednomyślnie przyjęto rezolucję.

Brody pow. Nowy Tomyśl

Wiec odbył się przy udziale przeszło 200 osób. Zebranie zagał p. Spędowski ze Lwówka, a pos. dr. Wróbel wygłosił przeszło półtoragodzinną, ciekawą referat. Po dyskusji uchwalono rezolucję.

Bolewie pow. Nowy Tomyśl

Zebranie odbyło się przy udziale przeszło 400 osób. Przewodniczył dr. Szamborski. Przemawiał dr. Wróbel. W dyskusji zabrał głos przedstawiciel robotników, który wyraził pełne zaufanie do Stronnictwa Narodowego. Rezolucję uchwalono bez sprzeciwu.

Zębów pow. Nowy Tomyśl

Przy udziale przeszło 200 osób pod przewodnictwem p. Spendowskiego ze Lwówka odbyło się zgromadzenie, na którym przemawiał pos. dr. Wróbel oraz kandydaci na liście Obozu Narodowego do sejmiku pp. gosp. Woźny, bankowiec Mroczyński i rob. Kowalewski. Uchwalono jednogłośnie rezolucję.

Morzewo pow. Chodzież

Odbyło się zgromadzenie na sali p. Streicha przy udziale 300 osób. Przewodniczył p. W. Gapiński z Chodzieży. Przemówienia wygłosili posłowie p. T. Witkowski i inż. Lech oraz p. H. Szeib. Przyjęto wszystkie rezolucje.

Budzyń pow. Chodzież

Zgromadzenie odbyło się w sali p. Żydanka przy udziale około 500 osób. Przewodniczył p. W. Gapiński z Chodzieży. Przemawiali ci sami mówcy co w Morzewie. Przybyli bojówkarze „sanacyjni”, ale wobec zdecydowanej postawy zebranych nie ośmielili się na żadne wystąpienie.

Na Pomorzu

Świecie

Wielkie zgromadzenie zagał ks. dziekan Konitzer w wypełnionej po

brzezi sali. Jako pierwszy przemawiał senator Siciński. Kiedy rozpoczął drugi z kolei mówca pos. Mazur, wszedł na scenę socjalista Jeleń i wszczął awanturę. Z tej sposobności skorzystał zastępca starosty p. Buczak i zgromadzenie rozwiązał, a policja rozpedzała zebranych.

Lubawa

W sali hotelu Polskiego zebrało się około 1500 osób. Obrady zagał p. Szulc. Pierwszy przemawiał ks. prał. pos. Blaszczyk, już jemu przeszkadzała gromadzeni członkowie „Strzelca” i „Legionu Młodych”. Podczas wywodów pos. Sachy „Strzelcy” zaczęli krzyczeć. Pos. Sacha zakończył swe przemówienie, nie chcąc w mieście pogranicznym dopuścić do gorszących zajęć i zebranie zamknięto.

Chełmża

Pod Toruniem na niedzielne zgromadzenie przemawiali pos. Stroński i red. Madejski z Torunia. Przybyło około 900 osób. Rezolucję przyjęto jednomyślnie.

Działdowo

Na niedzielne zebranie przemówienia wygłosili posłowie Piestrzyński i Kamiński.

Afera p. Parnesowej

Co o tem pisze prasa wiedeńska?

Pisma wiedeńskie — jak stwierdza krakowski „Głos Narodu” — rozpisyją się o skandalicznej sprawie p. Parnesowej, przyłapanej na przemycaniu walut. „Arbeiter-Zeitung” podaje:

„We czwartek przeprowadzono na dworcu granicznym w Gmünd (Ceske Velenice) zwykłą rewizję walutową w pociągu pośpiesznym, przybywającym o godz. 11-tej rano z Wiednia. Przy tej sposobności udał się urzędnikowi celnemu, nadkomisarzowi Koutny'emu wykryć i udaremnić szmugiel walutowy na wielką skalę. Przy pewnej dawce znaleziono przy rewizji osobistej, przeprowadzonej przez żonę nadkomisarza Freya, 198 000 szylingów austriackich, 255 koron czeskich, 2 800 franków szwajcarskich, 680 dolarów, 700 guldenów holenderskich, 200 koron szwedzkich, 5 koron duńskich, 14 dolarów kanadyjskich, 14 funtów angielskich i 3 czekki na łączną sumę 60 dolarów amerykańskich. „Dama usiłowała przekupić urzędniczkę, przeprowadzającą rewizję, sumą 10 000

szylingów, którą już w tym celu odliczyła. Propozycja ta została przez uczciwą urzędniczkę odrzucona. Wydało się, że przemycniczką była pani Marjanna Parnes, żona urzędnika prasowego poselstwa polskiego w Wiedniu.”

„Arbeiter-Zeitung” dodaje, że p. Parnes usiłował w komunikacie prasowym przedstawić sprawę w zupełnie odmiennym świetle.

„Głos Narodu” zaopatruje te wiadomości następującą uwagą:

„Ta skandaliczna afeta powinnaby skłonić nasz rząd do odzydzenia całej naszej dyplomacji, a w szczególności placówki w Wiedniu. Do niedawna obsadzona była ona prawie wyłącznie przez Żydów, bo i poseł p. Bader był Żydem. Obecnie jeszcze wciąż Polacy są tam znikomą mniejszością. Czas z tem skończyć! Katolickie państwo nie powinno być reprezentowane w katolickim kraju przez Żydów.”

Podatek na „Strzelca”

„Głos” grodzieński donosi:

„Lekarz weterynaryjny w Tarnogrodzie, niejaki Ostrowski, przeprowadzając badania bydła na targu, przy wystawianiu odpowiedniego świadectwa zmusza właścicieli do nabywania znaczków na „Strzelca”, za które ci muszą płacić od 10—50 gr. Nazywa się to „dobrowolną” opłatą, ale niechoby który próbował wymówić się od nabycia takiego znaczka, zaraz okazywało się, że lekarz świadectwa wydać nie może itd., czyli właścicieli sztuki sprzedać na targu nie ma możliwości.

„Doniesiono o tym fakcie Związko-wi Małorolnych, w którego imieniu sekretarz tej organizacji, Kreiz, zwrócił dr. Ostrowskiemu uwagę na nieprawne postępowanie. Mimo to interwencja nie pomogła. A dr. Ostrowski nadal propaguje „Strzelca”, zbierając „dobrowolne” składki na tak „pożyteczną” organizację.

„Tak wyglądają „dobrowolne” składki na partyjną organizację.”

Żydzi w roli „strzelców”

„Sanacyjne” „Słowo” wileńskie sygnalizuje powstanie nowego oddziału Związku Strzeleckiego, który przybrał sobie za patrona p. Berka Joselewicza. Do oddziału tego przystąpił przedstawiciel prawie wszystkich warstw żydowskiego społeczeństwa.”

Zebranie organizacyjne zagał niejaki p. Lobman, który uświadomił zebranych o roli „Strzelca”. Specjalny entuzjazm zebranych wzbudziły wywody przewodniczącego o „celach wychowawczych Strzelca”.

Nowi „Strzelcy” przystąpili do wyboru zarządu, w skład którego weszli m. in. dr. Hamer, dyr. Hirsberg, adw. Lobman i Rappaport, a do komisji rewizyjnej radny Reitzenbeim i p. Salomon.

Ratyfikacja paktu Polski z Sowietami

Dokonał jej Prezydent Rz. — Pakt francusko - sowiecki będzie podpisywany jutro

Warszawa, 28. 11. (Tel. wł.) — Urządowy komunikat ogłasza, że w niedzielę p. Prezydent Rzeczypospolitej ratyfikował pakt o niezaczepteniu między Polską a Sowietami. Ratyfikacja nastąpiła tym razem bez uprzednich uchwał Sejmu i Senatu. Równocześnie p. Prezydent ratyfikował zawartą przed kilku dniami polsko-sowiecką umowę konsyliacyjną.

W jutrzejszy wtorek ma w Paryżu nastąpić podpisanie nieagresji pomiędzy Francją a Sowietami.

Warszawa, 28. 11. (Tel. wł.) — Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych układu z Sowietami nastąpi w niedługim czasie i prawdopodobnie nadany jej zostanie charakter uroczysty. (w)

Echa zbrodni żydowskiej we Lwowie

Lwów, 28. 11. (Tel. wł.) Panuje tu dziś spokój. Policji widzi się mniej niż w niedzielę. Wyższych uczelni nie zamknięto.

Sprawa zabicia studenta Grotkowskiego jest przedmiotem przyspieszonego śledztwa. Od przebiegu dochodzeń zależeć będzie, czy sprawcy na-

padu staną przed sądem doraźnym.

Aresztowano jeszcze jednego uczestnika napadu Izaaka Tune, przy którym znaleziono poszukiwane narzędzie zbrodni, t. j. nóż. Dotąd nie ustalono, kto z 4 ujętych jest sprawcą zabójstwa.

Sjonistyczną „Chwilę” dziś skonfiskowano za opis zajęć niedzielnych.

Podłoże wojny o Gran Chaco

Nasz korespondent południowo-amerykański A. W., który świeżo na łamach „Kurjera Poznańskiego” omawiał sytuację gospodarczą i polityczną Argentyny, z kolei w dwóch niezmiernie interesujących artykułach oświecił podłoże i dotychczasowy przebieg wojny paragwajsko-boliwijskiej, który badał na miejscu. Poniżej drukujemy pierwszy z tych artykułów.

Asuncion (Paragwaj), 6 listopada.

Od kilku miesięcy w re na terenie Ameryki Południowej krwawa i zacięta wojna. Toczą ją Paragwaj i Boliwia, dwa bratnie narody, mówiące tym samym językiem i mające te same tradycje, gdyż powstały jako samodzielne państwa po zrzuceniu jarzma hiszpańskiego. Kontrahenci są potęgami miniaturowymi, przynajmniej, jeśli chodzi o liczbę zaludnienia; Paragwaj liczy bowiem około 1,8 mil. mieszkańców, a Boliwia ponad 2 mil. mieszkańców. Zresztą statystycy nigdy nie mogli stwierdzić dokładnie zaludnienia tych krajów z powodu trudności w przenikaniu dziewiczych lasów, zamieszkałych przez dzikie szczepy indyjskie.

Armje przeciwników są stosunkowo niewielkie i słabo wyekwipowane. Nie posługują się ani gazami, ani czołgami, za to często walczą na białą broń. Szczególnie Paragwaj uzbroił swoich ochotników w długie noże, t. zw. „machetes”, którymi „guerrilasi” szerzą straszliwe spustoszenie w szeregach Boliwijczyków.

Spór toczy się o „Chaco Boreal” lub „Gran Chaco”, teren, leżący między rzekami Pilcomayo i Parana. Historia zatargu o tą ziemię datuje się od kilkuset lat. Boliwia, powołując się na dokumenty oficjalne z czasów wicekrólestwa hiszpańskiego, ma bezwzględnie słuszną rację po swojej stronie. Namiestnik monarchii hiszpańskiej markiz de Alvarez wspomina w raporcie o Chaco Boreal, jako o integralnej części „Audiencia de Charcas”, dzisiejszej Boliwii, skarżąc się przytem, że Paragwaj rości nieuzasadnione pretensje do tego terytorium.

W latach późniejszych Paragwaj konsekwentnie umacniał panowanie swoje nad rzekami Pilcomayo i Parana, nie bacząc na protesty Boliwii, która porała się z trudnościami wewnętrzными i krwawiła w nieszcześliwej wojnie z Chile. Nie zmieniło się to nawet po długoletniej wojnie Paragwaju z federacją argentyńską - brazylijską - urugwajską. Panował wtedy w Asuncion dyktator Lopez, który wygubił prawie wszystkich mężczyzn swego kraju. Tragizm był plon tych heroicznych zapasów, gdyż po zawarciu pokoju liczono na 12 niewiast tylko jednego mężczyznę.

Boliwia nie miała dostatecznej siły,

by upomnieć się skutecznie o swoje nieprzedawnione prawa do Chaco Boreal. Kilkakrotnie odbywały się konferencje, w których nie osiągnięto konkretnych rezultatów. Paragwaj, dufny w waleczność swych synów, dawał odpowiedzi wymijające i nie myślał rezygnować z kraju, w którym rządził „de facto”. W La Paz zaczęło kielkować przekonanie, że dyplomatyczne zabiegi na nic się nie przydadzą i że z upartym przeciwnikiem należy spróbować innych metod. Pomyślano o uzbrojeniu armji, która miała być najważniejszym argumentem w sporze o odzyskanie Chaco Boreal.

Politykę tę zainicjował prezydent Siles i prawa ręką jego, niemiecki generał Hans Kundt. W tempie przyspieszonym rozpoczęły się militaryzacja kraju oraz masowe sprowadzanie materiału wojennego z fabryk europejskich. Zanim doszło jednak do otwartego konfliktu, wybuchła rewolucja w Boliwii. Siles i Kundt zaledwie zdolali uciec i unieść cało głowy przed gniewem trapiącej podatkami ludności.

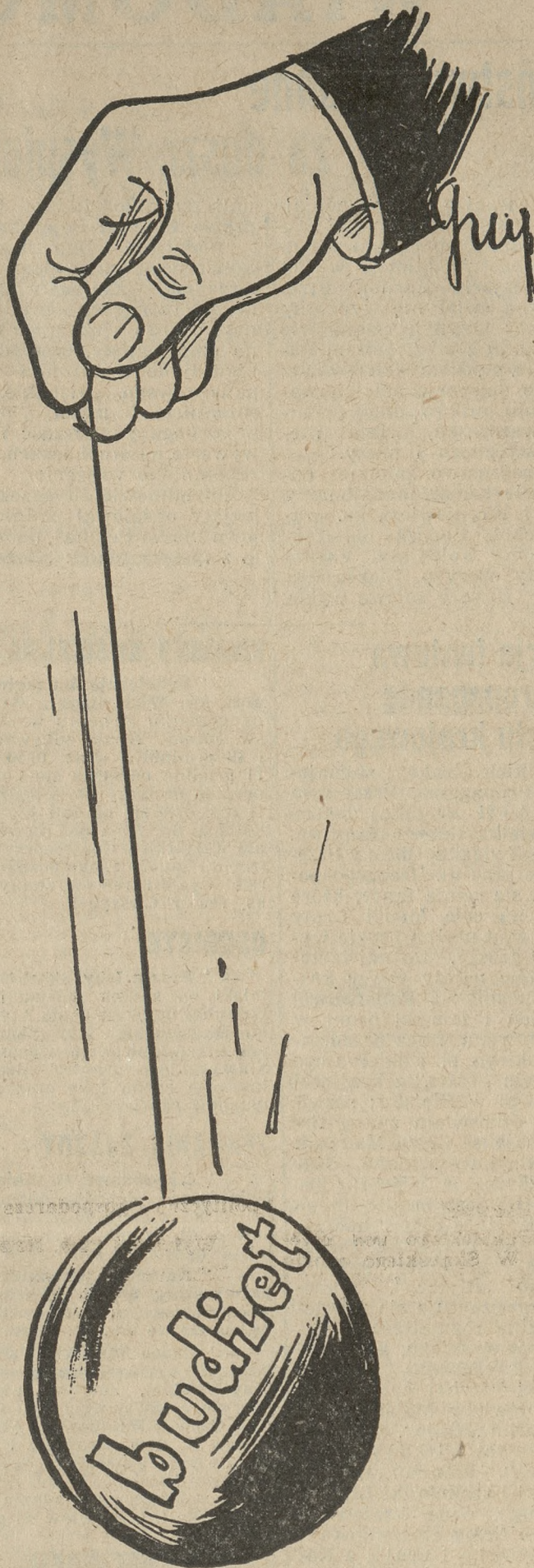
Nowi władcy Boliwii przez pewien czas uprawiali politykę pacyfistyczną, lecz niedługo weszli na tory orientacji, wrogiej Paragwajowi. Zbrojenia przy pomocy finansowej czynników, jeszcze należycie nieujawnionych, prowadzono ze zdwojoną gorliwością. Sytuacja się zaostrzała. Nastąpiły pierwsze utarczki w Chaco, w których Boliwijczycy odnieśli pewne sukcesy. Odebrano Paragwajczykom kilka stanic, otoczonych drutem kolczastym, a szumnie nazwanych „forteczkami” i usadowiono się na dobre nad rzeką Pilcomayo.

Był to pierwszy etap wojny, po którym nastąpiła dłuższa przerwa. Paragwaj nie zareagował zbrojnie, wytaczając skargę przed panamerykańską komisją arbitrażową w Waszyngtonie i prosząc równocześnie rząd argentyński o pośrednictwo w zatargu. Podczas zawieszenia akcji wojennej władze w Asuncion przystąpiły energicznie do skompletowania sprzętu zbrojnego i reorganizowania armji, w czem dzielnie dopomagała argentyńska misja wojenna.

Pertraktacje, prowadzone równocześnie w Waszyngtonie i Buenos Aires, dały wynik negatywny. Boliwia żądała, by sąd polubowny mógł decydować o całym kompleksie zagadnień, włącznie przyszłej przynależności Chaco. Paragwaj natomiast pragnął ograniczyć kompetencje mediatorów do stwierdzenia faktu, kto ponosi odpowiedzialność za wywołanie zatargu. Nie zdołano uzgodnić nieprzejednanego stanowiska obu stron, wobec czego reprezentanci boliwijski i paragwajski zerwali rokowania.

A. W.

Bujanie

Yo, Yo!

Krzyki żydowskie

W dniu 13 b. m. odbyła się w Warszawie konferencja działaczy żydowskich w sprawie wytworzenia żydowskiej Rady Gospodarczej, o której donosiliśmy szczegóły. Szereg mówców wskazywał wówczas na konieczność zastosowania w walce ze społeczeństwem polskim starego sposobu żydowskiego — krzyku, że Żydom dzieje się krzywda. Metoda ta nie wydaje się skuteczną nawet samym Żydom.

Stupnicki w „Momencie” przypomina, że ta metoda krzyku była w historii żydowskiej dogodna tak długo, póki Żydzi prowadzili walkę na froncie politycznej walki o wolność, kiedy walczyli o wolność prasy, zebrań, sumienia i t. d. Wówczas mieli oni oparcie w otoczeniu, które również do tego samego zmierzało. Żydzi osiągnęli wtedy zwycięstwo polityczne, lecz okazuje się, że ono nie zabezpiecza bytu żydowskiego. Żydzi muszą walczyć o swoje istnienie materialne i tu okazuje się, że są oni izolowani; nawet koła „postępowe”, „demokratyczne” idą przeciw Żydom, bo żydowska struktura gospodarcza jest zacofana i opiera się na krzywdzie otoczenia:

„Płyniemy częściowo przeciw prądowi i w tem tkwi nasza tragedia.”

Krzyki przeto nie pomogą. Kiedy chodziło o prawo polityczne, wystarczyło, że w ustawie nie było zastrzeżeń przeciw Żydom; w walce o prawa w dziedzinie gospodarczej, brak tych zastrzeżeń nie wystarcza.

„Gdy chodzi o gospodarcze równoprawnienie, niema takiej formy, dzięki której moglibyśmy gwarantować sobie prawo...”

Żydzi, zgłaszający się, jako kandydaci na wolne posady, n. p. na urzędach, bądź do uniwersytetu, jako studenci, mogą być nie przyjęci, gdy nie odpowiadają oficjalnie żądanym kwalifikacjom, i to nieprzyjęcie nie jest naruszeniem „żydowskiego równouprawnienia”, bo jak dowieść, że ci kandydaci odpowiadają tym wymaganiom:

„Widzimy przeto, że na zmienionym froncie, na froncie gospodarczym, nie możemy posilkować się starym środkiem krzyku. Krzykiem tutaj nic nie można wskórać.”

Bardziej interesujące, niż sama taktyka krzyku, jest to przyznanie się p. Stupnickiego, że dążenia Żydów już nie mogą podsyżać się pod hasła „postępu”. Raczej są dziś sprzeczne z wyższymi formami życia i apelują nie do wolności, lecz do interwencji, krepującej życie i jego prawa.

Zwalczanie prasy katolicko - narodowej

„Ziemia Rzeszowska i Jarosławska” wyjaśnia, dlaczego musiano zaprzestać wydawania „Głosu Jarosławskiego”.

Przed sześciu laty mianowicie powstała w Jarosławiu „Polska Drukarnia Spółdzielcza” o kapitale zakładowym 20 tys. złotych, zebranych na poszczególne udziały. Kapitał ten pochodził zatem z grosza publicznego. Drukarnia wydawała między innymi również „Głos Jarosłowski”, pismo o charakterze katolickim i narodowym.

Nie potrzeba wyjaśniać, że pismo to stało się wnet celem zapalczywej akcji bojkotowej ze strony miejscowych sfer

„sanacyjnych”, nawet tak dalece, że afisze i zawiadomienia o obchodach państwowych oddawano do wykonania drukarniom żydowskim. Dwie miejscowe drukarnie żydowskie też prosperują tam znakomicie, podczas gdy jedyna polska musi walczyć z trudnościami.

Na dobitkę została przeprowadzona niedawno w polskiej drukarni spółdzielczej rewizja, celem zbadania jej pod względem urządzeń sanitarnych i w rezultacie unieruchomiono ją przez opieczetowanie maszyn. Dyrekcja drukarni spółdzielczej zdecydowała się wobec tego zawiesić wydawanie wspomnianego pisma. Opieczetowanie maszyn zostało cofnięte.

W taki to sposób zostało udaremnione wydawanie „Głosu Jarosławskiego”.

Śp. generał Krajowski

W Brześciu nad Bugiem zmarł 22 listopada śp. generał Krajowski. — Zmarły generał pochodził z armji austriackiej, a w Polsce dowodził 18-stą dywizją piechoty. Nazwisko jego nabrało pewnego rozgłosu w okresie odwrotu z Kijowa, gdy dywizja 18-sta, prowadzona żelazną ręką generała, potrafiła z własnej inicjatywy zadać wdzierającemu się, wśród ogólnego bełładu, pomiędzy polskie oddziały przeciwnikowi szereg dotkliwych porażek.

W bitwie pod Warszawą odegrał gen. Kraojwski, stojąc na czele tej samej dywizji, rolę decydującą. Walczył on na zagrożonym przez dwie armje

sowieckie lewem skrzydle V armji pod Płońskiem, Nowem Miastem i Ciechanowem, Dywizja, bijąc się w nieustannym ogniu ciężkich walk od dnia 13 sierpnia, poniosła przeszło 30 procent strat stanu bojowego, potrafiła jednak zachować do tego stopnia swą dzielność i spoistość, że gen. Sikorski nie zawahał się w przełomowym dla V-tej armji dniu 16 sierpnia zażądać od niej uderzenia decydującego i nie zawiódł się.

Piękne te czyny nie otworzyły jednak generałowi Krajowskiemu drogi do dalszej kariery. Posiadał on niezależnie od talentu wojskowego i siły charakteru zbyt posuniętą skromność, wysokie poczucie godności osobistej i wstręt do autoreklamy, znaleźli się więc wkrótce na emeryturze i zgasł cicho w zapomnieniu. Ufajmy, że bezstronna historia wojenna przywróci nazwisko i czyny generała Krajowskiego do należynej im pamięci i czci młodszych generacji korpusu oficerskiego armji polskiej.

E. De. HENNING - MICHAELIS, generał.

Davis i Herriot

Paryż, 28. 11. (PAT.) Sobotnia wizyta Normana Davisa, rzeczoznawcy morskiego Stanów Zjednoczonych na konferencję rozbrojeniową u Herriota, odbyła się — jak zaznacza komunikat półurzędowy — w atmosferze bardzo przyjaznej. Sprawy długów wojennych nie poruszano, ponieważ Davis nie posiada w tym kierunku żadnych pełnomocnictw.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Nabożeństwo żałobne za duszę Wyspiańskiego

Dziś, w 25 rocznicę śmierci genialnego malarza i poety narodowego Stanisława Wyspiańskiego odbyło się uroczyste nabożeństwo żałobne w Poznańskiej Kolegijce Farnej. Przestronną i piękną świątynię wypełniły rzesze wiernych; przybyli członkowie Komitetu Obchodu z prezydentem Ratajskim na czele, przedstawiciele władz i bardzo liczne delegacje stacjonowanych w Poznaniu pułków, dalej przedstawiciele stowarzyszeń, świata literackiego, artystycznego i prasy.

Solenne nabożeństwo żałobne odprawił w asyście księży mianowanych Kłauzińskiego i Wroniewicza ks. prałat Antoni Stychel. Podczas nabożeństwa śpiewał chór Kolegijaty Farnej pod dyr. artysty opery p. Aleksandra Klichowskiego. Utwory solowe wyko-

nali pp. Włodzimiera Jarochowska i prezes Kajetan Bojarski.

Podniosłe i natchnione kazanie o kolicznościowe wygłosił ks. prof. dr. Skaziński. Złotousty kaznodzieja omówił twórczość genialnego wieszczki narodowego, wskazując na Niego jako na słup ognisty, prowadzący Naród z niewoli do odrodzenia moralnego i państwowego. Głębokie i wnikliwe rozwinięcie myśli, przenikających przez bogatą twórczość Wyspiańskiego wywarło na słuchaczach potężne i niezapomniane wrażenie.

Po odmówieniu egzekwii chór Kolegijaty odpiewał podniosłe i nastrojowe „Salve Regina”, poczem zabrzmięło z tysięcy piersi: „Boże coś Polskę” (kl.)

Loterja fantowa na propagandę przemysłu krajowego

Jedną z wielkich atrakcyj zbliżającego Tygodnia Propagandy Przemysłu Polskiego (od 4—11 grudnia) będzie niewątpliwie wielka loteria fantowa. W sekretariacie Związku Obrony Przemysłu Polskiego przy ul. Rzeczypospolitej 1 znajdują się cenne fanty, które złożyły licznie na cele loterii firmy krajowe. Każdy fant można będzie wygrać za cenę 50 groszy. Do najwarteściowszych fantów należy rower krajowy marki „Lucznik” z Państwowej Fabryki Uzbrojeń i fabryki broni w Radomiu i ofiarowana przez przedstawiciela poznańskiego p. Fligierskiego maszyna do szycia „Tatra” z krajowej fabryki Schwabego w Bielsku; serwis porcelanowy ofiarowała znana firma „Cmielów”, fajanse firma Mańczak z Chodzieży, szkła huty szklane „Ożarów” i Huta Szklana w Ujściu; kosmetyki i mydło jest bardzo dużo, wystarczy wymienić: mydła i kosmetyki firm Stempniewicza, Żaka, Pulsa, „Axela”, „Blask” i puder ryżowy Szczepanowski, „Blyszcz”. Przemysł krajowy zaprezentuje się w loterii fantowej wielką różnorodnością: Papiery listowe Kreglewskiego, atramenty i tusze Leszczyńskiego, Giemzy, „Heroldy”, kredki i farby, całe pudełka stalówek i ołówków Majewskiego, dla kuchni makaron „Italia”, ocet „Pecowin”, środki kawowe i kawy słodowe z firm „Ira”, Bomm, „Gleba”, Francka, cukierki i czekoladki Litwińskiego i „Goplany”, wina krajowe i wódki gatunkowe firmy Hartwig-Kantorowicz, Wawrzyńska i Czajki z Kościana, klisze i papiery fotograficzne „Alfa”, tułki „Herbewo”, baterie „Centra” i „Balta”, obuwie z firm „Leo” i „Pepege”, płótna żyrodowskie, specyfiki krajowe jak kremy i pasty do zębów z firm: Spiess, Barcikowski, „Pebeco” i „Kosma” itd. itd.

A zatem warto spróbować szczęścia za 50 gr.

KALENDARZYK

Poniedziałek, 28 listopada 1932.

Słońce: wschód 7.36; — zachód 15.45; — długość dnia 8 godz 9 min.

Księżyc: wschód 8.42; — zachód 15.21; — now

Stan pogody według notowań Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn. Poniedziałek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 3 st. C., pogodni, wiatr południowo-zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 753 mm. — W ub. dobie temperatura najwyższa + 9 st. C., najniższa + 2 st. C. Ilość opadu 2 mm.

Kal. rzk.: Rufin M.; jutro Saturnin, Kal. słow.: Gościad; jutro Przemysław.

Nocna służba aptek

i dyżury niedzielne:

Śródmieście: Apteka pod Białym Orłem St. Rynek 41 — Apteka św. Piotra ul. Półwiejska 1 — Apteka św. Marcina ul. Ratajczaka 12 — Apteka Śródecka Rynek Śródecki 1.

Wilde: Apteka pod Koroną G. Wilda 61 Łazarz: Apteka o Płuczniku ul. Marsz. Focha, narożnik ul. Niegolewskich.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kreszewska 12

W innych dzielnicach apteki tam się znajdują.

KRONIKA KOŚCIELNA

— Rekolekcje dla mężczyzn Towarzystwa św. Wincentego a Paulo odbędą się na początku adwentu w kaplicy Zakładu św. Józefa. Nauki odbywać się będą 8, 9 i 10 grudnia o godz. 18.30. W niedzielę, 11 grudnia odbędzie się komunia św. generalna na mszy św. o godz. 7.30. O godz. 11 odbędzie się na sali św. Marcina (obok kościoła św. Marcina) roczne walne zebranie wszystkich Konferencji mężczyzn metropolii gnieźnieńsko-poznańskiej, na którym wygłosi referat znany krasomówca, ks. rektor Cieszyński.

OSOBISTE

— Prezes Izby Skarbowej, p. F. Świątalski na skutek delegacji Min. skarbu wyjechał na okres około 2 tygodni do okręgu Białostockiej Izby Skarbowej, gdzie pod przewodnictwem wiceministra skarbu Starzyńskiego przeprowadza szczegółową lustrację agend Izby oraz podległych jej urzędów skarbowych.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— Z Narodowej Organizacji Kobiet — Koło Jeżyce. Zebranie odbędzie się w środę, 30 bm o godz. 20 w salce p. Tomikowskiego, ul. Szamarzewskiego 18. O liczny udział członkiń i gości prosi Zarząd.

— Narodowa Organizacja Kobiet — prawy brzeg Warty. Miesięczne zebranie wraz z obchodem rocznicy 29 listopada odbędzie się we wtorek, 29 bm o godz. 19.30.

— Druga Sekcja Pań Miejskich w Poznaniu pod wezwaniem Królowej Korony Polskiej. Zebranie miesięczne odbędzie się w czwartek, 1 bm o godz. 10.30 w sali Szkoły Handlowej, Al. Marcinkowskiego 24, dom ogrodowy I ptr. — Tegoż dnia o godz. 9 nabożeństwo w kaplicy różańcowej kościoła OO. Jezuitów — W środę sposobność spowiadania się również w kościele OO. Jezuitów od godz. 16 do 18.

ŻYCIE AKADEMICKIE

— Prezydium Kł. Masovia ukonstytuowało się na pierwszy semestr r. akad. 1932 w następującym składzie: prezes — Cł. Smoniewski Marjan, prezes wew. — Cł. Paczkowski Franciszek, prezeszew. — Cł. Bulli Konstanty, sekretarz — Cł. Witkowski Zygmunt, olderman — Cł. Wolski Jan.

WIECZORY, KONCERTY

— Konwent OO. Franciszkanów w Poznaniu urządza ku uczczeniu Niepokalanego Poczęcia Najśw. Marii Panny koncert religijny który odbędzie się dnia 8 grudnia br. o godz. 20 w auli Uniwersytetu Poznańskiego. Protektorat objął Inskawie J. Em. ks. kardynał dr. August Hlond — Prymas Polski. Na program koncertu złoży się gra organowa kompozytora prof. Feliksa Nowowiejskiego oraz śpiew p. Marii Pomorskiej, laureatki międzynarodowego konkursu śpiewackiego we Wiedniu. Nadto wykona Tow. Śpiewu „Harmonia” pod dyr. p. Jana Weigta kilka utworów Moniuszki oraz Nowowiejskiego. Bilety są do nabycia w Księgarni św. Wojciecha, w zakrystii kościoła OO. Franciszkanów, oraz w dniu koncertu przy kasie. Dochód przeznaczony jest na kościół OO. Franciszkanów w Poznaniu.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— Orkiestra reprezentacyjna Związku Towarzystw Powst. i Wojaków w Poznaniu przyjmie jeszcze kilku chętnych początkujących kandydatów. Bliższych informacji udziela sekretariat Związku, ul. Wrocławska 39 wejście z ulicy Koźiej, w godz. 10—13 i 15—18.

— „Energiczna Organizacja”. Młodzieżowa organizacja Kół Absolwentów Doksztalającej Szkoły Kupieckiej w Poznaniu, mimo awego stosunkowo krótkiego istnienia, wywiązuje się z zakresu przez siebie programu „własnego samo-

kształcenia się w dziedzinie handlowej” ku zupełnemu zadowoleniu inicjatorów Kół. Zebranie plenarne Kół w dniu 22 bm odbyło się pod znakiem ogólnego zainteresowania się wykładem p. prof. M. Grabowskiego n. t. „Nowoczesna technika i organizacja reklamy” przy ścisłej wypełnionej sali Absolwentami D. S. K. i M. S. II oraz członkami T. U. H.

— Stow. dyplomowanych absolwentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu prosi wszystkich absolwentów uczelni o podanie swych obecnych adresów. Przez ukończenie Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu i fakt uzyskania dyplomu, zostaliśmy wszyscy ściśle związani z losami uczelni. Nie wątpimy, że wszystkich absolwentów interesują losy i dzieje Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu i że dla nawiązania kontaktu prześlą swoje adresy. Adres zarządu: Poznań, Wały Zygmunta Starożyńskiego 2-3.

— Pogadanka drobiowa. Wielkopolska Izba Rolnicza komunikuje, że następna pogadanka drobiowa odbędzie się 1-go grudnia o godz. 10 w gmachu Wielkopolskiej Izby Rolniczej, ul. Mickiewicza 33. Omawiane będą: forsowanie nieśności zimowej, wypuszczanie kur w zimie i odrażanie grzebieli u drobiu.

— Kalendarz Policji dla Obywateli Rzeczypospolitej Polskiej na rok 1933 opuścił w tych dniach prasę. Kalendarz zawiera liczne informacje, przepisy, rozporządzenia o prawach i obowiązkach obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, których znajomość jest niezbędną w życiu codziennym. Obszerne miejsce zajmują w kalendarzu informacje o władzach i centralnych urzędach państwowych, podział administracyjny państwa i wiele innych, poza tem znajdujemy w nim podany w całości kodeks karny z 1932 r., prawo o wykroczeniach, wypisy z kodeksu postępowania karnego, rozporządzenia o świadczeniach społecznych itp. — Osobny dział poświęcony jest rozporządzeniom dotyczącym funkcjonariuszów Policji Państwowej.

— „Zagadnienia populacyjne i migracyjne z uwzględnieniem emigracji polskiej”. Pod tym tytułem wygłosi odczyt ks. redaktor Nikodem Cieszyński w piątek, dnia 2 grudnia br. o godz. 20 w sali nr. 18 Uniwersytetu Poznańskiego (Col. Minus, ul. Wjazdowa). Odczyt został zorganizowany staraniem Oddziału Ligi Morskiej i Kolonialnej w Poznaniu. Wstęp wolny. Przy wejściu przyjmować się będą zapisy na członków.

— Baczność pp. oficerowie i pracownicy b. O. K. T. W. Poznań. Proszę o nadesłanie swoich obecnych adresów z równoczesnym wypowiedzeniem się, czyby wzięli udział w zjeździe koleżeńskim w Poznaniu w 14 rocznicę powstania O. K. T. W. (tj. 5. I 1933 r.) Z polecenia b. szefa por. Edmund Rożnowski, Poznań, ul. Jasna 5 mieszk. 5.

KRONIKA MIEJSCOWA

— Z Koła Rodzicielskiego przy 19 tel. szkole powszechnej. W czwartek, 24 bm. o godz. 19 w sali kina „Polonia” odbyło się zebranie organizacyjne, zwołane przez kierownictwo szkoły. Do tłumnie zebranych rodziców przemówił kierownik szkoły p. Kwaśnik powierając następnie przewodnictwo p. Janowi Świątkowskiemu. Przewodniczący po zapoznaniu obecnych z celem organizacji i tymczasowo przyjętym statutem, przystąpił do wyboru zarządu, który ukonstytuował się następująco: Prezes — p. J. Świątkowski, wiceprezes — p. M. Rychter, sekretarz — naucz. p. Kwiatkowski, zast. sek. — p. J. Konieczny, skarbnik — p. I. Matuski, ławnicy — pp. A. Królowa, P. Matuszewska, W. Michałowski, Fr. Cichocki i P. Stępnicki. Do kompletu zarządu należą jeszcze: ks. prob. Wł. Skórnicki, kierownik szkoły p. Kwaśnik i 2 nauczycieli, delegowanych przez radę pedagogiczną Komisję rewizyjną tworzą pp. Król, Dale szynski, Cielewicz, a jako zastępcy pp. Jankowiak i Stefaniak. Ożywioną dyskusję wywołała sprawa wysokości miesięcznej składki członkowskiej, którą ostatecznie ustalono na 10 gr. Zebranie zakończyli swą obecnością ks. prob. Skórnicki i

Dla oczyszczenia krwi piciu rano przez kilka dni z rzędu szklankę naturalnej wody gorzkiej „Franciszka Józefa”. Zadać w aptekach i drogerjach. ng 6575

komplet grona nauczycielskiego. Pierwsze zebranie zarządu odbędzie się dziś, w poniedziałek, dnia 28 bm. o godz. 20 w 10-tej szkole powszechnej przy ulicy Bożej 9.

— Z targu. Dnia 28. b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3.00—3.20 zł; 1 kg. masła mleczarskiego 3.60—4.00 zł; 1 kg. twarogu 0.70—1.00 zł; za litr śmietany 1.40—2.00 zł; mleka pełnego 22—24 gr; mendel jai 2.20—2.40 zł.

Za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1.70—1.80 zł; słoniny wędzonej 2.00—2.20 zł; wieprzowiny 1.40—2.00 zł; wołowiny 1.20 do 1.80 zł; cielęciny 1.40—1.80 zł; skopowiny 1.40—1.80 zł; koziny 1.00—1.20 zł; smalec 2.40—2.60 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 1.80 do 3.00 zł; para kurcząt 2.40—3.60 zł; kaczka 2.00—4.00 zł; gęś 4.00—6.50 zł; para gołębi 1.00—1.10 zł; para kuropatw 2.60 do 3.00 zł; indyk 4.00—6.50 zł; zając 4.00 do 5.50 zł; perlica 2.80—3.00 zł; bażant 3.00—3.50 zł; królik 1.20 zł.

Za ryby: 1 kg. szczupaka 2.00—2.20 zł; okonia 1.40—2.00 zł; lina 2.20—2.40 zł; karasja 1.80—2.00 zł; sandacza 4.40—4.80 zł; suma 2.60—3.20 zł; mietusa 2.40—3.00 zł; leszcza 1.80 zł; 1 kilogram białych ryb 0.60—1.20 zł; 1 kg. karpia 2.10—2.40 zł. Za ryby śniecie płacono 60—70 gr. mniej. Za mendel raków płacono 0.50—1.50 zł. 1 kg. świeżych śledzi 0.80 zł.

Za jarzyny płacono: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; pieczek marchewki 5—10 gr; kalarepy 10 gr; 1 kg. szpinaku 40 gr; szczeni 10—20 gr; kapusty 20—40 gr; seleru 30 gr; 1 pieczek pietruszki 10 gr; 1 kg. jarmużu 20—30 gr; 1 kg. cebuli 15 gr; za kalafior 10—60 gr; główkę salaty 10—15 gr; 1 kg. bobu 30—50 gr; pieczek rzodkiewek 20 gr; 1 kg. brukselki 30—40 gr.

Za owoce: 1 kg. owoców suszonych 0.80—2.00 zł; za 1 kilogr. jabłek 0.40—1.60 zł; gruszek 0.60—1.20 zł; winogron 2.80—3.20 zł; 1 kg. orzechów włoskich 2.60—2.80 zł; laskowych 2.60 zł.

Za grzyby: 1 kg. grzybów suszonych 4.00—4.60 zł.

Targ słaby. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— Tragiczna śmierć dziecka. Podczas rżnięcia sieczki maszyną konną w Dehogórze w pow. poznańskim wpadł w wal rozpędzony 4-letni Henryk Mikołajewski. Chłopiec poniósł śmierć na miejscu. (kl.)

— Zatrucie lizolem. Na ul. Półwiejskiej przy rogu ul. Kwiatowej upadła na chodnik pewna kobieta naziwiskiem Petronela Grześkowiak (Nad Wierzbakiem 18), którą przewieziono do szpitala miejskiego. Okazało się, iż zatrula się ona lizolem. (kl.)

— Zderzenie tramwaju z wozem. Na ul. Dąbrowskiej przy Rynku Jeżyckim tramwaj linii 2 zderzył się z parokonnym wozem p. Antoniego Skowrońskiego z Krzyżownik. Tramwaj i wóz zostały uszkodzone. (kl.)

KRONIKA POLICYJNA

— Za grę w „blaszki”. W areszcie policyjnym osadzono za grę w „blaszki” Ludwika Mańczaka (Rybaki 16). (kl.)

— Na gorącym uczynku. Podczas usiłowanego włamania do piwnicy pp. Malczyńskich w domu przy Chwałszewie 3-4 przytrzymał mieszkającego tamże Józefa Chrzanowskiego i odstawił go do aresztu policyjnego. (kl.)

— Przytrzymanie za kradzież. W dochodzeniach prowadzonych w sprawie kradzieży kur u p. Maksymiliana Sobkowika, ul. św. Wawrzyńca 87, przytrzymał sprawców kradzieży są nimi Ignacy Leon i Aniela Lewandowscy, zamieszkałi Nad Bogdanką 9. (kl.)

— Czyje rowery? W komisariacie I znajdują się 3 rowery męskie, rama rowerowa, siódło i kłódka do roweru. Przedmioty te pochodzą z kradzieży. (kl.)

Nasi korespondenci donoszą Z Poznańskiego

— BARCIN. (Z Tow. Samopomocy.) Na ostatnim nadzwyczajnym posiedzeniu Tow. Żelaznej Samopomocy im. Henryka Sienkiewicza zajmowano się kwestją, czy towarzystwo ma istnieć nadal. Postanowiono towarzystwa nie likwidować, lecz nadać mu inną nazwę. Patron tegoż towarzystwa, ks. prob. Nowicki zaproponował nazwę „Katolickie Stowarzyszenie Kobiet”. Na następnym zebraniu p. Izabella Chojnacka wygłosiła odczyt p. t. „Kobieta w dobie obecnej”.

— (Kradzieże) W ostatnich dniach grasuje na terenie miasta i okolicy szajka złodziei, która dokonała już licznych kradzieży. Dotychczas szajka ta była nieuchwytna i grasuje bezkarnie.

— (Bezrobocie) Przeprowadzona ostatnio rejestracja wszystkich bezrobotnych wykazała, że takie miasteczko jak Barcin posiada ogółem 100 rodzin wzgl. 350

osób, potrzebujących doradnych zasiłków oraz 62 rodziny wzgl. 250 osób z prawem do ustawowych zasiłków z F. B.

— BOREK. (Z Rady miejskiej.) Rada miejska na ostatnim posiedzeniu przyjęła sprawozdanie komisji rewizyjnej za r. 1929-30; wydatków było 58 955 zł, dochodów 60 018 zł. Jako delegata do sejmiku powiatu krotoszyńskiego wybrano wielkoscia głosów radnego p. Czesława Pawlickiego. Miasto Borek wybiera tylko jednego członka do sejmiku.

— DUBIN pow. rawicki (Pożar stogów.) W poniedziałek wieczór spłonęły dwa stogi niewymłóconego zboża, należące do Resztówki. Zaalarmowane straże pożarne były zupełnie bezradne wobec rozszalałego żywiołu. Jest ogólne przekonanie, że pożar spowodowała zbrodnica ręka. (rs)

— * **GNIEZNO.** (Z sali sądowej. Za krzywoprzysięstwo.) Na ławie oskarżonych sądu okręgowego zasiadł rolnik Józef Zakęs z Florentynowa pow. Gniezno, oskarżony o to, że w pewnej sprawie przed sądem grodzkim złożył świadectwo, fałszywą przysięgę, a mianowicie twierdził, że nieprawdą jest, by dwa weksle po 200 zł i jeden weksel na 300 zł, wystawione dnia 20. 12. 1930, płatne dnia 20. 3. 31, podpisał sam lub upoważnił kogokolwiek do podpisu. Przewód sądowy wykazał, że Zakęs owe 3 weksle wystawił jako akceptant i osobiście wręczył Purolowi. Prokurator domagał się ukarania Zakęsa 15 mies. więzienia. Sąd skazał go na 6 miesięcy więzienia.

— (Zemścił się.) Następnie zasiadł na ławie oskarżonych kowal Roman Sztul z Sroczyńska pow. Gniezno. Dnia 20 listopada 1931 Roman Sztul udał się do Michała Nitki, zamieszkałego w Pomerzankach, prosząc go, by tenże zezwolił na przebywanie w jego zagrodzie. Gdy Nitka odmówił, Sztul, opuszczając mieszkanie Nitki, zapowiadał zemstę, mówiąc, że „spali go od kółka do kółka”. Sztul zemstę wykonał, albowiem dnia 14 grudnia 1931 r. około godziny 20, gdy domownicy Nitki znajdowali się w mieszkaniu, Sztul udał się do stogu Nitki i podpalił go, wyrządzając szkodę na przeszło 700 zł. Po myśli wniosku oskarżyciela publicznego sąd zasądził Sztula więzieniem przez jeden rok.

— * **GRABÓW.** (Dochodzenia dyscyplinarne.) Przeciwno b. burmistrzowi m. Grabowa, kupcowi Ludwikowi Kanteckiemu, wszczęte zostały dochodzenia dyscyplinarne w związku z jego urzędowaniem. Dochodzenia prowadzi urzędnik starostwa w Kępnie, p. Dziedzic.

— (Założenie Koła Czerwonego Krzyża.) W Grabowie założone zostało miejscowe Koło Czerwonego Krzyża, któremu przewodniczy p. W. Szmajowa; do zarządu wszedł m. in. lekarz dr. Uniejewski.

— * **JAROCIN.** (Akademia ku czci Moniuszki.) W ubiegłą niedzielę staraniem Koła Śpiewu im. Kazimierza Barwickiego odbyła się w sali kina „Wiktoria” uroczysta akademja ku czci Stanisława Moniuszki. Słowo wstępne wygłosił wiceprezes p. Rutkowski, zaś ks. prob. Niedźwiedzki wygłosił okolicznościowe przemówienie. Na program akademji składały się oprócz tego występy chóru oraz deklamacja.

— (Kradzieże.) Na gorącym uczynku kradzieży desek z parkanu przy stadionie sportowym ujął wartownik koszarowy niejaki Stanisław Roguszczyk. — Janowi Hudakowi z Racenowa skradziono z sieni piekarni Stasińskiego rower męski wartości 120 zł. (ek.)

— * **LESZNO.** (Hodowla gołębi pocztowych.) Dziesięciolecie swe obchodziło 19 bm. Towarzystwo Hod. Gołębi Pocztowych „Błyskawica”. Uroczyste zebranie zagrał prezes towarzystwa p. Bukowski Jan. — Obszerne sprawozdanie z 10-letniej działalności Tow. wygłosił sekretarz p. Banach. Udekorowano odznaką honorową p. Jankowskiego z Leszna, którego gołąb przebył 711 km, z Wilna do Leszna, w przeciągu 10 godzin. Po zebraniu odbyła się skromna herbata z tańcami.

— * **MODRZE** pow. poznański (Święto Młodzieży.) Tegoroczne święto młodzieży wypadło tutaj bardzo okazale. Poprzedziły je apel, trzydniowe nabożeństwo włączające rekolekcje i wspólna spowiedź i komunia św., do której przystąpiło około 300 młodzieży z parafii. Odbyła się również akademja z przemówieniem ks. protektora Dzierżkiewicza i referatem p. Mazurkiewicza. Wieczorem odegrała młodzież piękną sztukę p. t. „Genowefa”. Sala nie mogła pomieścić licznie przybyłych na przedstawienie gości, tak, że sztukę musiano powtórzyć w poniedziałek. (hj)

— * **MOGILNO.** (Osobiste.) Srebrny jubileusz pożycia małżeńskiego obchodzili w dniu 25 bm. pp. Stefanostwo Szczepaniakowie. W dniu tym odprawiono na ich intencję mszę św. (mm)

— * **MORAWIN** pow. Kępno. (Obchód święta młodzieży.) W niedzielę 20 b. m. odbyło się święto Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej. W sobotę odbyła młodzież wspólna spowiedź, nazajutrz zaś przystąpiła gromadnie do stołu Pańskiego. Od rana zbierana była kwesna na rzecz S. M. P. Podczas sumy wystąpiło Stowarzyszenie ze sztandarem, zaś ks. patron wygłosił kazanie o św. Stanisławie Kostce. Po nabożeństwie odbyła się defilada przed Patronatem, następnie akademja w Domu Katolickim. Po niesporach odbyła się wieczornica, następnie odegrano utwór teatralny p. t. „Na drodze”.

— * **MOSINA.** (T. C. L.) Komitet Towarzystwa Czytelni Ludowych uczcił rocznicę śmierci największego pisarza Polski i wielkiego wychowawcy narodu, Henryka Sienkiewicza, akademją na sali p. Hoffmanna. Wykład o Sienkiewiczu wygłosił emeryt, wizytator szkół i prezes miejscowego T. C. L., p. radca Kukucki. Sala była wypełniona po brzegi. Poza tem urządziło T. C. L. zbiórkę publiczną. Dochód przeznaczono na uzupełnienie miejscowej biblioteki T. C. L. oraz na kształcenie Polaków z zagranicy w uniwersytetach ludowych w Dalkach i Odolanowie.

— (Przedstawienie.) Kat. Tow. Robotników Polskich urządziło przedstawienie amatorskie komedyyk p. t. „Na wymierze” i „Herszek Cukier”. Dochód przeznaczono na gwiazdkę dla dzieci Kat. Tow. Robotników Polskich. Amatorzy wywiązały się ze swego zadania dobrze.

— * **TRZEMESZNO.** (Kradzież.) W nocy na 24 bm. niewykryci złoczyńcy włamali się do składu kolonialnego p. Łuczaka przy placu Kilińskiego. Po otwarciu szafki skradli papierosy, czekoladę i mydło na sumę około 400 zł. W związku z tem policja przeprowadziła rewizję w Trzemesznie i okolicy, przytrzymując kilku podejrzanych.

— (Osobiste.) Kierownik 7-klasowej szkoły powszechnej p. Stefan Rudnicki został przeniesiony z dniem 24 bm. w stan nieczynny. Kierownictwo objął nauczyciel p. Skowron.

— (Z rady miejskiej.) Województwo nie zatwierdziło wybranych członków magistratu, lecz mianowało 2 innych. Na ich miejsce rada miejska wybrała pp. Zawadę Józefa i mistrza rzeźnickiego p. Tomasza Krausego. Drugim punktem porządku obrad był wybór członków do sejmiku powiatowego. Wobec wpłynięcia jednej listy wybrano bez głosowania: p. J. Świerżewicza, dyr. gimn.; p. St. Lawrenza, cechmistrza szewskiego i p. L. Thomasa, kupca. Jako zastępców wybrano: p. Stępczyńskiego Leona, p. Jana Bisiukiewicza i p. Andrzeja Marchlewicza. W końcu rozwinęła się dyskusja nad wnioskiem kierownika szkoły dokształcającej, aby książki z biblioteki dawnego miejskiego gimnazjum żeńskiego oddano tejże szkole. Sprawę przekazało komisji. Dyskutowano również nad wnioskiem magistratu, aby zaciągnąć długo-terminową pożyczkę, w celu spłacenia pożyczki krótko-terminowej w wysokości 27506 zł. Rada w zasadzie zgodziła się na to.

— * **WRZEŚNIA.** (Z Tow. „Sierociniec.”) Tow. „Sierociniec”, utworzone przed kilku laty w celu utworzenia we Wrześni sierocinicy dla sierot z miasta i powiatu, odbyło swe walne zebranie. Z dobrowolnych składek wpłynęło kilka tysięcy złotych. Zebranie uchwaliło pozostawić pieniądze te na depozycie i dopisywać odsetki, aby w późniejszych i lepszych czasach zrealizować swą myśl postawienia sierocinicy. Do zarządu wybrano: prezesem — p. starostę Gallasa, wiceprezesem — ks. dziekana Fierka, sekretarzem — p. burm. Sołtysiaka, skarbnikiem — p. aptekarza Koniecznego.

— (Hurtownię Tytoniową dostał Związek Strzelecki.) W mieście Wrześni był właścicielem Hurtowni Tytoniowej p. A. Stein, prowadzący ją dokładnie według wszelkich przepisów. W b. miesiącu przejął hurtownię ten Związek Strzelecki we Wrześni, a kierownikiem zrobiono b. sekretarza wójtostwa.

— (Czerwony Krzyż.) W niedzielę, 4 grudnia urządził Czerwony Krzyż wrzesiński wentę, aby zbierać fundusze na mleko dla niemowląt ubogich. Akcję tę Czerwonego Krzyża poprze niewątpliwie całe społeczeństwo miasta i powiatu i przybędzie licznie na wentę do sali Hotelu Francuskiego.

— * **OBORNIKI.** (Aresztowanie.) Onegdaj aresztowano pod zarzutem sprzeniewierzenia 200 ctr żyta ze szkodą właściciela ziemskiego p. Zdzisława Drosteo z Uchorowa, administratora p. Stanisława R. i odstawiono go do więzienia śledczego w Poznaniu.

— (Ujęcie złodziei.) Dnia 21 bm. ujęto w Obornikach Piechowiaka Antoniego i Mikołajczaka Wincentego, bez stałego miejsca zamieszkania. Znalezione przy nich większą ilość ubitego drobiu. W toku dochodzeń ustalono, że wymienieni od dłuższego czasu przy współudziale znanych na tutejszym bruku złodzieja recydywisty Kazimierza Nowotnego włamywali się do zabudowań gospodarskich w Babinie, Babinie, Kiszewku i Uściowie pow. obornickiego i kradli drób, który następnie wywozili do Poznania.

— (Kradzieże.) W nocy na 20 b. m. skradziono p. Stanisławie Piotrowej z

Poznań doczekał się wreszcie dworca autobusowego. Niemal w tem zasługę ma „Kurjer Poznański”, który stanął na czele akcji, domagającej się scentralizowania poznańskiego ruchu autobusowego. Widoczny na zdjęciu dworzec przy Pl. prez. Drwęskiego, skupił od kilku dni cały ruch autobusowy. Dziennie przechodzi tu około 160 autobusów.

Spółeczeństwo Lwowa i wschodniej Małopolski

darzy zaufaniem z 16 625/6

Kurjer Lwowski

Budżiszewka parę szorów wartości 200 zł. P. Furdole Antoniemu z Drzonku skradziono również parę szorów. Dochodzenia w pierwszym wypadku wykazały, że sprawcą kradzieży jest Czesław Włodarczyk z Skoków. P. Emilji Baum z Nieszawy skradziono 4 gęsi a p. Wilhelmowi Utcektowi 44 kury i 12 kaczek. W miejskim gimnazjum koedukacyjnym w Rogoźnie skradziono aparat radiowy z głośnikiem i akumulatorem, wartości 1000 zł. Robotnikowi Marcinowi Dukatowi z Obornik skradziono z mieszkania 120 zł gotówki i różne przedmioty wartości 580 zł. (kko)

— * **OSTRZESZÓW.** (Wystawa robót ręcznych.) Na początek grudnia przygotowuje Towarzystwo Samopomocy żeńskiej wystawę robót ręcznych, która cieszy się zawsze wielkim powodzeniem i uznaniem ze względu na ciekawe ekspozyty. Udział w wystawie obiecał art. malarz prof. Antoni Serbowski, wobec czego tegoroczna wystawa będzie miała nader wysoki poziom i niewątpliwie cieszyć się będzie wielkim powodzeniem.

— * **WYRZYSK.** (Strzały podczas eksmisji.) Podczas eksmisji robotnika Dębskiego na wniosek właściciela domu Borczycha Jana, ten ostatni po gwałtownej sprzeczce dwukrotnie strzelił do Dębskiego, raniąc go w prawą pierś.

Liczne wypadki postrzelenia

W Kaźmierzewie w pow. wyrzyskim doszło do krwawego zajścia przy eksmisji Ignacego Demskiego. W toku zajścia, właściciel domu Borzych dobył rewolweru i strzelił do Demskiego.

Przed wyborami do sejmiku w Ostrowskiem

Wybory odbędą się 18 grudnia

Z Ostrowa donoszą: Okręgowe komisje wyborcze do Sejmiku powiatu ostrowskiego ogłosiły już listy kandydatów. Okręgów ustanowionych jest 8. Listy Obozu Narodowego uznane zostały za ważne w następujących okręgach: Krepa (lista nr. 5), Przygodzice (5), Skalmierzyce Nowe (5), Świeca (4), Konradów (6), Dąbyszyn (5) i Zalesie (4). Poza listami

go dwukrotnie, raniąc go w pierś. Poranionego przewieziono do szpitala.

W lesie w Ociężu w pow. ostrowskim niewysłyszony dotychczas złooczyńca strzelił z fuzji do patrolującego w boru gajowego Wojciecha Marcinkowskiego z Ocięża, raniąc go lekko w nogę. Według wszelkiego prawdopodobieństwa był to kłusownik.

Na terenie majątności Borzęcicki w pow. krotoszyńskim leśniczy Adolf Kurc ujął w tych dniach kłusowników Ignacego i Wojciecha Dorę z Smogorzewa i Grębowa. W chwili zatrzymania kłusownicy stawili czynny opór, w rezultacie którego doszło do strzelaniny. W wyniku strzałów obaj kłusownicy zostali ranni. (kl)

Votum nieufności dla magistratu m. Ostrzeszowa

Z Ostrzeszowa donosi (op):

Na ostatnim zebraniu rady miejskiej w Ostrzeszowie, po stwierdzeniu, że uchwały rady, powzięte w myśl wskazówek władz wojewódzkich, a dotyczące głównie oszczędności w administracji miejskiej, są przez magistrat niewykonywane, a nawet ignorowane, postawiony został wniosek o votum niezaufania. Za wnioskiem wypowiedzieli się wszyscy radni; tylko jeden radny głosował przeciwko wnioskowi.

Taki wynik głosowania jest niezwykle charakterystyczny, bowiem dotąd, magistrat, którego część członków otrzymała przedłużenie swoich urzędów przez władze wojewódzkie, dążenia radnych z Narodowego Koła Gospodarczego do zastosowania oszczędności w administracji, usiłował przedstawić jako opozycję polityczną. Dopiero teraz wykazuje się, że stanowisko Koła podyktowane było istotną troską o dobro miasta i że nawet ci radni, którzy dotychczas popierali magistrat, przekonali się, iż członkowie magistratu nie idą po linii interesów miasta i na zaufanie nie zasługują.

Jabłonowo domaga się praw miejskich

Z Jabłonowa powiat Brodnica donosi (x):

Na ostatnim posiedzeniu rady gminnej rozpatrywano m. in. stan finansów gminy, przyczem stwierdzono, że jest on opłakany, a to wskutek wpływu przychodów podatkowych do wydziału powiatowego. Członkowie rady gminnej jednomyślnie wypowiedzieli przekonanie, że naprawa tego fatalnego położenia, finansów może nastąpić przez nadanie gminie przywilejów miejskich, o co gmina na podstawie uchwał już się od dwóch lat dopomina. To też postanowiono, zwrócić się do wojewody pomorskiego z prośbą o interwencję w tej sprawie, wybierając delegację, która przedstawi p. wojewodzie faktyczny stan rzeczy. Jabłonowo, położone w punkcie wę-

złowym pięciu linii kolejowych, jest gminą, liczącą z górą 3000 mieszkańców przeważnie narodowości polskiej, ma wygląd miejski, stosunkowo dobrze rozwinięty przemysł, ożywione targi i jarmarki. Rozwój gospodarczy zawdzięcza korzystnemu położeniu. — Przed wojną rząd pruski starał się usilnie o utrzymanie charakteru niemieckiego gminy, dzięki czemu słaba liczebnie gmina katolicka nie posiadała własnego kościoła w miejscu. Obecnie czyni się zabiegi w kierunku zdobycia funduszy na wystawienie kościoła. Znaczący korzyści spodziewa się gmina od pomyślnego załatwienia pertraktacji z Bankiem Rolnym w sprawie przekazania zamku b. kłucza jabłonowskiego z większym ośrodkiem.

KRATKI SĄDOWE

Pobili sołtysa i obrabowali kasę S. M. P.

Z Kościana donoszą: Sąd grodzki rozpatrywał sprawę przeciwko prezesowi „Strzelca” z Konojadu Mikołajczakowi oraz trzem jego współnikom, również członkom „Strzelca”: Stanisławowi Koniecznemu, Janowi Tomaszewskiemu z Konojadu i Antoniemu Kreczmerowi z Kielczewa, oskarżonym o pobicie sołtysa w Konojedzie i obrabowanie kasy S. M. P. Oskarżeni do winy się przyznali. Sąd skazał p.

„prezesa” na 6 miesięcy, a jego współników na karę po 3 miesiące więzienia. Jako oskarżycieli prywatnych występował p. adw. Lompa.

Przypomnieć należy, że swego czasu najkompetentniejsze w powiecie czynniki twierdziły, iż sprawcy dokonanego na sołtysa zamachu są „nieznani”, a bójkę spowodował sam sołtys. Tymczasem rozprawa wykazała zupełnie co innego.

DZIAŁ GOSPODARCZY

O dochodzie społecznym

W dalszym ciągu naszych rozważań nad rozprawą dr. B. Dederki*) przechodzimy obecnie do zestawień porównawczych. Wykażemy mianowicie różnicę między wysokością dochodu z lat 1928-29 w porównaniu z okresem Sejmu Czteroletniego, następnie zaznaczymy, ilekroć przyrost wartości, motowany zagranicą, zwiększył się w 150 latach i w jakim stosunku pozostaje do polskiego.

Wreszcie na zakończenie tego artykułu postaramy się uchwycić ważną współzależność między ciężarami na rzecz państwa, a dochodem społecznym i wykazać rodzaje wydajności, jakie dają poszczególne gałęzie gospodarstwa polskiego.

Ażeby uzyskać potrzebne wyniki, musimy przede wszystkim sprawdzić, na jaką sumę opiewa cały dochód społeczny z lat 1928-29, przy udziale rolnictwa, przemysłu i handlu. Otóż po uskutecznieniu rachunkowych zestawień uzyskujemy kwotę **18 967,9 mil. zł.** Ponieważ przyjmujemy, że w tym czasokresie zaludnienie Polski wynosiło 30,9 mil. osób — a więc na jednego mieszkańca wypada **614 zł**, zaś na 1 km. kw. — **48 836 zł**. Nawiasem trzeba tutaj dodać, że ten dochód społeczny, przypadający na 1 mieszkańca, stanowi 13 proc. majątku narodowego, czyli, że należy do kategorii „niskich” przyrostów, gdyż przyjęto ogólnie w nauce, że dla określenia „średni” potrzeba ponad 13 proc., przyrost zaś wyżej 17 procent określamy jako „wysoki”.

Teraz już możemy przystąpić do przeprowadzenia zestawień między końcem wieku XVIII, a czasami obecnymi.

Wówczas na 1 mieszkańca wypadało 116,3 zł — a w r. 1928 dochód wykazał cyfrę 614 zł. Dochód społeczny wzrósł zatem w ciągu 1½ stulecia aż 5-cio krotnie. Równocześnie ludność powiększyła się czterokrotnie.

W tych samych 150 latach ludność Francji zwiększyła się stosunkowo bardzo słabo — natomiast dochód wzrósł 12-krotnie. Ten wysoki przyrost należy tłumaczyć nie tylko słabą zwyczajną zaludnienia, ale również niskim stanem majątkowym ludności francuskiej w XVIII stuleciu.

Anglia w ciągu 150-letniego czasokresu zdążyła rozszerzyć swoje panowanie na najbogatsze kraje i właśnie z tego względu nie zaszkodziła jej zwyczajna liczba ludności, większa niż w Polsce, bo aż pięciokrotna.

Zestawiając dochód społeczny Polski z sumą obciążeń podatkowych przekonujemy się, że wszystkie ciężary publiczne, zamykające się kwotą 4 648 463 tys. zł stanowią przeszło 24,5 procent dochodu społecznego na rok 1928-29. Jest to obciążenie wysokie.

W zestawieniu porównawczym wysokość dochodu społecznego i wydatki państwowe w poszczególnych krajach przedstawiały się następująco w latach 1928-29 (na głowę mieszkańca w złotych):

	dochód społ.	wydatki państwowe
Anglia	3 328	741,8 (22,3%)
Francja	2 120	358,5 (16,9%)
Niemcy	2 288	391,2 (17,1%)
Polska	614	92,3 (15%)

Pozostaje jeszcze do omówienia struktura naszego dochodu społecznego. Zgodnie z obliczeniami, dokonane mi już poprzednio rzuca się wprost w oczy niska produkcja netto w rolnictwie i rybactwie. Dzieje się to z powodu bardzo małej wydajności pracownika rolnego (zatrudnienie w wielkiej ilości kobiet i dzieci). Odwrotnie przemysł rolny wykazuje najwyższą wydajność. Bardzo nisko co do wydajności stoi rybołówstwo morskie. — Znacznie większą produkcję netto uzyskują rzemiosła, następnie górnictwo, wreszcie najwyższą przemysł.

Rozpiętość między przemysłem a rolnictwem oblicza się w stosunku pięciokrotnym — wywołana zaś jest przeludnieniem wsi, oraz zbyt niską wydajnością naszego rolnictwa. Te przyczyny należy koniecznie uświadomić sobie, aby znaleźć właściwą drogę zaradczą.

Wskazuje na nią dr. Dederko w następujących słowach: „dochód społeczny w rolnictwie można zwiększyć jedynie w taki sposób, że przetrzuci się przyrost naturalny ludności wiejskiej do innych zawodów, t. j. do rzemiosła i przemysłu”.

Z. Sz.

*) por. nr. 542 p. t. „Dochód społeczny Polski”.

Zjazd budżetowy Związku Tow. Kupieckich

W sali Domu Kupiectwa Polskiego obradowali w sobotę popołudniu delegaci Związku Towarzystw Kupieckich z województwa poznańskiego w liczbie 70-ciu. Przedmiotem obrad były głównie sprawy budżetowo - kasowe i sprawozdawcze za czas od 1 stycznia do 30 września b. r.

Zebrań zagalął prezes Związku Tow. Kupieckich, p. K. Otmianowski, nawołując do trzeźwej oceny sytuacji i przestrzegając przed nadmiernym pesymizmem. Główną częścią obrad były sprawozdania z działalności Związku. Sprawozdanie kasowe przedłożył skarbnik związkowy, p. Malinowski. Powszechne trudności gotówkowe odbiły się również na budżecie Związku Tow. Kupieckich. W mieście Poznaniu w różnych sekcjach i towarzystwach Związku 179 członków nie uściło składek, a na prowincji nie zapłaciło składek 104 członków. Budżet Związku trzeba było zmniejszyć. W dalszym ciągu przyjęto preliminarz budżetowy na rok następny w sumie 47 tys. zł. Prez. Stow. Kupców Chrześcijański, p. St. Majewicz, referował stan interesów Domu Kupiectwa Polskiego. Na Domu Kupiectwa ciąży 90 tys. zł. hipoteki, a 22 tys. zł. pożyczek wewnętrznych. Dotychczas spłacono 209 tys. zł., deklarowanych dobrowolnie przez kupiectwo. Obecnie szuka się dróg, aby pokryć dalsze spłaty. Na koniec p. Majewicz zaapelował do zebranych, aby deklarowali cegiełki na rzecz Domu Kupiectwa. Do sprawy tej przemawiali pp. radca Metelski i wiceprezes Związku dyr. Nowak. Mówcy popierali myśl dobrowolnej ofiarności na Dom związkowy.

Ożywioną dyskusję wywołała sprawa kasy pogrzebowej przy Związku Tow. Kupieckich. Sprawę tę dyskutuje się już od przeszło dwóch lat. Jak zreferował p. dyr. Sikorski, zarząd Zw. Tow. Kupieckich doszedł do przekonania, że najodpowiedniejszą formą ubezpieczeniową, zapewniającą zasiłek rodzinie na wypadek śmierci, jest ubezpieczenie grupowe członków w jednej z instytucji ubezpieczeniowych. W dyskusji zabierali głos pp. Suchanek, prezes Majewicz, Machalla, radca Brykzyński i Splitt z Ostrowa, Thiele z Rawicza i in. Mówcy z wyjątkiem jednego wypowiedzieli się za ubezpieczeniem; jedynie zastrzeżenia miało co do wysokości taryfy grupowej i granicy wieku. Zebrani powzięli w tej sprawie uchwałę, upoważniającą zarząd do zawarcia umowy z tem, że członkowie mogą według swego uznania korzystać lub nie korzystać z ubezpieczenia.

Następnie p. dyr. Sikorski przedłożył rezolucje, dotyczące postulatów podatkowych. Rezolucje te podajemy za sprawozdaniem.

P. prezes Otmianowski w związku z dyskusją zakomunikował zebranym, iż zarząd przygotowuje specjalny zjazd podatkowy, z udziałem prezesa Izby Skarbowej w grudniu a najpóźniej w styczniu. O sprawach podatkowych mówił p. Pisula z Ostrowa, wnosząc o uzupełnienie rezolucji w tym sensie, by do komisji wymiarowych powołano ludzi bardziej obeznanych z sprawami gospodarczymi. Nastawienie ustawodawstwa podatkowego krzywdzi bowiem kupców zwłaszcza przy ustalaniu t. zw. stopy średniej dochodowości w razie nieprowadzenia ksiąg handlowych. W tej materii przemawiali pp. Brykzyński z Ostrowa, Nowakowski z Leszna, senjor Gładysz, p. Metelski z Leszna, Kleszczewski, Splitt z Ostrowa, Knast z Inowrocławia i in. Przy tej sposobności oświetlono bardzo ciekawe metody t. zw. rewidentów skarbowych, którzy często wykazują zupełny brak orientacji w sprawach gospodarczych.

Odrębną dyskusję wywołała myśl stworzenia przez Związek Tow. Kupieckich osobnej instancji dla spraw ogodowych i rozjemczych. Miała to być komisja o charakterze arbitrażowym, wpływająca swą powagą na rozstrzygnięcie pewnych sporów handlowych czy też czysto kupieckich. Wpłynęłoby to na usprawnienie decyzji, na które w sądach trzeba zbyt długo czekać. Poszczególne mówcy powitali myśl tę z uznaniem. Jeden z nich podkreślił, że właśnie kupiectwo chrześcijańskie powinno dokonywać polubownego załatwiania swych sporów.

Na koniec jeden z mówców wska-

zał na napływ Żydów do naszej dzielnicy, a zwłaszcza do Poznania. Podkreślił, że handel w rękach polskich się kurczy. Konieczne jest rozbudzenie opinii, ażeby darzyła bezwzględnie poparciem kupiectwo chrześcijańskie. Przytem w sposób bardzo zajmujący wskazano na swoiste metody, któremi Żydzi posługują się w naszej dzielnicy. Obrady solwował przewodniczący już późnym wieczorem. (kl)

Rezolucje podatkowe

I.

Podatek przemysłowy w formie wykupu patentów, uznany został kilkakrotnie jako nieracjonalny, mimo to nie poczyniono w dziedzinie tej nic, co złagodziłoby obecny stan rzeczy.

Nie odbiegając od zasadniczego postulatów zniesienia wysokich opłat za świadectwa przemysłowe, domagamy się wprowadzenia w terminie jak najkrótszym następujących zmian:

1) zróżniczkowania świadectw II kategorii na przynajmniej 3 stopnie, zależnie od wielkości przedsiębiorstw.

2) zezwolenia na zatrudnienie w przedsiębiorstwach II kategorii oprócz jednego pomocnika również 1 ucznia, ażeby w ten sposób życiowo uzgodnić przepisy ustawy przemysłowej z ustawą o podatku przemysłowym.

3) zezwolenia przedsiębiorstwom zbożowym na wykup świadectw II kategorii.

II.

Podatek obrotowy pobiera się również od transakcji kredytowych. W rezultacie przy wysokim obecnie stopniu niewypłacalności odbiorców ponosi podatnik częściowo ciężary podatkowe od transakcji, za które nie odebrał zapłaty.

Elementarna zasada sprawiedliwości przemawia za pobieraniem podatku obrotowego jedynie od transakcji, za które dokonana została zapłata. W tym celu dopuszczalne byłoby potrącenie obrotów, za które sprzedawca po upływie pół roku nie otrzymał pokrycia.

III.

Przez wprowadzenie podatku scalonego od obrotu niektórymi artykułami opodatkowane zostały podwójnie drobne przedsiębiorstwa, opłacające podatek zryczałtowany. Wobec tego należy obniżyć podatek zryczałtowany od obrotu o tę część obrotów, od której uiszczono już podatek obrotowy w formie scaleniowej.

IV.

Normy średniej zyskowności dla ustalenia dochodów osób, nie prowadzących prawidłowych ksiąg, są wygórowane, gdyż wykazują od roku 1924 minimalne tylko odchylenia, które nie odpowiadają absolutnie zyskom osiąganym w ostatnich latach. Zjazd domaga się przeprowadzenia gruntownej rewizji tych norm i ustaleń ich w wysokości, odpowiadającej obecnemu istotnemu położeniu.

Z JAKICH POWIERZCHNI ZBIERANO TEGOROCZNE PŁONY

Główny Urząd Statystyczny ustalił ostatecznie powierzchnie zasiewów głównych ziemiopłodów w Polsce, z których dokonano zbiorów w roku bieżącym:

	w tys. ha
pszenica	1 724,5
żyto	5 644,3
jęczmień	1 204,9
owies	2 217,0
ziemniaki	2 711,8

W stosunku do roku ubiegłego powierzchnia pszenicy zmniejszyła się o 5,2 procent, żyta o 2,2 proc., jęczmienia o 5,3 proc., owsa zwiększyła się o 2,1 proc., ziemniaków o 0,2 proc.

Zmniejszenie powierzchni zasiewów pszenicy nastąpiło we wszystkich województwach.

Powierzchnia żyta zwiększyła się w woj. łódzkiej, poznańskiej i tarnopolskiej; w pozostałych województwach nastąpiło zmniejszenie.

Zmniejszenie powierzchni jęczmienia nastąpiło we wszystkich województwach z wyjątkiem warszawskiego i nowogrodzkiego.

Powierzchnia owsa zwiększyła się we wszystkich województwach z wyjątkiem polskiego, pomorskiego, łódzkiego i stanisławowskiego.

Powierzchnia ziemniaków zwiększyła się w województwach warszawskim, lubelskim, poznańskim, pomorskim, krakowskim, stanisławowskim i tarnopolskim; pozostała bez zmiany w woj. łódzkiej i wolskiej. W pozostałych zaś województwach — zmniejszyła się.

Bekony. W Londynie notowano w dniu 25. 11 za cwt. w sh.: kat. I, bekon duński — 55. polski, holenderski i litewski — 54 sh. Na rynku bekonomym panowała tendencja silna. Notowania oficjalne nie uległy jednak zmianom.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Sprzedaż przez cukrownie nawozów sztucznych i węgla plantatorom buraków.** Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyroku z 26 września 1932 i rej. 8996 — 8999/30 ustalił zasadę prawną, wedle której dokonywana przez właściciela cukrowni sprzedaż bez zysku nawozów sztucznych i węgla plantatorom buraków i robotnikom cukrowni nie jest wykonywaniem przedsiębiorstwa handlowego w rozumieniu art. 1 lit. a. ustawy z 15 lipca 1925 o podatku przemysłowym. (n)

(p) **Potrącalność podatku spadkowego od dochodu, podlegającego podatkowi dochodowemu.** W wyroku z d. 31 maja 1932 L. rej. 1496/30 ustalił Najwyższy Trybunał Administracyjny zasadę prawną, że podatek spadkowy pobierany na zasadzie ustawy z 29 maja 1920, poz. 299. Dz. Ust. nie należy ani do bezpośrednich podatków, ani do świadczeń przymusowych, potrącalnych od dochodu ogólnego w myśl art. 10, p. 5 ustawy o podatku dochodowym. (n)

(p) **W sprawie odsetek zwłoki za składki do Kas Chorych.** Donosiliśmy już że Związek Pracodawców w Poznaniu wystąpił w sprawie zwrotu niesłusznie pobranych odsetek zwłoki od zaległych składek w kasie chorych memoriał do Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń, na który otrzymał odpowiedź, że przedsiębiorstwa, mające pretensje z tytułu nadpłaconych odsetek zwłoki powinny pretensje te zgłaszać bezpośrednio do dyrekcji kasy chorych, powołanej do wydawania orzeczeń w tego rodzaju sprawach. Przeciwno orzeczeniem dyrekcji przysługujące pracodawcom prawo odwołania do właściwego urzędu ubezpieczeń (w Poznaniu przy magistracie; na prowincji przy starostwach). Odwołanie wnosi się w terminie 14-dniowym od doręczenia orzeczenia. Przeciwno orzeczeniem urzędów ubezpieczeń służy prawo dalszego odwołania do Wyższego Urzędu Ubezpieczeń w Poznaniu. Odwołanie to wnosi się w terminie jednego miesiąca od doręczenia orzeczenia. Przeciwno orzeczeniom wyższych urzędów ubezpieczeń służy jeszcze prawo zaskarżenia do Najwyższego Trybunału Administracyjnego jako instancji kasacyjnej. — Skargę należy wnieść bezpośrednio do Trybunału w terminie dwumiesięcznym od doręczenia zaskarżonego orzeczenia. Skarga ta winna być wniesiona przez adwokata.

Z KRAJU

(k) **Potrzeba obniżenia opłat telefonicznych.** Związek Izby Przem. Handlowych wystąpił do min. poczt i telegrafów z memoriałem, w którym wypowiada się o przyczynach ubytku abonentów telefonicznych i rozmów telefonicznych między miastowymi. Ciężkie położenie gospodarcze jest istotną i najważniejszą przyczyną tego ubytku. Spadek cen w stosunku do r. 1927, wynoszący przeciętnie 40 proc. w zestawieniu ze wzrostem cen abonamentów telefonicznych w okresie 1927—1932, wahającym się w granicach 50—100 proc., jest dostateczną wskazówką w kierunku ustalenia przyczyn zmniejszającego się korzystania z usług telefonu. Środkiem zaradczym byłoby obniżenie taryf telefonicznych. Związek podkreśla, iż w dobie przesilenia gospodarczego nawet przedsiębiorstwa wyposażone w przywileje monopolistyczne liczyć się muszą z koniecznością wzmocnienia liczby odbiorców przez obniżenie kosztów świadczeń. Związek wysunął szereg wyszczególnionych postulatów, których urzeczywistnienie przyczynić się może w znacznej mierze do wzmocnienia korzystania z sieci telefonicznej.

Z ZAGRANICZĄ

(z) **Komisja do ustalania cen mięsa i bekony w Anglii.** Powołano do życia specjalną komisję do kontrolowania cen mięsa i bekony oraz restrykcji przywozowych. W skład komisji wejdą przedstawiciele konsumentów, jak również handlu mięsnego i spółdzielni. Fakt powołania do życia komisji świadczy o tem, że wprowadzone obecnie na 2 miesiące restrykcje przywozowe nie ograniczają się do okresu 2 miesięcznego, lecz będą utrzymane na stałe aż do czasu wprowadzenia zasadniczej ustawy parlamentarnej, regulującej produkcję i przywóz bekony.

Pierwsze przez Województwo Krakowskie Koncesjonowane
Biuro Organizacyjne i Buchalteryjne
S. SANDHAUSA

zaprzyjętego biegłego sądowego i rewidenta dla Spółdzielni z ram. Rady Spółdzielczej Ministerstwa Skarbu. Kraków, Sznajki 1 tel. 147-04. Organizuje księgowość w wszelkiego rodzaju przedsiębiorstwach według najnowszych systemów. Zakłada księgi własnego nakładu.

„SANRECO“

dającego zawsze gotowy bilans i potrzebne dane statystyczno-kalkulacyjne. Bilansowanie, Regulacja i reorganizacja zaniedbanej księgowości. Staly lub czasowy nadzór nad księgowością. Porady we wszelkich sprawach organizacyjnych, buchalteryjnych i rewizyjnych. Prowadzenie ksiąg mniejszych przedsiębiorstw własnymi siłami i we własnym biurze.

Udziały iistowne porad we wszelkich sprawach buchalteryjnych i rewizyjnych. Prospekt wysła na żądanie odwrotnie. Czynności wykonuje również na prowincji.

KAPELUSZE jesienne i zimowe DAMSKIE i MĘSKIE

NOWOŚCI
polskie
w wielkim wyborze

Reparacje tanio
i akuracie

TOMASEK Pocztowa 9
1a 1301

Nasze ilustracje w wydaniu ku czci Wyspiańskiego

Nasze uroczyste wydanie „Kurjera Poznańskiego” ku czci Stanisława Wyspiańskiego w dwudziestą rocznicę jego zgonu mieściło szereg ilustracji, związanych z życiem i działalnością Poety. Były to mianowicie:

Autoportret Wyspiańskiego.
Nieznana dotychczas fotografia Wyspiańskiego, zdjęta w Paryżu w r. 1892 przez jarmarczego fotografa na jednej z t. zw. „foires” paryskich.

Urywki z listu, jakie Wyspiański pisał z Paryża do dyr. Karola Maszkowskiego — zreprodukowany we facsimile. List ten, również dotychczas nieznan, zawdzięczamy uprzejmości dyr. K. Maszkowskiego, tak samo jak wspomnianą wyżej fotografię.

Afisz, zapowiadający przedstawienie „Wnętrza” Maurycego Maeterlincka w teatrze krakowskim w r. 1898. Afisz ten został własnoręcznie przez Wyspiańskiego napisany kredką litograficzną do odbicia na kamieniu. Główna kobieta, wyobrażająca jedną z postaci sztuki Maeterlincka, jest oczywiście również autoliteraturą Wyspiańskiego.

Postać dziecięca, reprodukcja fluoroforty Wyspiańskiego. Jest to odbitek ze szklanej płyty, na której rysunek Wyspiańskiego został wytrawiony za pomocą fluoru. Trawienie to odbywało się w laboratorium chemicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego pod okiem i z udziałem profesora chemii U. J., dr. Tadeusza Estrejchera. Odbitek, z której

dokonałmy reprodukcji w zakładach chemigraficznych „Kurjera Poznańskiego” — podobnie jak rzecz się ma z innymi reprodukcjami — pochodzi ze zbiorów red. Witolda Noskowskiego, równie jak wspomniany wyżej afisz „Wnętrza”.

Portret rzeźbiarski Wyspiańskiego, wykonany przez pracownię prof. W. Wysockiego w poznańskiej Szkole Sztuk Zdobniczych. Portret ten będzie umieszczony na estradzie w Auli Uniwersytetu Poznańskiego podczas uroczystej Akademii, która odbędzie się w niedzielę, dn. 27 bm. o godz. 17-tej staraniem Komitetu obchodu.

Afisz przedstawienia, jakie odbyło się w Teatrze Polskim w Poznaniu dn. 16 grudnia 1912. Na drugim miejscu programu znajduje się sztuka „Na polu walki”, którą „uszczeniował Lechita”. Sztuką tą jest „Warszawianka”, zakazana przez cenzurę pruską w r. 1907 i przemyciona następnie na scenę w ten sposób, że nazwisko Wyspiańskiego zastąpiono przez „Lechitę” i zgłoszono w cenzurze egzemplarz pisany ręcznie, a zawierający tekst „Warszawianki”. Afisz ten odszukany został w Bibliotece Pozn. Tow. Przyjaciół Nauk, w zbiorze afiszów teatru Polskiego, przez red. Cz. Kędzierskiego.

Stronica tytułowa tegoż egzemplarza „Warszawianki”. Pochodzi ona ze zbiorów dr. Celestyna Rydliewskiego.

Echa uroczystej Akademii

W uzupełnieniu sprawozdania z wczorajszej Akademii żałobnej w Auli Uniwersytetu, należy dodać parę szczegółów, które z powodu szczupłości miejsca w wydaniu porannym podane być nie mogły. Na blizszą uwagę zasługują dekoracja estrady, po raz pierwszy dokonana w takich rozmiarach, a nacechowana artystycznym wykwintem. Skrzynia organowa i piszczałki zostały zastąpione ogromnym, zwisającym od góry gobelinem wawelskim, który wykonali w kopii uczniowie naszej Szkoły Zdobniczej. Od boków gobelinu zwisały się festony zielone, które obejmowały również tylne balkony, obstawione wysokimi roślinami w doniczkach. Zieleń była też rozstawiona po całej estradzie, której przód był zasłonięty jakby rampą z kwiatów i roślin doniczkowych, układanych w barwny deseń. Dekoracja ta, której dokonali dokonali pp. dyrektor Szkoły Zdobniczej P. Maszkowski oraz dyrektor Ogrodów Miejskich p. Marciniak, położyła na wnętrzu Auli nutę uroczystą i pełną nastroju.

Sala, jak donosiliśmy, była zapelniona po brzegi, mnóstwo osób nie znalazło miejsca i musiało stać pod ścianami. I ci jednak wytrwali mimo zmęczenia, do końca uroczystości, którą uświetnił monumentalny utwór Szymanowskiego do słów Wyspiańskiego: polskie „Veni Creator”, wykonany przez Polskie Tow. Oratoryjne (chór mieszany) pod batutą prof. Raczkowskiego, przyczem solo sopranowe odśpiewała donośnym i pięknym głosem p. Jadwiga Musielewska. Salę wypełniły potężne dźwięki chóru, organów i pełnej Orkiestry Symfonicznej m. Poznania, kończąc uroczystość akordem podniosłym i pełnym mocy.

Od wielu osób, które słuchały Akademii przez radio, otrzymujemy zażalenia, iż stacja poznańska, która uroczystość tę narodową transmitowała, nie dokonała tego w całości, ale ucięła audycję właśnie przed samą „Veni Creator”, zaczynając nadawanie rozmaitej reklamy lokalnych i t. d.

Szkoda, że nie zastanowiono się nad tem, jak to oddziało na opinie sfer kulturalnych o radju poznańskim.

Z RÓŻNYCH STRON POŁSKI

Żyd na czele bandy przemytników

W ostatnich dniach straż graniczna zlikwidowała rozgależoną bandę przemytniczą, która działała od szeregu lat i narażała skarb państwa na krociowe straty.

Od pewnego czasu władze celne zwróciły uwagę na coraz mniejsze wpływy z tytułu cła za jedwabie i koronki zagraniczne, mimo, że rynek warszawski był zarzu-

cany temi towarami. Podjęte wkrótce dochodzenie doprowadziło do wykrycia wielkiej bandy przemytników jedwabiu i koronek.

Straż graniczna otrzymała poufne doniesienie, że dnia 22 października r. b. do Warszawy ma nadejść transport jedwabnych koronek. Przeprowadzono dokładną rewizję pociągu przybyłego z nadgranicz niemieckiej i ujawniono wspomniany w poufnym doniesieniu transport. Koronki ważyły 70 kilo, wartość ich sięga 150.000 złotych, nieopłacone cło wynosiło 100.000 złotych.

W wyniku śledztwa aresztowano i osadzono w więzieniu członków bandy przemytniczej Mendla Hurwica, hersztą bandy, Henryka i Bolesława Olszewskich, Antoniego Popławskiego. Ci trzej zajmowali się techniczną stroną przemytu i zorganizowali całą sieć targarzy przekraczających przez „zieloną granicę”.

Nieustalone jeszcze straty skarbu sięgają kilku milionów złotych.

Instytucje pocztowe w Polsce

Jak wynika z ostatnich obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego, na terenie całej Polski istnieje ogółem 4.066 instytucji pocztowych, w tem 1.821 urzędów pocztowych, 1.881 agencji, oraz 364 pośrednictwa pocztowe. Jedną instytucją pocztową przypada na 7.900 mieszkańców i na 95,5 km kw.

Największa liczba instytucji pocztowych, mianowicie 692 przypada na teren lwowski dyrekcji poczty i telegrafów. Największa ilość urzędów — 396 znajduje się na terenie warszawskiej dyrekcji, największa ilość agencji — 299 w dyrekcji lwowskiej, największa liczba pośrednictw pocztowych — 139 przypada na dyrekcję krakowską.

Największa ilość mieszkańców na 1 urząd pocztowy, mianowicie 12.249 osób, przypada na dyrekcję warszawską, najmniejsza zaś — 2.571 osób na dyrekcję bydgoską.

Znowu Żydzi fałszerzami pieniędzy

W Warszawie policja znowu wykryła dwie „mennice” fałszywych 1, 2, 5 i 10 złotych. Jedną z nich znajdowała się w mieszkaniu pracznicy Ligi Fajfenbaum przy ul. Smoczej 31, a druga w sklepie zegarmistrzowskim jej męża Dawida Milwe przy ul. Białoleckiej 23.

Oblawa urwała kilka dni, przyczem w drugiej „mennicy” znalazła policja wszystkich przy robocie aresztowano wielu „h'rtowników” i detalistów. Na liście aresztowanych same nazwiska żydowskie. Fałszerstwo uprawiała cała rodzina.

Wedle nowego kodeksu karnego sprawcom grozi do 15 lat więzienia.

Personel poczty i telegrafów w Polsce

Jak wynika z ostatnich zestawień, personel poczty i telegrafów przy władzach administracyjnych składa się z 1.450 osób, w tem 390 kobiet.

Personel urzędników pocztowych, telegraficznych, telefonicznych, radiotelegraficznych i teletechnicznych stanowi 14.886

urzędników, oraz 14.740 funkcjonariuszów niższych. Wśród urzędników znajduje się 5.203 kobiet, wśród niższych funkcjonariuszów tylko 6 kobiet.

Największa liczba pracowników przypada na urzędy dykcji warszawskiej, mianowicie 4.338 urzędników, oraz 3.425 funkcjonariuszów niższych.

Z ruchu przeciwalkoholowego

wśród młodzieży

W sobotę 19 listopada, odbyło się posiedzenie Rady Głównej Centrali Młodzieży Abstynenckiej w Poznaniu. Rada przyjęła z pewnymi zmianami nowy regulamin Centrali i w związku z tem zmieniono nazwę „CMA” na: Naczelny Komitet Akcji Abstynenckiej wśród Młodzieży. Zadaniem jego nie jest być centralą kół abstynenckich młodzieży, lecz koordynować poczynania organizacji i szkół na polu bezalkoholowego wychowania młodzieży. W skład Rady Głównej wchodzi przedstawiciele organizacji młodzieży, nauczycieli, kobiet oraz organizacji przeciwalkoholowych.

Omawiano następnie program pracy na rok najbliższy m. in. akcje wykładową z referatami na kursach i zjazdach młodzieży i jej wychowawców, osobne kursy przeciwalkoholowe dla młodzieży (2 w styczniu), obsługiwanie czasopism młodzieży i dorosłych artykułami, wystawę przeciwalkoholową, dawanie gotowych programów pracy całorocznej kółkom i sekcjom, abstynenckim młodzieży, rozpisanie ankiet wśród młodzieży, tzw. konkurs obowiązkowości dla kół i sekcji abstynenckich, opracowanie pytań metody pogadanki dyskusyjnych, zbieranie utworów literackich odpowiednich dla młodzieży z dziedziny alkoholizmu, zbieranie pieśni abstynenckich dla młodzieży, miesięczne biuletyny w radio, urządzanie wieczornic z okazji Tygodnia Propagandy Trzeźwości (1 — 8 lutego), cykl wykładów dla studentów na uniwersytecie poznańskim itp.

Kurs przeciwalkoholowy dla pań odbywał się w niedzielę 20 listopada, w sali Księgarni św. Wojciecha. Urządzony został staraniem Kat. Kola Abstynentek w Poznaniu. Wygłoszono 5 referatów. Przewodniczącą koła, dr. Kruppiak - Bartkowska, omówiła na wstępie działanie alkoholu na ciało i duszę jednostki. Po niej przemawiał dr. A. Niesiołowski, podkreślając znaczenie trzeźwości i abstynencji dla tak dziś aktualnego odrodzenia moralnego. W trzecim referacie prof. R. Dediowa uzasadniała tezę, że lepsza jest abstynencja, niż umiarkowanie. Instruktor Kat. Zw. Abstynentów, T. Tomaszewski, przedstawił sprawę ratowania alkoholików jako obowiązek chrześcijański katolików. Wreszcie ks. dyr. T. Galdyński podał ciekawe szczegóły z kobiecego ruchu przeciwalkoholowego zagranicą, podkreślając wielkie zdystansowanie przez zagranicę działalności kół i sekcji polskich na tem polu. Po dyskusji kurs zakończono.

Koncert inauguracyjny

Dowiadujemy się, że w dniu 8 grudnia odbędzie się inauguracyjny koncert na otwarcie nowej sali koncertowej św. Marcina. W koncercie tym wezmą bezinteresowny udział najwybitniejsi artyści poznańscy, cały dochód przeznacząc na wykończenie kaplicy Matki Boskiej z Lourdes przy kościele św. Marcina.

Który z nich?

— Jak mam postąpić — pyta Durant znanego mistrza savoir-vivre'u — jeśli spotkam człowieka równego mi wiekiem, majątkiem i stanowiskiem? Kto z nas obu winien oddać pierwszy ułkon?

— Lepiej wychowany! (Le Rire)

TEATRY

Z Teatru Polskiego

Dziś Teatr Polski gra po raz trzeci wspaniałe arcydzieło Wyspiańskiego „Akropolis” w inscenizacji T. Trzcinskiego. W wykonaniu „Akropolis” bierze udział cały zespół artystyczny Teatru oraz w scenach zbiorowych uczniowie i uczennice Państwowej Szkoły Zdobniczej, biorący też czynny udział w plastycznej realizacji widowiska. Dekoracje Z. Szpingiera. Motywy muzyczne F. Kowalika.

Z Teatru Nowego

Dzisiaj w poniedziałek oraz we wtorek i w środę z okazji uroczystości ku czci Wyspiańskiego wystawiony będzie w całości po raz pierwszy w Polsce „Zygmunt August” w 7 odsłonach i z okolicznościowym prologiem. Znacznie niższe ceny od 85 gr do 3 zł udostępnią wszystkim ujrzenie tego przepięknego widowiska — Młodzież szkolna — w myśl porozumienia z Kuratorium — może korzystać ze szczególnych zniżek

Jutro powszechne wykłady U. P.

Przypominamy, że jutro rozpoczyna się w Poznaniu cykl 10 odczytów powszechnych wykładów U. P. W związku z tem podajemy do wiadomości, że zaszła drobna zmiana w programie, mianowicie odczyt poprzednio ogłoszony jako pierwszy odbędzie się jako drugi, odczyt zaś poprzednio ogłoszony jako drugi, odbędzie się jako pierwszy.

I tak we wtorek, 29 bm. w sali XVII Coll. Min. o godz. 20 prof. U. P. dr. Antoni Śmieszek wygłosi część pierwszą swego cyklu o narodach w starożytności i początkach ich cywilizacji.

W środę zaś 30 bm. prof. U. P. dr. J. Paczowski będzie mówił o zagadnieniu przyrostu w społeczeństwie (Wstęp 50 gr. dla młodzieży uczącej się i wojskowych niższych stopni 20 gr.).

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Stowarzyszenie Młodzieży Obywatelskiej Poznań-Śródmieście.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, 28 bm. o godz. 20 w „Ognisku” przy Alejach Marcinkowskiego 26. Na porządku obrad m. in. referat o liczny udział prosi Zarząd.

— **Filia Związku Robotników i Rzemieślników prac. w handlu i przemyśle Z. Z. P. w Poznaniu.** Plenarne zebranie odbędzie się w środę, 30 bm. o godz. 19.30 na sali p. Gaworskiego przy Nowym Rynku nr. 4.

— **Tow. Kult.-Ośw. Kobiet im. Dąbrowskiej.** Zebranie odbędzie się w czwartek, 1 grudnia o godz. 19 przy Al. Marcinkowskiego 24.

— **Tow. Przem. „Dźwignia” św. Łazarz.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się 1 grudnia br. o godz. 20 w lokalu zebrani przy ulicy Marsz. Focha 62.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: M. K. z prośbą o szczerliwą przyszość 5 zł. — J. A. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze i zdrowie dla całego domu, 2 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 553,06 zł.

RADJO

Wtorek, dnia 29 listopada 1932 r.

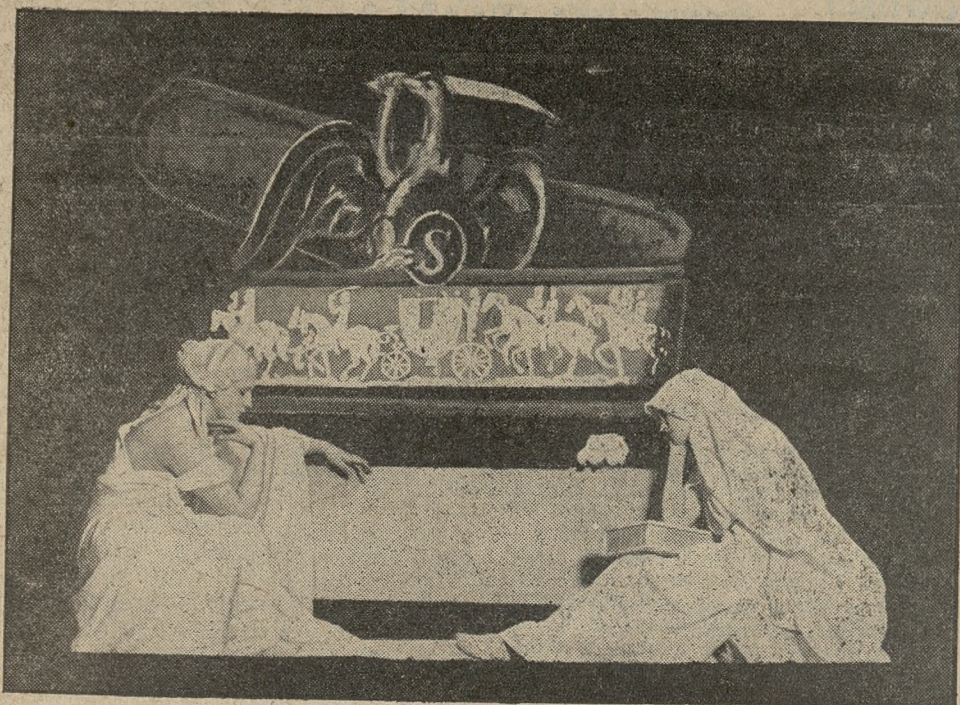
Poznań (335 m) godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 giełda; godz. 16.25 (W); godz. 18.00 muzyka lekka z Warszawy; godz. 19.10 świat książek; godz. 19.30 pogadanka z Krakowa; godz. 19.45 prasowy dziennik radiowy; godz. 20.00 audycja uroczysta z okazji rocznicy Powstania Listopadowego; godz. 21.30 „Folklor w muzyce” — wygl. dr. K. Zieliński; godz. 22.00 felieton z Warszawy; godz. 22.15 sygnał czasu — komunikaty; godz. 22.30 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 płyty gramof.; godz. 15.35 „Wśród książek”; godz. 15.50 płyty gramof.; godz. 16.25 odczyt dla nauczycieli pt. „Zarys ustroju szkolnictwa” — v. min. K. Pieracki; godz. 16.40 „Lewel” — wygl. p. Karol Koźmiński; godz. 17.00 koncert w wyk. ork. Filharmon. Warsz. pod dyr. G. Fitelberga; godz. 18.00 muzyka lekka z kaw. Europejskiej; godz. 19.20 „Bieżące wiadomości rolnicze”; godz. 19.30 pogadanka muzyczna; godz. 19.45 prasowy dziennik radiowy; godz. 20.00 muzyka polska w wyk. ork. P. R. pod dyr. J. Ozimskiego, St. Argasińska (sopran); godz. 22.00 felieton literacki pt. „Nowa literatura w nowej Polsce” — dr. L. Pomirowski; godz. 22.15 muzyka lekka z płyt; godz. 23.00 muzyka taneczna z „Gastronomiji”.

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1685 m) 20.15 koncert, 22.20 koncert nocny; **Budapeszt (530 m)** 20.00 słuchowisko, 22.00 muzyka lekka; **Wiedeń (516 m)** 19.45 muzyka wojskowa, 21.00 słuchowisko; **Praga (489 m)** 19.20 koncert wokalny, 20.00 transmisja z okazji święta narodowego Jugosławii, 22.25 koncert ork. dętej; **Beromuenster (459 m)** 19.45 koncert w celu uczczenia komp. Fryderyka Klose, 21.40 koncert, **Mediolan (501 m)** 20.30 tr. z opery.

MESOLAMENT
LUDWIK SPIESS, SYN
w Warszawie
leczy
reumatyzm
JEDNORAZOWE WCIERANIE
nerwobole
bóle artretyczne
PRZYMOŚĆ
ULGĘ

Pradsecki Biskupski
Krakowski

„Akropolis” w Teatrze Polskim.

Monument Soltyka w katedrze wawelskiej (akt I „Akropolis”) pp.: Zaklicka i Niwińska.

„Akropolis” w Teatrze Polskim.

P. Bystrzyński i Nowacki jako Jakób i Ezaw w trzecim obrazie „Akropolis”, (ożywione gobeliny wawelskie), wystawionej z artystycznym wikwintem przez Teatr Polski w inscenizacji dyr. Teofila Trzcińskiego i wywierającej potężne wrażenie.

O mocy czarnego anioła

Czarownice wiejskie. — Kozioł czy dziewczyna. — Trzeba zmęczyć diabła. — Weissenberg i jego kapłanka. — Zbiorowy szal.

Czy istnieją jeszcze w roku 1932 czarownice? Czy dużo jest wyznawców białej i czarnej magii? Ano, czytujemy od czasu do czasu wzmiankę drobnym drukiem, że gdzieś w zapadłej wiosce na Białorusi ukamienowano czarownicę, która odbierała krowom mleko, albo rzuciła urok na dziecko. Co za ciemnota, myślimy, wdrygając się z przerażeniem. To już chyba tylko na zapadłych wsiami, gdzie z trudem przesącza się oświata, może się zdarzyć.

Tak? A przypnijmy sobie wypadek, szeroko komentowany w prasie i nawet wyświetlany w „nadprogramach” kinowych parę miesięcy temu, kiedy to kozioł, mocą silnej wiary wyznawców magii, miał się zamienić w dziewczynę. Tylko, że kozioł nie chciał!... Fakt ten, który się zdarzył w jednym z miast europejskich, wywołał dużo wesołości na całym świecie!

To tylko śmieszne. Ale oto fakty ponure i — smutne. We wsi Petrunia w Bessarabii rumuńskiej istniała sekta czcicieli diabła, pod nazwą innocentystów. Głównym magiem sekty był Jan Kapura. Innocentyści zbierali się gdzieś w opuszczonej stodole i oddawali fantastycznym orgiom, które wreszcie zwróciły na siebie uwagę policji. Kiedy ich okrzczono i aresztowano, byli wszyscy w stanie delirium i nie wiedzieli, co się z nimi dzieje. Kapura, uważany za bóstwo, dziki, niepiśmienny chłop, udzielił następujących wyjaśnień, dotyczących sekty:

— Każdy z nas nosi w sobie diabła, bo zło jest na całym świecie. Diabła trzeba zabić, ale żeby to zrobić, trzeba go najpierw wyzwolić i zmęczyć. Dlatego trzeba gwałcić, trzeba męczyć innych, trzeba się sponiewierać, robić wszystko, co najgorsze. Trzeba poczuć wstręt do miłości, przeżyć, zmęczenie do nieprzytomności. Wtedy diabeł jest pokonany, bo już więcej nie może.

„Wylapano” wówczas 87 sektantów. Zeby ich ująć „dobrowolnie” trzeba było podpaść stodolę, dopiero wtedy się poddali. Oficjalny protokół o tem zdarzeniu, podpisany przez dwóch doktorów, Artanu i Pleni, nosi datę 16 maja 1932 r.

To na wsi. A oto co ma miejsce w trzech, racjonalistycznych Niemczech, w sferze drobno — mieszczańskiej, więc najmniej skłonnej do wszelkich ekstrawagancji.

W małym miasteczku Friedensstadt, liczącym 120 000 mieszkańców, znajduje się 30 000 wyznawców niejakiego Józefa Weissenberga. Jest tam muzeum, poświęcone temu nowemu Mesjaszowi, i nieoficjalny kościół, przerobiony z garażu, gdzie zbierają się wierni. Wogóle nie mówi się tam o niczym i o nikim, tylko o Weissenbergu.

Kim jest właściwie Weissenberg? Zaczął karierę, jako pastuch, następnie był kolejno mularzem i kelnierem, szoferem i hotelarzem. Później zajął się znachorstwem. W r. 1930 usłyszano o nim w słynnym procesie berlińskim, kiedy oskarżono go o uśmiercenie swymi narkotykami paru

pacjentów. Po odsiedzeniu więzienia wyszedł w glorię męczeństwa. Nagle stał się „świętym”.

Trudno coś powiedzieć o przyczynach jego powodzenia. Być może, że ma talenty hipnotyzerskie. Przemówienia jego są krótkie, suche, pozornie mało zagrzewające. Ubiiera się przeważnie w mundur. W „Muzeum” jest kilkadziesiąt jego fotografii w mundurze wojskowym.

Nowy mag ma wielką, wtajemniczoną kapłankę, niejaką Gretę Müller, która pośredniczy między nim a jego wyznawcami. Ona to wprawia tłumy w stan ekstazy swymi monotonnymi modlitwami, przerywanymi okrzykami i wizjami. Czterdziestoletnia, zniszczona brzydka kobieta jest tak wybrana, która ma kontakt z zaświatami. Powtarza szybko i monotonna zdania bez zwięźdu. Wprowadza się w trans, blednie, twarz jej pokrywa się potem. I tłum cały daje się pociągnąć. Wszyscy kiwają się razem z nią, powtarzają coś niezrozumiałego. Rozlegają się histeryczne krzyki kobiece. Zebrani wymachują rękami, jak ptaki skrzydłami, drepcząc na miejscu coś, jakby taniec plemienia dzikich z Haiti. Zbiorowy szal.

Kiedy Weissenberg uważa, że ekstaza doszła do zenitu, przerywa ją gromkim okrzykiem: „Przerwijcie kontakt z zaświatami!”

Zbiorowisko, pomimo transu, jest karne. Napięcie szybko opada. Po pewnym czasie wszystko się uspokaja i historyczny tłum zamienia się na to, czem był poprzednio: zebranie drobniomieszczańskie.

Różnymi drogami, w różnych sferach dochodzą nowoczesni magowie do wywołania tego samego celu: zbiorowego transu.

Luksus na szynach

Znając koleje wszystkich ważniejszych państw kontynentu europejskiego, powie: dzieć mogą bez wahania, że nigdzie nie podróżuje się tak szybko i wygodnie jak w Anglii.

Przedewszystkiem — szybko! Słuszność twierdzenia, że niema już dla nas dystansów potwierdza w sposób rekordowy „Cheltenham Flyer” pędzący czasami z szybkością przeszło 80 mil, czyli 130 kilometrów na godzinę. Cheltenham Flyer należy do t. zw. Wielkiej Kolei Zachodniej i posiada na zmianę kilka (a może kilkanaście) lokomotyw, z których najslawniejsza nazywa się „Zamek Launceston” i wielokrotnie zlamala światowy rekord szybkości dla parowozów.

Godnymi kolegami ekspresu Cheltenham są: „Latający Szkot”, „Dziki Irlandczyk”, „Latający Holender” i szereg innych pociągów, wyposażonych w kinematografy, dancingi, pokazy mody i salony piękności.

Jadąc np. z Brighton do Londynu, zawsze prawie widzi się po przyjeździe na stację Victoria grupy dzieci, oglądających z podziwem olbrzymią i piękną lokomotywę typu King Arthur, która ciągnie pociąg. Niemniej od młodzieży także i dorosłych ogarnia podziw na widok potężnych maszyn i lśniących wagonów, których wygląd zewnętrzny i wewnętrzny świadczą o wysiłkach angielskich towarzystw kolejowych, w celu uprzyjemnienia ludziom podróżowania.

Oprócz naturalnego rozmówiania Anglików w komfortie, ta troskliwość kolejniactwa tłumaczy się także wielką konkurencją automobilu i pochodząca stąd koniecznością zachęcenia szerokich mas publiczności do jazdy pociągami zapomocą niezwykle atrakcyjnych. Specjalnie godną uwagi jest ta troska o ile chodzi o wygodę pociągów. Ostatnim krzykiem mody i wygody są np. wagony sypialne, zbudowane przez londyńską północno-zachodnią kolejkę. Na podwoziu stalowym znajduje się dziewięć oddzielnych przedziałów połączonych szerszym niż zazwyczaj korytarzem. Przedziały zapomocą drzwi rozsuwalnych są złączone parami i po części wyłożone płytami ze srebra. Wentylację zaprowadzono na wzór tej, jaka używana była w transatlantycznych parowcach. Całe wnętrze wagonu utrzymane jest w przyjemnym kolorze seledynowym.

Inne nowożytności tej samej drogi to

laznej wzorowane są na francuskim „train bleu”, ale znacznie przewyższają go wyrafinowanym komfortem. Przedziały o kolorze błado-błękitnym wyposażone w urządzenia neutralizujące niepożądane szmery, w przyrządy, zapomocą których można w każdej chwili regulować temperaturę strumieniem gorącego lub zimnego powietrza, w misterne wentylatory i grube dywany chroniące od wstrząsów, w śliczne szafki i łóżka z orzechowego drewna, w składane stoły i stoliki dla rannej herbaty, w wodę ciepłą i zimną w wielkie lustro, w firanki gwarantujące nieprzenikniętą ciemność i w tuzin innych podziwu godnych rzeczy. Instalacja światła, filtrów powietrznych i wodnego ogrzewania jest elektryczna.

Wszystkie te innowacje znajdują wielkie uznanie nawet u samych Anglików, tem bardziej że udało się podobno bezapelacyjnie przewyższyć Amerykę, będącą do tej pory pod względem wyszukanego komfortu kolejowego pierwszym krajem na świecie.

Zachwył pewnych sfer towarzystwa angielskiego ma inną jeszcze przyczynę. Dla jazdy takim np. ekspresem jak „Złota Strzała”, komfort nie jest momentem jedynie decydującym. W wyborze tego właśnie pociągu dla wielu podróżnych wyłączone znaczenie ma absolutna pewność, że w żaden sposób za jazdą kolejową nie uda się nikomu wydać pieniędzy więcej, aniżeli kosztuje bilet w przedziale Złotej Strzały. Zanim bowiem w rozkładach jazdy pojawiła się rzeczona Złota Strzała wyprzedzająca (co się tyczy ceny biletów) wszystkie inne luksusowe ekspresy całego świata, to pierwsza klasa wszędzie była pierwszą, a trzecia trzecią. Wyżej jak pierwsza można już było jechać chyba — pociągami królewskimi, pociągami specjalnymi, albo wreszcie w ambulansie dla zakaznie chorych.

Dziś na szczęście sytuacja ta zmieniła się i pierwsza klasa zwyczajnego ekspresu luksusowego uważana była przez wytwornych pasażerów Złotej Strzały za coś o charakterze pospolitem. Nowy ten snobizm wyszydził ktoś uwaga, że stali bywalcy Złotej Strzały nie zraziliby się nawet wtedy jazdą tym pociągiem, gdyby przedziały były pełne sadzy a siedzenia pełne szpilek i gdyby nawet konduktorzy mieli pokazywać pasażerom długie nosy — wszystko by się zniosło, byle tylko zdystansować innych śmiertelników.

Czyż trzeba dodać, że przy zawrotnym tempie jazdy bezpieczeństwo podróżnych jest w angielskich pociągach idealne? Ostatnio „Great Western Railway” zaprowadziła kolosalnym kosztem na wszystkich liniach nowy system alarmowy. W razie niezauważenia i przejechania sygnałów zamykających przejazd, rozlegają się w budce maszynisty głosy umieszczonych tam syren i dzwonnów ostrzegawczych. Ma to znaczenie szczególnie w czasie mgły, kiedy spostrzeżenie sygnałów przy trasie często jest bardzo utrudnione. W dziedzinie sygnalizacji pojawiła się niedawno jeszcze inna nowość. Najnowsze sygnały mają specjalnie intensywne i przenikające światło czerwone, wskazujące niebezpieczeństwo, żółte żądające ostrożności i zielone, które oznacza, że linia wolna. Światła te udało się teraz uwidocznić na ekranie znajdującym się na lokomotywie, tuż przy kierowniku pociągu, który podczas nocnej jazdy nie potrzebuje nawet wychylić głowy.

R. D.

Trzystu jeńców wojennych w sercu Sahary

Sensacja dnia w Madrycie są rewelacyjne wieści o trzynastu wojskowych, Hiszpanach, z generałem Silvestre na czele, którzy uważani byli za poległych pod Annual w walce z Rifenami przed jedenastu laty. Okazuje się tymczasem, że są oni więzieni przez szczerp Tuaregów wśród dzikich skał Sahary.

Pierwszą wieść o tych jeńcach wojennych, których odyseja przypomina czasy wojen pirackich i handlu niewolnikami, przywiózł do Hiszpanji uciekinier z obozu Rifenów, jeden z 270 jeńców hiszpańskich. Jest nim Antoni Emanuel Lopez Esposito, liczący lat 47, zamieszkały w Walencji. O tragicznym losie żołnierzy z pod Annual opowiada on na łamach prasy madryckiej.

Było to w czerwcu 1921, gdy pracował przy budowie mostu, łączącego Daracobe z Auen, w krainie Rifenów. Od frontu Abd el Krima było dość daleko, tak, iż nie zapowiadało niebezpieczeństwa, gdy nagle na bezbronną osadę robotniczą napadli Arabowie i uprowadzili dwudziestu dwóch robotników i żołnierzy, dwie kobiety i czworo dzieci. Karawana jeńców zatrzymała się nagle w Ben Juaguel, będącym pod rządami okrutnego szefa Pajarito. Tegoż dnia kobiety i dzieci zostały zamordowane. Jeńców popędzono dalej na wschód, w głąb Sahary. Wraz z „przechwyconymi” po drodze żołnierzami hiszpańskimi grupa ich sięgała już trzystu głów.

Zmudna podróż wśród piaszczystych wydym po bezbrzeżnej pustyni trwała przeszło miesiąc: posuwano się bez przerwy i odpoczynku od wschodu do zachodu słońca. Wreszcie karawana przybyła do głównego sztabu Rifenów — Al Riffi. Jeńcy hiszpańscy zostali tam dziewięć tysięcy uzbromionych Tuaregów. Na czele tego oddziału stał Hiszpan, zbiegły z więzienia w Ceucie, zwany „el Sevillans”, który potraktował jeńców bardzo przyjaźnie.

Uplęnięto kilka lat. Jeńcy pozostali w Al Riffi, pomimo zawarcia pokoju pomiędzy armją francusko-hiszpańską a Rife-

Tylko u p. Jarockiej

Maszalska 8a
od 3 do 5 b. m.

Wielki jubileuszowy pokaz kanarków

Tow. „Canaria” w Poznaniu

Wstęp tylko 49 gr. Każdy 20 nr.
wstępu otrzyma kanarka. dg 1818

nami. Zatrudnieni byli przy budowie domów i dróg w sercu Sahary, traktowano ich dobrze, pozbawiono tylko wszelkiego kontaktu z ojczyzną. Mnie więcej na początku r. 1926 do Al Riffi przypędzono większą partię jeńców wojennych z armji hiszpańskiej. Było tam wielu oficerów a na czele partji znajdował się generał Silvestre.

Z nazwiskiem gen. Silvestre połączona jest największa klęska Hiszpanów w ostatniej wojnie marokańskiej. W lecie roku 1921 Abd-el Krim zajmował coraz większe połacie ziemi hiszpańskiej, przewyższając przeciwników liczebnością swych napływów dzikich hord. Gen. Silvestre postanowił zmierzyć swe siły z Rifenami na odkrytym terenie. Niemal bez oporu Hiszpanie zajęli wzgórze Annual, umacniając swe pozycje prowizorycznymi okopami, gdy nagle otoczeni zostali ze wszystkich stron przez Arabów. Bataliony hiszpańskie broniły się zaciekle, lecz pokonała ich doskonała taktyka wojenna Rifenów. W bitwie pod Annual Hiszpania straciła wielu swych synów. Generał Silvestre widziano wówczas po raz ostatni w towarzystwie dwóch pułkowników, gdy wspólnymi siłami bronili się przed atakiem kilku jeźdźców arabskich. Przypuszczano, że gen. Silvestre poległ pod Annual, jakkolwiek zwłok jego wówczas nie znaleziono.

Jeńcy nie tracą nadziei, mimo jedenaścieletniej niewoli, na wyzwolenie. Sam Esposito w towarzystwie pięciu śmielków zbiegł z Al Riffi i po długich tygodniach błąkania się po Saharze przedostał się do francuskiego posterunku wojskowego w Erfud Esposito podaje w pismach kilkadziesiąt nazwisk oficerów i żołnierzy, oddawna uważanych za poległych, a więzionych w Al Riffi. Madrycki dziennik „Imparcial” wszczął obecnie kampanję o wykup jeńców z niewoli.

Czerwone światło... „zabija” mówcę

Wszyscy są już dziś powszechnie przekonani o niezbędnej potrzebie świetnych sygnalizacji ulicznych, które swem trójkolorowym zabarwieniem (zielone — żółte i czerwone) regulują skutecznie ruch pojazdów i przechodniów na skrzyżowaniach ulicznych w wielkich miastach, zapobiegając opóźnieniom, wypadkom i zaburcełkowaniu. System ten okazał się prostym, praktycznym i łatwym w użyciu, że zaczęto go stosować również w innych dziedzinach, z ruchem ulicznym nie mających nic wspólnego.

Przykład takiego zastosowania dał obecnie Zjazd, jaki się odbył w „Institution of Gas Engineers” w Londynie. Sygnalizacja tym razem służyła do powstrzymania mówców, rozplamienionych gorączką własnych słów, aby nie przekraczali czasu, każdemu z nich przyznanego na wypowiedzenie swych wniosków. Puszczony w ruch przez przewodniczącego obradom przyrząd, operował trzema sygnałami świetlnymi: zielonym, żółtym i czerwonym. Światło zielone ostrzegało mówcę, że pozostało mu jeszcze 5 minut do dyspozycji, żółte, że brak tylko 3 minut do przerwania jego mowy. Gdy zapalało się światło czerwone — mówca chcąc nie chcąc — musiał przerwać i zatrzymać wyłącznie dla siebie to wszystko, czego nie zdążył wypowiedzieć. Jest nadzieja, że zastosowanie tego środka przewróci do góry nogami przebieg wszelkiego rodzaju obrad i uczyni bardziej strasne wszystkie biesiady i bankiety oficjalne.

S. F.

Dentyści u Indian

Uczestnicy wyprawy, która niedawno wróciła z niezbadanych dotąd lasów południowej Ameryki, w których mieszkają dzicy Indianie, nie dotknęli dotychczas technieniem cywilizacji, opisują ciekawe praktyki dentystryczne, jakie napotkali u tych pierwotnych ludów.

Indianin, który cierpi na ból zęba, żuje najprzód korzeń pewnej rośliny, a jeśli ten zabieg nie pomaga, udaje się do znachora, który zarazem jest kapłanem i czarodziejem i poddaje się jego operacyjnemu zabiegom. Nie grzeszą one wcale delikatnością, bo oto taki czarodziej bierze drut rozpalony do czerwoności i wkłada go do wnętrza spróchniałego zęba. Zabieg ten powtarza dopóty, aż pod wpływem gorąca ząb nie pęknie, gdy to zaś nastąpi, wyciąga szczątki zęba palcami.

S. F.

Chorzy na trąd z wizytą u... ministra

U ministra zdrowia, Joanitescu, w Bukareszcie, zjawili się na audjencji trzej trędowaci z obozu dla trędowatych w Tichilesti. Niezwykli goście, którzy przyszli w charakterze delegatów przedłożyli ministrowi skargę internowanych na brak opieki lekarskiej. Pojawienie się trędowatych wywołało w Bukareszcie wielkie poruszenie. Policja podjęła poszukiwania za trędowatymi, którzy, po opuszczeniu ministerstwa, znikli bez śladu.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

W poniedziałek, dnia 28 listopada 1932 roku, zasnął w Panu, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., nasz kochany brat i stryj, ś. p.

Ks. Dr. Lucyan Watta Skrzydlewski

Nabożeństwo żałobne i spuszczenie zwłok do grobów rodzinnych w Ocieszynie, odbędzie się w czwartek, o godzinie 11.

W smutku pogrążeni
siostra, bracia i rodzina.

dg 1816

W niedzielę, dnia 27 listopada 1932 r., zasnął w Bogu, opatrzona Olejami św., po ciężkich cierpieniach, nasza droga siostra, ś. p.

Wanda Jachimowiczówna

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 30. bm., o godz. 15.30, z kaplicy na Górczynie.

zg 16 913

Cieżko strapione
siostry.

Wyjechałam na ca. 10 dni

Dr. med. Anneliese Weidemann

Specjalista chorób niemowlęcych i dziecięcych
ul. Gwarna 18^L

nr 6 612

Wielki Wybór

prawdziwych Szampańskich Win mus.
po cenie likwidacyjnej
polecają

Nyka & Posłuszny

Poznań, Wrocławska 33/34 — telef. 11-94
Przebiegli Dostawcy Win Mszalnych.

Pr 6 619-4711

PRZEDSTAWICIELI

do sprzedaży maszyn do szycia, pierwszorzędnej marki na miasto Poznań oraz poszczególne powiaty woj. Poznańskiego poszukują **BERGMANN & POSŁUSZNY**, Bydgoszcz, Nakieliska 29. Gwarancja ze względu na oddanie składu konsygnacyjnego konieczna. Pierwszeństwo mają właściciele już otwartych sklepów.

zg 16 914

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 12.

Na ogłoszenia szyfrowane

w których podano „Zgłoszenia” lub „Oferty Kurjer Poznański nr.” należy zgłaszać się pisemnie, osobno na każde ogłoszenie — nigdy zbiorowo na kilka w jednym liście. Oferty należy adresować do nas. W dolnym lewym narożniku koperty czy pocztówki dopisać wyraźnie numer odpowiedniego ogłoszenia, byśmy wiedzieli bez otwierania listu, komu wręczyć ofertę. Oto wzór:

Kurjer Poznański

Poznań,
św. Marcina 70

zde 57 675

Przestrzegamy przed dołączaniem do ofert oryginalnych dokumentów, świadectw itp., gdyż wydawnictwo nasze nie odpowiada za ich zaginięcie, jak wogóle za dalsze załatwienie oferty przez inserenta.

Adres inserenta posiadamy i wskazujemy (zamięscowym za dołączeniem znaczka pocztowego) tylko wówczas, jeśli w ogłoszeniu powiedziano „Wiadomość” lub „Adres wskaże Kurjer Poznański nr.”.

Administracja.

1 SPRZEDAŻE

Szklanki szlifowane
Kieliszki szlifowane
Najlepsza Porcelana
Włko Wroniecka 24. Hurtownia
porcelany tam najtańszej.
zdg 51 446

Staniąły

kuchnie 90; sypialnie debowe materiały 310; jadalnie (szperowane 330; gabinety 320 Fabryka mebli Rynek Śródecki
zdg 48 138/9

Pianino

czarne, jak nowe, tanio sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 51 355

Fortepian

(krótkie skrzydło) — dobrze utrzymany — tanio sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański rz 4 380

„Antyki”

meble używane wielki wybór cen najniższe. Flasiński Woźna 9. Pr 6 622-43.197

Futra

i skóry sprzedaje tak niesłychanie tanio że kto naprawdę chce kupić to tylko w Firmie Dobrowoleki. Marcina 1. zdg 51 267

Gramofony szwajcarskie ceny najniższe

Platy gramofonowe od 95 groszy. F. Bakoń. Woźna 12. Pr 6 625 47.154

2-4

móre dobrej ziemi w Poznaniu sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 748

Klubowy

garnitur 55.—, futro fusze, Łaskowa 10. m. 6. zdg 50 810

Parasole

meskie i damskie z 3.50 4.75 i 6.— laiki, torebki damskie tek; paski portmonetki manichury i walizy. Ceny kryzysowe 50% niższe. Własna pracownia. W. Czesz Szkołna 11 naprzeciw szpitala. Pr 6 394-43.44

Aparat

fotograficzny zamiennie na radio lub sprzedam. Młyńska 3. m. 9. Majchrowicz. zdg 51 153

Magiel

domowy kuchnia gazowa, rama i stół kuchenny. Adres Kurjer Poznański zdg 51 000

Pianino lipskie

jak nowe, tanio. Grunwaldzka 19 m. 8. rodzina 14-17. zdg 51 072

Oszklenie

stołu 2 mtr sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 51 235

Samochód

oryginalny dla chłopca jak nowy sprzedam. Jesso. Fabryczna 8. parter. zdg 51 181

Rękawiczki

damskie od 0.95 wełniane 1.75 meskie 1.25 wełniane podwójne 1.95. — Raczek Poznań Stary Rynek 94 Pr 6 854-47.60

Mebie

tanio, wprost z składnicy poleca K. Bakoń ul. Weneckańska 1 Most Chwaliszewski przy krzyżu. zdg 45 902

Łóżeczko

dziecięce białe, żelazne, jak nowe sprzedam. Jesso. Fabryczna 8. parter. zdg 51 130

Pianino

sprzedam. Wierzbicice 6. m. 6. zdg 51 239

Dywan

lustro. Zielona 1. m. 5. zdg 51 298

Akwarium

rzadko piękne natychmiast sprzedam. Gen. Koszńskiego 19. mieszkanie 4. zdg 51 304

Skład

w centrum korzystnie odstąpię. Schmidt Zamkowa 4. rz 4395

Młyn

nowoczesny 300 przemiał bez długu zamiennie na kamienie dużo dopłace. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 51 274

Restauracja

dobre prosperująca z koncesją i w dobrym położeniu na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 51 163

Radio - aparat

4 lampowy z głośnikiem tanio sprzedam. Niegolewskich 16 m. 20. zdg 51 284

Sypialnia

debowa. Wielkie Garbary 16 m. 8. zdg 51 264

Skład

narożnikowy na każdą bramę urządzeniem i wózek ręczny tanio sprzedam. Wielka 17. rz 4 414

Taksówkę

sprzedam. Szmarzewskiego 24. mieszkanie 11. zdg 51 201

Wino reńskie

mala ilość prywatnie na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 51 392

W. Groszkiewicz

Stary Rynek 59, tel. 2255 — hurt. detal. Magazyn blawatów, dywanów i firan poleca w wielkim wyborze po cenach niższych Dywan 180 x 300 od 31.50 - 175 x 250 od 46.80; Bouclé 200 x 300 od 140; pr. plusz 200 x 300 od 198. Dywaniki z metra od 1.75. Pr 4 780 41.43

Urządzenie składowe

stół oszklony sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 51 237

Skład

papierni, galanterii zabawek. — Chwaliszewo 3. zdg 51 225

Dywany
wschodnie używane na sprzedaż.
Matejki 49 II. zdg 51 394

Plaszcz
męski zimowy miarowy, nowy
sprzedam tanio. Półwiejska 5, m. 6.
zdg 51 419

Skład
papieru i dewocjonalii okolicy
Starego Rynku od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 51 421

Elegancki
nowy frak tanio sprzedam.
Rynek Łazarski 10, m. 3.
zdg 51 343

Futro męskie
piżmowce z wydrą korzystnie
Szewska 9 m. 9. zdg 51 342

Maszyna
do młócenia bez motoru i słownik
do sztucznych nawozów tanio na
sprzedaż Sroka Goleczewo sta-
cja Goleczewo. zdg 50 448/9

Dom składem
kolonialnym 4 ubikacje, morga
ogrodu przy Poznaniu cena 15 000
— 10 000. „Dom Złociński” Wro-
cławska 22. zdg 51 297

Zakład fryzjerski
na sprzedaż. Adres Kurjer Po-
znański zdg 51 283

Sypialnię
dębowa, modna, szperowana
sprzedam tanio firma Szlachta,
Wielkie Garbary 44.
zdg 51 132/3

Prezent
najlepszy, gwiazdkowy własna
parcela kupisz Jasna 16, m. 1.
zdg 51 225/6

Maszyna
damska, zaped ręczny, nożny
sprzedam gotówką. Kreta 22,
mieszka 6. zdg 51 380

Maszyna
krawiecka dziurkowa, dobrym
stanie. Grobla 28, m. 3.
zdg 51 198/9

Ogród
600 m. kw. owocowy pod budowę
sprzedam. Marszałka Focha 15 a.
m. 3. zdg 51 319

Browning
parabellum 9 mm dla myśliwych
rozaczka sprzedam 40 zł. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdg 51 440

Sprzedam
skład spożywczy magiel, miesz-
kanie 1600. Wskaże Kurjer Po-
znański zdg 51 433

Maszynę
do pisania tanio. Niegolewskich
6, m. 1. zdg 51 316

Jadalne
rzeźbiona z braku miejsca tanio
sprzedam. Ruskowski Stroma 24.
zdg 51 363

Piec gazowy
do łazienki sprzedam. Podgó-
rna 10, m. 18. zdg 51 360

Lampę kwarcową
sprzedam. Podgórna 10, m. 18.
zdg 51 359

Sklep
spożywczy, mieszkaniem sprze-
dam. Adres Kurjer Pozn. zdg 51 358

Futro
damskie piżmowce, dobrze utrzy-
mane okazynie na sprzedaż.
Kreta 6, m. 19. zdg 51 357

Garnitur
klubowy skórzany, dobrze utrzy-
many 390 zł. Ratajczaka 29,
mieszka 7. zdg 51 352

Futerko
karakulowe jak nowe korzystnie
sprzedam. Św. Wojciech 5, mie-
szka 8. zdg 4410

Tapczany - leżanki
najlepsze wykonanie bardzo ta-
nio. Poznański Dom Komisy-
jowy, Dominikańska 3. Pg 5075-48.14

Eleganckie
gabinety męskie
nowoczesne modele — solidna
praca, wyjątkowo tanio. Poznań-
ski Dom Komisyjowy, Dominikań-
ska 3 telefon 24-42.
Pg 5076-48.13

Wspaniała
jadalnia dębowa
pierwszorzędne wykonanie, bar-
dzo tanio. Poznański Dom Kom-
isyjowy, Dominikańska 3.
Pg 5077-48.12

Maszynę
damską sprzedam Warsztat. Kra-
szewskiego 5. zdg 51 422

Elektrolux
kilką razy używany okazynie.
Poznański Dom Komisyjowy, Do-
minikańska 3. Pg 5 078-48.11

Śniegowce - kalosze
olbrzymi wybór — śnieżnik nie-
skie ceny — dopóki zapas star-
czy. Poznański Dom Komisyjowy,
Dominikańska 3. Pg 5 079-48.10

Maszyna Underwood
dobrym stanie — jak nowa bar-
dzo korzystnie. Poznański Dom
Komisyjowy, Dominikańska 3 te-
lefon 2442. Pg 5 080-48.9

Miljon złotych
można wygrać na loterii a meble
używane i nowe kupisz najtaniej
tylko w firmie Poznański Dom
Komisyjowy, Dominikańska 3.
Pg 5 081-48.8

Marki niemieckie
kupuje Pozn. Dom Komisyjowy,
Dominikańska 3. Pg 5 082-48.7

Pies
terier, wlochaty, akwarium. Fo-
cha 29, mieszka 3.
Pg 5 083-53.120

5 KUPNA

Maszynę
damską używaną, kupię, dobrze
zapłaci. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 51 210/11

Samochód
cieżarowy lub osobowy pół jed-
nej tonny kupię. Oferty Kurjer
Pozn. rz 4 398/9

„Orzeł” (Adler)
maszynę do pisania nawet nie-
kompletne kupię. Skóra i S-ka
Poznań Marcinkowskiego 23.
zdg 47 554

Zakupię obrazy
(przeprócz) do wyświetlania we
fotoplastikonie. Oferte kierować
pod adresem: Stanisław Kuźniar-
ski, Jasio, Rynek. zdg 50 039

Piekarnię
dobrą celem dzierżawy lub kupna
z domem poszukuję Oferty Ku-
rier Pozn. zdg 50 175

Planę
na wóz kupię. Serdecki, ul. Po-
znańska 49. zdg 50 976

Brylanty
klejnoty, srebra, kupię. Szulc,
Wolności 5. Pg 7 062 47.174

Plaszcz
zimowy, figura normalna kupię.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 51 163

Kupię
właz 1000 m. wzdłużnie willkę
przy tramwaju. Oferty szczegó-
łowe także cena Kurjer Poznań-
ski zdg 51 075

Gniotownik
do łubimu nowy lub używany w
dobrym stanie kupi Majeta, By-
tyń, powiat Szamoty. zdg 51 093

Poszukuję
kupna małego domku z ogrodem.
Oferty do Kuriera Pozn. zdg 51 259

Kamienicę
lub willę nowoczesnie zbudowaną
kupię wprost od właściciela przy
władze 20 tysięcy. Oferty szcze-
gółowe do Kuriera Poznańskiego
zdg 51 268

Cieżarowy
samochód używany kupię. Ofer-
ty cena Kurjer Pozn. zdg 51 338

Platformę
4-5 tonn kupię. Oferty cena
Kurjer Pozn. zdg 51 339

Dom
rodzaj willi przyległe kilka morg
ziemi blisko Poznania kupię. —
Oferty Kurjer Poznański zdg 51 447

6 KAMIENICE

Śliczną
nowoczesną willę godzinie koleja
z Poznania sprzedam lub zamie-
nię na gospodarstwo. Bez agent-
ów. Zgłoszenia Kurjer Poznań-
ski zdg 50 426

Willę
trzymieszkaniową, ogrodem Po-
znania, tramwaj sprzedam Szy-
mański Górczyńska 14.
zdg 50 793

Kamienica
centrum składowe dochód 6 000 ce-
na 43 000. wpłaty 27 000. Tom-
czak Wierzbicze 13 — 1.
zdg 51 148

Kamienicę
narożnikową centrum Poznania,
najlepszemu stanie sprzedam.
wpłaty 60 000. reszta hipoteka
amortyzacyjna. Krzesiński, Pie-
kary 8. zdg 51 244

Pianino
używane kupię. Oferty cena Ku-
rier Pozn. zdg 51 212

Kamienica
składem konfekcji, bławatów, ar-
tykułów męskich prowincji śród-
mieście zaraz na sprzedaż. Zgło-
szenia Kurjer Poznański zdg 51 310

Kamienica komfortowa
narożnikowa śródmieście dochód
24 000 — 180 000 wpłaty 100 000
sprzedam Hetmański, Górna Wil-
da 47. I. zdg 51 431

Kamienicę
komfortową śródmieściu czynsz
roczny 19 40 cena 140 000 wpłaty
80 — 100 000 sprzedam. Pośred-
nicy wkluczeni. Oferty „Poznań”
pod 58.121 Pg 5074-58.171

7 PIENIĄDZ

Bank
Właścicieli Nieruchomości Po-
znańskich Piekary 1. reguluje hipote-
ki i udziela pożyczek hipotecznych
nr 6020

Prowincjonalne
firmy zbożowe
9ktoś poszukują w Poznaniu in-
stytucji zbożowej dysponującej
wielkim kapitałem obrotowym i
zawierającej regularne finan-
sowanie odbieranych ziemio-
pód zechcia się zgłosić piśmiem-
nie podając swoje referencje do
ekspedycji Kuriera Poznańskiego
zdg 50 063

Zł 20 000
poszukuje na I hipotece nowo wy-
budowanego domu, dam 12 proc.
Oferty Kurjer Poznański zdg 50 915

25 000 zł
poszukuje na pierwszej hipotece
realności przemysłowej położonej
przy głównej ulicy w mieście po-
wiatem wielkość 5,5 morgi z
budynkami przemysłowymi.
Zgłoszenia do Kuriera Poznań-
skiego zdg 51 082

Zł 15 000
wspólnika przyjeździe czynnego lub
cichego do przemysłu metalowego
dobre oprocentowanie, pewność
kapitału. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 50 914

8 DO WYNAJĘCIA

Dwa
razy pokój kuchnia z wygodami
rok zgóry (Osiedle). Oferty Ku-
rier Pozn. zdg 50 720

Próżny
pokój parterowy słoneczny dla
małżeństwa od gospodarza do wy-
najęcia. Powidzka 5 (Osiedle).
zdg 50 548

Siedmiopokojowe
mieszkanie, komfortem II. p. od
1. 1. 33. Działyskich 3.
zdg 51 294

2-5
pokojowe poleca „Polonia”.
Kantaka 5. zdg 51 299

Dwa
razy pokój kuchnia z wygodami
rok zgóry (Osiedle). Adres Ku-
rier Pozn. zdg 50 720

Mieszkanie
3 pokoje centrum, wydzierżawi
gospodarz. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 50 357

Dobrze
umeblowane 2 pokoje, kuchnia
sprzedam czynsz miesięczny 36
zł. Adres wskaże Kurjer Pozn.
zdg 51 277

2
pokoje kuchnia z meblami do od-
dania. Adres Kurjer Pozn.
zdg 51 399

3
pokój, mieszkanie komfortowe do
wynajęcia. Zgłoszenia w stróżki
ul. Onufrego Kopczyńskiego 27.
zdg 51 417

Dwupokojowe
pokój kuchnia czynsz miesięcz-
ny wskaże Łukasiewicz 6 m.
14. zdg 51 351

Próżny
używaniem kuchni. Grobla 7.
mieszka 4. zdg 4407

2
pokoje, kuchnia. Marsz Focha
111. Pawlak Wodna 26. zdg 4396

Skład
na wszelkie cele krawca szewca.
Pawlak, Wodna 26. zdg 4396

Pan
z pożyczką na dokup gruntu o-
trzymam dożywotnie utrzymanie na
wsi resztówka. Zgłoszenia Kurjer
Poznański pod zdg 51 458

W zaciśnym
dworcu na wsi blisko miasta od-
dam kilka pokoi panom rentie-
rom emerytom wraz utrzyman-
iem, dobra kuchnia i staranna
opieka. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 51 457

Wydzierżawie
korzystnie przy Aleji Wielkopo-
skiej przed Solaczem 2 mieszka-
nia po dwa pokoje, kuchnia i ła-
zienka oraz pięciopokojowe, —
czynsz podług umowy. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 51 429

2
pokoje kuchnia zaraz do wy-
dzierżawienia czynsz miesięczny
Adres wskaże Kurjer Pozn.
zdg 51 423

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkanie
4-pokojowe z wygodami w cen-
trum potrzebne. Dzierżawa zgó-
ry, pewny platnik. Zgłoszenia do
Kuriera Poznańskiego pod
zdg 50 871

Poszukuję
mieszkania pokoju z kuchnią —
dzierżawa napróżd. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 51 265

Poszukuję
od 15 grudnia dużego pokoju
umeblowanego, ewentualnie 2
małe osobne wejściem lub
wprost od gospodarza, wówczas
próżny — na wysokości parter,
I. piętro. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 51 334

Szukam
1 pokoju z kuchnią pewny lokator
Oferty Kurjer Poznański zdg 51 446

3 pokojowe
z przynależnościami zaraz eme-
ryt wojskowy, regularna płaca
gwarantowana. Oferty Kurjer
Poznański zdg 51 361

Pokoju
z kuchnią od gospodarza, rok zgó-
ry poszukuję. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 51 381

Poszukuję
3 pokoi pewny lokator. Oferty
Kurjer Poznański zdg 51 460

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
osobne wejście lepszym panu.
Wielkie Garbary 48 mieszka 10.
zdg 48 410

Czysty
dwie jedna osobę skrzydło boc-
ne, parter prawo. Fredry 3.
zdg 50 640

Pokój
umeblowany, frontowy, elektry-
ka, osobne wejście, wynajme. Ro-
mana Szymańskiego 8, parter,
prawo. zdg 51 063

Pokój
z osobnym wejściem, czysty sło-
neczny solidnemu panu do wynaj-
ęcia 1. 12. — Płac Dalszowy 16.
mieszka 2. zdg 1662

Umeblowany
pokój, Małeckiego 33 m. 8.
zdg 50 414

Frontowy
panienkom Grobla 29 mieszka 5.
zdg 50 099

Dwuosobowy
Kwiatowa 9, m. 11.
zdg 51 168

Pokój
skromny dla pań. Półwiejska
35a, m. 17. zdg 51 172

Pokój
dla pań 18 zł. Marsz. Fo-
cha 76, m. 17. zdg 51 171

Dwuosobowy
s. 25. ogrzewany, elektryczność
Karwowskiego 24, m. 11.
zdg 51 170

Pokoik
Waty Jagielly 2a, 25. —
zdg 51 169

Dwuosobowy
frontowy, jasny utrzymaniem.
Fr. Ratajczaka 15, m. 3.
zdg 51 162

Wspólny
Ogrodowa 5, podwórze, m. 15.
zdg 51 161

Panience
Chwaliszewo 49. Mar-
ciniakowa. zdg 51 160

Pokój
z elektrycznością kulturalnym. —
Skarbowa 20 mieszka 4.
zdg 51 159

Panne
wspólny. Wielka 9, m. 8.
zdg 51 155

Klatka
duży biuro. 1 tamże dwuosobo-
wy. Świętokrzyski 3 m. 12.
zdg 51 152

Frontowy
jedno — dwuosobowy. Grobla 19
m. 12. zdg 51 142

Dwuosobowy
Łakowa 16, m. 5. zdg 51 141

Niekrepujący
dwuosobowy dobrze umeblowany.
Pocztowa 30 m. 34. III
zdg 51 056

Pokój
do wynajęcia Dąbrowskiego 42,
mieszka 11. zdg 51 151

Małenki
uczciwym paniom tanio. —
Kwiatowa 11, m. 14. zdg 51 149

Pokój
wejście klatki schodowej odnajme
Małkowsk Wodna 22 III.
zdg 51 147

Gabinet i sypialnię
komfortowe, świeżo remontowane
solidnemu lokatorowi. Plac No-
womiejski 5 a, m. 9. zdg 51 066

Centrum
salonik z sypialnią, słoneczny
dwom inteligentnym paniom lub
panom. Józefa 9 a, m. 6.
zdg 51 070

Dwuosobowy
frontowy elektryczność 50 zł. —
Kossaka 18 m. 2 Łazarz.
zdg 51 083

Pokoik
Żupańskiego 2 a, II. prawo.
zdg 51 084

Frontowy
dwuosobowy utrzymaniem. Św.
Marcin 11, m. 2. zdg 51 140

Dwuosobowy
umeblowany Mostowa 33, parter
prawo. zdg 51 137

Słoneczny
frontowy zaraz. Małe Garbary
5, mieszka 8. zdg 51 120

Na wspólny
pana. Fr. Ratajczaka 11 a, I.
w. m. 57. zdg 51 119

Dwuosobowy
jednosobowy. Wrocławka 3, m.
5. zdg 51 113

Pokój
wynajme. Kopernika 8, parter,
lewo. zdg 51 112

Pokój
panience wynajme tanio. Piek-
ary 25, mieszka 12 front.
zdg 51 110

Pokój
czysty, umeblowany, niekrepują-
cy, jasny korzystnie. Mickiewi-
cza 29, parter, lewo. zdg 51 109

Czysty
bez pościeli. Ratajczaka 35, m.
13. zdg 51 108

Ratajczaka
11 a, mieszka 71. zdg 51 107

Inteligentnym
tani. W. Garbary wejście Szy-
perska 1, 17. zdg 51 106

Pokój
Romana Szymańskiego 9, m. 6.
zdg 51 103

Pokój
dla skromnych pań. Św.
Wojciech 8, m. 9. zdg 51 104

Panie
z pościeli. Ratajczaka 35, m.
13. zdg 51 102

Pokoik
cienisty 20 złotych. Niegolewskich
1, m. 8. zdg 51 100

Matejki
60 m. 1. dwuosobowy. zdg 51 101

Panience
na wspólny. Piekary 3, m. 1.
zdg 51 100

Centrum
niekrepujący utrzymaniem. bez.
Murna 3. I. prawo. zdg 51 098

Panience
wspólny. W. Garbary 21. Filar-
ska. zdg 51 097

Jedno
dwuosobowy, elegancki także u-
trzymaniem. Kreta 22, parter,
lewo. zdg 51 095

Dwuosobowy
czysty 1. 12. tamże płaszczy-
męski tanio. Matejki 65, m. 6.
zdg 51 091

Pokój
czysty. Półwiejska 38. I. mie-
szka 6. zdg 51 088

Oddzielny
Kopernika 3 IV mieszka 14.
zdg 51 085

Jedno-
dwuosobowy. Grunwaldzka 20 b.
m. 9. zdg 51 240

Duży
umeblow. pokój używaniem ku-
chni korzystnie do wynajęcia —
Matejki 46, m. 7. zdg 51 242

Dwa pokoje
pokoje dwuosobowe. Plac Stawny 7, mieszkanie 4. —
zg 4411

Pokój
niekrepujący. Za Bramką 5 a. m. —
zg 4302

Dwuosobowy
pokój wynajme. Wielkie Garbary 63. m. 10. —
zg 4301

Dwuosobowy
Marsz. Focha 49. m. 7. —
zg 51 391

Wspólny
Józefa 9 m. 2 —
zg 51 390

Pokój
1-2 panienki (pianino). Wojciecha 3. m. 5. —
zg 51 384

Przy Zamku
2 pokoje łączne na biuro urządzeniemi odda. Wały Jana III. 12, mieszkanie 6. —
zg 51 379

Przy Zamku
pokój bez pościeli panu. Wały Jana III. 12, mieszkanie 6. —
zg 51 378

Pokój
św. Józefa 6. m. 10. —
zg 51 376

Pokój
ładny meble tylko dla inteligentnego solidnego pana od 1. 12. —
Wyspiańskiego 18. m. 1. —
zg 51 375

Podgórze
2 a. III. prawo. utrzymaniem —
częściowym. —
zg 51 454

Słoneczny
elektryczność dobrze umebłowany zaraz. Skryta 2. m. 8. —
zg 51 452

Elegancki
jeden lub dwuosobowy utrzymaniem lub bez. Cieszkowskiego 7. m. 11. —
zg 51 427

Przecznica
3. I. p. dzwonił Topińska. —
zg 51 430

Klatki
elektryczność centralne ogrzewanie inteligentnemu panu. Wielka 7 m. 5. —
zg 50 397

12 SZUKA POKOJU

Dwuosobowego
czystego, śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zg 50 756

Lepszego
pokoju w centrum szuka pan. —
Oferty Kurjer Poznański zg 51 166

Pokój
z zapewnieniem czysty, najchłodniej samotnej osoby wynajmie od 1. 12. —
urzędnik — student. Podać cenę Kurjer Poznański zg 51 077

Próżnego
pokoju szuka spieszenie małżeństwa, czynsz z góry. Oferty z ceną Kurjer Poznański zg 51 138

Pokoju
utrzymaniem przy inteligentnej rodzinie dla uczennicy. Oferty podaniem ceny Kurjer Poznański zg 51 248

Poszukuje
wspólnego pokoju używaniem maszyn. Oferty Kurjer Poznański zg 51 209

Ciepłego
małego niekrepującego poszukuje pan. Oferty Kurjer Poznański zg 51 282

2 panów
poszukuje pokoju niekrepującego do 15. 12. Warunki. cena Kurjer Poznański zg 51 395

Szukam
pokoju umebłowanego z centralnym ogrzewaniem i światłem elektrycznym dla trzech studentów U. P. Oferty Kurjer Poznański zg 51 445

Poważna firma
poszukuje pokoju na biuro, oddzielne wejście, okolicy śródmieścia. Oferty Kurjer Poznański zg 51 350

Wspólnego
pokoju 15 z używaniem kuchni. Panienki Łazarz. Oferty Kurjer Poznański zg 51 426

Skromnie
umebłowanego lub próżnego na dwie osoby Łazarz lub centrum. Oferty Kurjer Poznański zg 51 057

13 LOKALE

Lokale Bractwa Kurkowego w Czarnkowie

sa natchyniam do wydzierżawienia Dzierżawa wedle umowy. płatna kwartalnie z góry. Wymagana kaucja 1 200. — zł. Gwarancji na uzyskanie pełnego konsensu na wyszynk nie przejmujemy. Okazja dla młodszych emerytowanych urzędników. Zgłoszenia przyjmuje Zarząd Bractwa Kurkowego w Czarnkowie. —
zg 50 891

3 pokoje
na biura ewentualnie z urządzeniem przy Placu Wolności blisko do wynajęcia. Zgłoszenia Baro Ogłoszeń „Pan” nr. 47.141. —
Pg 7 026-47.141

Odpowiednie
lokale na mleczarnię do wydzierżawienia z mieszkaniami zaraz w powiecie rawickim. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 51 080

Ubikacji
na krawiectwo poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zg 51 383

Poszukuję
lokalu od gospodarza na fryzjerstwo. Oferty Kurjer Poznański zg 51 219

Dwa pokoje
nieumebłowane na biuro, osobne wejście. I ntr. telefon zaraz. —
Aders wekaże Kurjer Poznański zg 51 398

Poważna firma
poszukuje pokoju na biuro, oddzielne wejście, okolicy śródmieścia. Oferty Kurjer Poznański zg 51 344

4 pokoje
wraz z ubikacjami suterrenowem przemysłowe handlowe w pobliżu Starego Rynku wprost od gospodarza zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zg 51 448

Ubikacje
fabryczne nadające na składnice, piwa, mleczarnie, biurami, podwórkiem do wydzierżawienia. —
Oferty Kurjer Poznański zg 51 499

Ubikacje
obeznane, handlowe przemysłowe drukarnie, składnice nadające na wszelkie branże wynajmie gospodarz. Wielkie Garbary 39. —
zg 4412

14 DZIERŻAWY

Wymiana maki
śrutownik z motorem bez konkurencji zaraz do wydzierżawienia. Adres wekaże Kurjer Poznański zg 50 446/7

Wydzierżawie
pensjonat 13 pokoi komfortowo umebłowanych —
dzierżawa 800 miesięcznie. Kaucja 2 000. —
Oferty Kurjer Poznański zg 51 335

Rzeźnictwo
z urządzeniem wydzierżawie. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 51 424

15. LETNISKI I UZDROWISKA

Zakopane „Lwówianka“
pokoje I-szej kategorii, słoneczne widok na góry ślizgawka, garaż, telefon 512. Ceny niskie. ng 6578

16. OSOBISTE

Miedzy
ludźmi rodzą się pomysły i interesy. Odwiedzaj śniadanie Zietkiewicza Aleja Marcinkowskiego 21 a spotkasz ludzi. —
zg 1815

Marwid
proszę o adres Kurjer Poznański zg 51 438

21 ZGUBY

Szpic
biały zabrakł się. Adres wekaże Kurjer Poznański zg 51 124

22 ROZMAITE

Kapelusze damskie
na zamówienie, wszelkie przeróbki św. Marcin 69. mieszk. 8. —
zg 50 595

Plótna, Inlety
Adamaszki pościelowe, batysty białe i kolorowe. Nansuki. Linony. Tolle. de Soie. surowa. Oxford. plótna czysto białe. białe półbiałe i kolorowe surowe pościelowe w kraty Kooper spodkowy. zefiry panamy. Polny jedwabne. Margulsety jedwabne na koszule wierzchnie. barchany koszulowe flanely białe. flanely piżamowe fartuchowe. alpaki i satyny beki na fartuchy i suknie zakonne polecą w wszystkich szerokościach i jakościach w wyborze wielkim po cenach najniższych Dom Plócienn. i Fabryka Bielizny J. Schubert ul. Wrocławka 3. Specjalność: Wyprawy gotowe na zamówienia i z metra. —
Pg 4 755-36.12

Swędenie
ciała, oraz wszelkiego rodzaju wyrzuty skórne usuwa krem Laine-Age (z Kogutkiem). Jest deatny nieszkodliwy kosmetyk usuwający wady naskórka tak u dorosłych jak i u dzieci. ng 2 628

Od 1,90
powleczenia na poduszki z mierzka od 2,90 z klocka od 3,90 z fałbaną od 3,90 z fałbaną od 5,90 —
jasek od 5,90 —
jasek od 1,90 —
podpniecie gładkie od 7,90 z mierzka od 8,90 z klocka od 10,90. —
Prześcierała od 2,90 —
ręczniki od 45 gr —
adamaszki od 1,20 frotte od 75 gr —
Garnitur pościelowy (1 pościel, 1 poduszka gładka i poduszka strojna z jedwabem wszystkim) razem 11,50. Inlety do najwyższych gatunków gotowe i z metra polecą w bardzo wielkim wyborze po cenach najniższych Dom Plócienn. i Fabryka Bielizny J. Schubert, Wrocławka 3. Specjalność: Wyprawy gotowe na zamówienie i z metra. Trykoty zimowe. —
Pg 4 761-37.76

Inżynier architekt
(urzędnik) przyjmie domy w administracji w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zg 50 004

Jakania
oraz wadliwej wymowy odczuwa według własnego systemu w 12 godzinach Jan Lange, b. dyrektor Teatrów Polskich. Zgłoszenia 3-5 ul. Kantaka 1 III. front. —
zg 50 375

Akuszzeria
Kleinwächterowa Poznań. centrum ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od placu Świetokrzyskiego —
zg 34 897

Iwoniec - Zdrój
polecą do kuracji domowej sół jodobromowa sółki pól kg 2 235. Woda mineralna butelka 1,50. Zadać w apt. skł. lub od Dyrekcji Zdroju. —
dg 1772

Dziewczynkę
6-8 letnią sierotę po zmarłych rodzicach przeniebieżdzietnie małżeństwo Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer Poznański rg 4402

23 OŻENKI

Tysiące
bogaty partyj polecą największe biuro matrymonijalne „Postęp” Warszawa, Senatorska 38 Na żądanie wysyłamy dyskretnie kilkakset ofert —
ng 6 500

Oferty wydajemy tylko za przedłożeniem dowodu

Zdarzają się liczne wypadki, że inserenci zgłaszają się do ekspedycji naszej po odbiór ofert bez dowodu. upoważniającego do ich podejmowania. Oświadczamy, wobec tego, że w interesie słynnych inserentów oraz dla zasady sztyfrowanych ogłoszeń wydajemy oferty oraz udzielamy o nich życzonych informacji tylko za przedłożeniem otrzymanego przy nadaniu ogłoszenia dowodu, upoważniającego do podejmowania ofert

Przestrzegamy przed zagubieniem tego dowodu, gdyż reklamacyj nie uwzględniamy.

Administracja

Wdowa
po urzędniku, przystojna, bezdzietna, z mieszkaniem gospodarza na widzie zamąż. Wiek od 40 lat Wdowcy z dziećmi niewykluczone. Oferty Kurjer Poznański zg 51 143

Wdowiec
kupiec, przemysłowiec, właściciel kamienicy szuka żony. Starsze panny lub wdowy do 55 lat posiadające do 10 000 raczą złożyć oferty Kurjer Poznański zg 51 311

Panna
lat 34 osobista wyprawa umebłowane mieszkanie i 5 tys gotówki szuka męża niższego urzędnika. Oferty Kurjer Poznański zg 51 459

24 NAUKA

Kurs
księgowości, stenografii, pisanie na maszynie rozpoczynam 2. XII. „Wzór” pl. Wolności 2. mieszkanie 8. —
zg 50 839/40

Kursy kroju
Świętokrzyski 3
Przyjmuje kandydatki. Kazubowska. —
zg 51 156/7

Szkoła Tańca
Makowskiego
Plac Wolności 14 a. —
Pg 6 009-58.100

Kursy
księgowości, stenografii, pisanie maszyną od 1 grudnia. Kromczyńska. Ogrodowa 16. II. —
zg 51 005

Kursu
kroju —
czyta udziela Nowak. —
Wrocławska 33. —
dg 1 803

Korepetycyj
udziela. Oferty Kurjer Poznański. —
zg 51 278

Pokój
za korepetycje II. gimn. Oferty Kurjer Poznański zg 51 010

Lekeji
francuskiego udzielam tanio. Telefon 60-05. —
zg 51 451

25 MUZYKA

7 zł
poza dom udzieli początki fortepianu ucz. Szk. Muzycznej. —
Oferty Kurjer Poznański zg 51 094

26 ROZRYWKA

Kino „Orzeł“
„Samotny Orzeł” Georg O'Brien. —
zg 51 213

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Urzędnik
gospodarczy, kawaler, lat 28, z 10-letnią praktyką gospodarczą z dobrymi poleceniami, obecnie trzy lata w posadzie na 3 000 mrg. zmieni od 1 stycznia posadę. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zg 50 344

Pani
samodzielna rutynowana szybko orientująca się prowadzi od kilkunastu lat biuro personalne najpoważniejszego zakładu wydawniczego. zna wszechstronnie wszelkie ustawy socjalne szuka odpowiedniej posady w poważnych przedsiębiorstwie od 1. 2 lub 3 Łaskawe oferty do Kurjer Poznańskiego zg 48 757

Poszukuje
posady jako robotnik lub innej. Złóż 200 zł kaucji. Lehmann. Międzychód. ul. Węjska. —
zg 50 895

Pomocnik
piekarski po wojskowej obeznany również w cukiernictwie szuka posady. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zg 50 554

Rutynowany
spółdzielca z 20-letnią praktyką. poszukuje stanowiska kierownika spółdzielni spożywczej od 1. stycznia 1933 r. ewentualnie później. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zg 50 308.

Samodzielna
dziewczyna do wszystkiego poszukuje posady względnie posługi od 1. 12. Oferty Kurjer Poznański zg 50 547

Posada
samodzielnym gotowaniem przyjmie do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zg 51 253

Dziewczyna
uczciwa czysta do wszystkiego. szuka posady od 1. Oferty Kurjer Poznański zg 51 254

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zg 51 257

Malopolanka
kucharka do wszystkiego. bardzo dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1. grudnia. —
Oferty Kurjer Poznański zg 51 236

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego z gotowaniem 1. 12. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 51 291

Dziewczyna
w średnim wieku z dobrym gotowaniem poszukuje posady. —
Oferty Kurjer Poznański zg 51 307

Nauczyciel
zredukowany, celująca matura, czteroletnia praktyka poszukuje posady do dzieci za utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański zg 51 809

Pracznia
szuka prania. Wodna 27. mieszk. 14. podw. —
zg 51 272

Woźnica
z własnymi końmi i platformą. poszukuje pracy. Półwiejska 4. m. 22. —
zg 51 218

Posługaczka
uczciwa poszukuje posługi z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zg 51 208

Posługi
poszukuje czysta, uczciwa, dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zg 51 205

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zg 51 230

Szofer
kował maszynista szuka jakiegokolwiek posady woźnego, portiera lub też na centralne ogrzewanie z dobrymi poleceniami może mieć mniejszą kaucję. —
Oferty Kurjer Poznański zg 51 154

Mistrz fryzjerski
obejmuje stanowisko kierownika lub pracownika. Oferty Kurjer Poznański zg 51 231

Ekspedjentka
z dobrej rodziny poszukuje posady do piekarni cukierni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 51 234

Służąca
praniem, gotowaniem szuka posady, okolica obojętna. Oferty Kurjer Poznański zg 51 179

Krawcowa
szuka pracy poza dom wykonuje eleganckie kroje okaże polecenia pierwszorzędnym domów. Różana 12. m. 9. IV. —
zg 51 176

Posługaczka
szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zg 51 203

Uczciwa
posługaczka poszukuje posługi. —
Oferty Kurjer Poznański zg 51 202

Uczciwa
rozetlna młoda posługaczka poszukuje posługi przed południem na Łazarzu. Oferty Kurjer Poznański zg 51 200

Dziewczyna
z skromnym gotowaniem, praniem, dobrze poleciona. poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zg 51 196

Dziewczyna
poszukuje posady lub posługi do wszystkiego od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 51 396

Szofer
monter, kawaler, poszukuje posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zg 51 400

Sierota
ekspedientka szuka zaraz posady branży cukierniczo - piekarskiej. Zawodna. Strzelecka 14. m. 14. —
zg 51 418

Dziewczyna
poszukuje posady z dobrym gotowaniem, bez spania od 1. 12. Oferty Kurjer Poznański zg 51 106

Murarz
znajdujący się w krytycznym położeniu. poszukuje posady możliwie na majątku, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zg 51 009

Dwie
panienki biegle piszące. poszukują jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Poznański zg 51 092

Poszukuje
posługi na po południe. Oferty Kurjer Poznański zg 51 090

Pomocnik rzeźnicki
z kaucją. poszukuje posady za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zg 51 086

Czeladnik
rzeźnicki. szofer młodszy poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zg 51 087

Mężczyzna
sumienny, inteligentny. poszukuje posady woźnego lub do pomocy lekarza. Oferty Kurjer Poznański zg 51 241

Pracznia
szuka prania. Oferty Kurjer Poznański zg 51 251

Osoba
lat 35. poszukuje posady z gotowaniem, miejscowość obojętna. —
Oferty Kurjer Poznański zg 51 252

Posada
samodzielnym gotowaniem przyjmie do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zg 51 253

Dziewczyna
uczciwa czysta do wszystkiego. szuka posady od 1. Oferty Kurjer Poznański zg 51 254

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zg 51 257

Malopolanka
kucharka do wszystkiego. bardzo dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1. grudnia. —
Oferty Kurjer Poznański zg 51 236

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego z gotowaniem 1. 12. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 51 291

Dziewczyna
w średnim wieku z dobrym gotowaniem poszukuje posady. —
Oferty Kurjer Poznański zg 51 307

Nauczyciel
zredukowany, celująca matura, czteroletnia praktyka poszukuje posady do dzieci za utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański zg 51 809

Pracznia
szuka prania. Wodna 27. mieszk. 14. podw. —
zg 51 272

Woźnica
z własnymi końmi i platformą. poszukuje pracy. Półwiejska 4. m. 22. —
zg 51 218

Posługaczka
uczciwa poszukuje posługi z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zg 51 208

Posługi
poszukuje czysta, uczciwa, dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zg 51 205

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zg 51 230

Szofer
kował maszynista szuka jakiegokolwiek posady woźnego, portiera lub też na centralne ogrzewanie z dobrymi poleceniami może mieć mniejszą kaucję. —
Oferty Kurjer Poznański zg 51 154

Mistrz fryzjerski
obejmuje stanowisko kierownika lub pracownika. Oferty Kurjer Poznański zg 51 231

Ekspedjentka
z dobrej rodziny poszukuje posady do piekarni cukierni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 51 234

Służąca
praniem, gotowaniem szuka posady, okolica obojętna. Oferty Kurjer Poznański zg 51 179

Krawcowa
szuka pracy poza dom wykonuje eleganckie kroje okaże polecenia pierwszorzędnym domów. Różana 12. m. 9. IV. —
zg 51 176

Posługaczka
szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zg 51 203

Uczciwa
posługaczka poszukuje posługi. —
Oferty Kurjer Poznański zg 51 202

Uczciwa
rozetlna młoda posługaczka poszukuje posługi przed południem na Łazarzu. Oferty Kurjer Poznański zg 51 200

Dziewczyna
z skromnym gotowaniem, praniem, dobrze poleciona. poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zg 51 196

Dziewczyna
poszukuje posady lub pos

Łózka metalowe

z niższą ceną

do 40%

poleca

A. Koszewski, Poznań,

Stary Rynek 61.

P. 6 619-47.18

Maszynistka

biuralistka początkująca szuka bezpłatnej posady praktyki. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 389

Amerykanka

szuka posady u samotnego pana lub pani wymagania skromne. — Oferty Kurjer Poznański zdg 50 369

Poszukuje

posady inkasenta woźnego lub jakiegokolwiek pracy za złożeniem kaucji. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 462

Dziewczyna

młodsza poszukuje posady do dzieć lub do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 532

Dziewczyna

młodsza poszukuje zajęcia do lekkich prac domowych zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 542

Wychowanka

Siostra poszukuje posady od 1-go grudnia lub do lekkich prac domowych ewentualnie do 1 dziecka. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 443

Gospodyni - kucharka

z doświadczeniem i wieloletnim stażem szuka posady w domu z dziećmi. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 553

Osoba

w charakterze służącej skromna, pracowita, dobra świadectwa kochająca dzieci, cośkolwiek zyskiem gotowaniem i do wszelkich prac poszukuje posady od 1. 12. lub całodzienną posługę. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 892

Kucharka wiejska

poszukuje posady do dwóch osób. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 469

Gospoia

z doświadczeniem i wieloletnim stażem szuka posady w domu z dziećmi. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 553

Dziewczyna

z doświadczeniem i wieloletnim stażem szuka posady w domu z dziećmi. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 553

Matematyki

11 letniej dziewczynce. — Oferty Kurjer Poznański zdg 51 501

Pracznia

szuka prania. Wodna 27, miesz. 14. podw. zdg 51 272

Książkowa - kasjerka

z kilkuletnią samodzielną praktyką pierwszorzędną siłą, pewną w swym zawodzie szuka posady od 1. 1. 33. lub później. Dzielnica obojetna. — Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 50 554

Książkowa - bilansistka

działa poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 076

Półroczka

posada polonistki szkół Poznaniu obejmie pełnokwalifikowaną pedagog-dziśniacz. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 702

ulica Polgórna 10

Filja: M. Focha 43

Wypożyczalnia Książek Wilaka, posiada ostatnie nowości. Abonament 1,50 zł miesięcznie. Książki: polskie — francuskie angielskie i niemieckie

z 16 918

Nauczyciel

zredukowany, celująca matura, czteroletnia praktyka poszukuje posady do dzieci za utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 51 309

TEATRY**Teatr Polski: Dziś „Akropolis”.****Teatr Wielki (Opera): Wtorek 29. 11. „Dolly”.****Środa, 30. 11. „Lohengrin” (z J. Wolińskim).****Piątek, 2. 12. „Dziewczyna z Holandii”.****Teatr Nowy: Dziś „Zygmunt August”.****Wtorek, 29. 30. „Zygmunt August”.****Środa, 30. 11. „Zygmunt August”.****Komedia Muzyczna: — Dziś „Dancing — Bar”.****Wtorek, 29. 11. „Dancing — Bar”.****Środa, 30. 11. „Dancing — Bar”.****Cyrk Olympia: Dziś i codziennie wielki program światowych atrakcji. Ceny od 45 gr do 1,50 zł.****Kina Apollo i Metropolis to rekord taniości i dobrych programów**

dg 1 519

DZISIAJ W KINIE**Aurora: „Legjon Walecznych”.****Apollo i Metropolis: „Człowiek Małpa”.****Gorzo: „Trójka”.****Colosseum: „Afera Meżatki”.****Jeanetty Mac Donald.****Metropolis: „Gehenna Kobiet”.****Muza: „Monte Carlo”.****Orzeł: „Samotny Orzeł”.****Odeon: „Król Paryża”.****Roxi: „Pat i Patachon”.****Renaisance: „Nowoczesny Don Kiszot” i „Komedia Miłości”.****Słońce: „Na rozkaz kobiety”.****Sfinks: „Nasze niewinne narzeczony” oraz „Nie oszukasz żony”.****Tęcza: „Niebezpieczny Roman”.****Wilsona: „Tabu”.****Krawcowa**

na garderobę wszelką poszukuje posady poza domem. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 648

Posługi

3 dni w tygodniu, praniem gotowaniem poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 577

Krawcowa

wykonująca garderobę damską, dziecięcą, pracą krawiecką poszukuje zajęcia. Wrocławskie 36, mieszkanie 4, wejście Golebia. zdg 49 207

Polecam

służąca możliwa czysta doświadczeniem. Zgłoszenia telefon 14 43 Jonscherowa. zdg 49 243

Fryzjerski

pomocnik pierwszorzędną siłą posiadający kartę rzemieślniczą, był właścicielem przedsiębiorstwa, szuka zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 581

Woźnego

posada przyjmie inteligentny kawaler młodych złożyć większą kaucję. Zgłoszenia pod „Pracowity”. Biuro ogłoszeń Statlera, Kraków. ng 6507

Szukam

posługi z praniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 923

Student

udzieli pomocy lekcyjach uczniom szkół wydziałowych średnich do 5-tej godziny 50 groszy. Oferty Oredownik Wielkopolski zdg 51 126

Młodszy

pomocnik krawiecki poszukuje pracy za skromnym wynagrodzeniem lecz stała miejscowość obojetna. Oferty Oredownik Wielkopolski zdg 51 315

Szukam

pracy w charakterze posłańca 9 zł tygodniowo. Oferty Oredownik Wielkop. zdg 51 383

Dziewczyna

18 lat z prowincji, porządnej rodziny, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 968

Gospodyni

kuchmistrzyni gotująca wykwić, nie średni wiek oszczędna przystojna inteligentna referencje z najlepszych znanych domów, poszukuje posady najchętniej do prowadzenia domu samotnej osoby. Warunek dobre traktowanie, pensja skromna. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 50 474

Pani

młoda, inteligentna, miłej powierzchowności, znająca dobrą, taną kuchnię, zaprawiona zimą, robotki, kochająca dzieci, przyjmie posadę najchętniej na wsi. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 50 079

Panna

z lepszym wykształceniem, niemieckie, muzyka, szycie z świadectwami szuka posady do dzieci lub w gospodarstwie. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 992

Absolwentka

ukończona rocznej szkoły handlowej poszukuje posady jako uczennica biurowa. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 49 858

Dziewczyna

dobrze polecona szuka posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 50 564

Krawcowa

działa poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 506

Stenotypistka

młoda, pisząca dyktandem, praktyka biurowa poszukuje posady również utrzymywanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 519

Posady pokojowej

szuka panna inteligentna, do lepszego domu lub hotelu za utrzymanie i skromne wynagrodzenie. Zna szycia haft i prace domowe. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 774

Jeanette Mac Donald**Bona**

religijna, znająca higienę z dłuższą posadą i doświadczeniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 493

Krawcowa

poszukuje posady zaraz lub od 1. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 50 465

Inteligentna

siła biurowa szuka od 1. 12. posady sekretarki, maszynistki lub t. p. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 423

Pokojowa

fryzjerka poszukuje posady na majatku. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 319

Dzielny

ogrodnik szuka pracy za podwózkowego portiera do chorego lub przy willi bardzo tanio. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 722

Panienska

sumienna z znajomością rachunkowości poszukuje posady. Foto-Express, Przecznicza 7, wejście Bukowska. zdg 51 227

Uczeń

potrzebny zaraz. Mistrz rzeźniczy Główna Średnia 2. r 4 413

Posługaczki

młodej, uczciwej, czystej, dwa razy w tygodniu z praniem poszukuje. Kwiatowa 13. m. 6. zdg 51 269

Pracznia

do prania potrzebna, przedewszystkiem czysta, ma pierzeństwo. Adres wskaże Oredownik Wielkopolski zdg 51 125

Poszukujemy

przedstawicieli na prowincję na wszystkie powiaty wojew. Poznańskiego do sprzedaży artykułów obowiązkowych zaopatrzonego koncesją państwową. Oferty sub „Koncesja” do biura ogłoszeń Fuchsa Łódź Piotrowska 50. np 4785

Afera Meżatki**Ubożny**

zarobek 300.— zł miesięcznie znajduje osoby, mające ezerokie koła znajomości. — Gzokred. Lwów, Walowa 11. Pz 6 962-72.65

Akwizytor

na miasto Poznań Górczyn poszukuje do odwiedzenia klientów prywatnej informacji od 4—5. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 50 278

Akwizytorów

(zastępców) w każdej miejscowości Poznańskiego Pomorza poszukuje z gwarancją 100 złotych. Oferty z życzytorem odpisami świadczyć proszę skierować Kurjer Poznański pod zdg 50 279

Zarząd Dóbr

XX Czartoryskich w Konarzewie p. Dopiewo przyjmie na czas kampanii tegorocznej dobrze poleconego gorzelnika. Kopie świadectw bez zwrotu Zarząd. zdg 50 156

Lekarza-dentysty

tylko młodego, dzielnego jako wspólnika poszukuje dentystka lat 18 posiadająca własny dom i w tymże od lat dwudziestu istniejącą praktykę. Cel matrymonialny. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 50 892

Akwizytorów (ek)

pracowitych, uczciwych, przyjmie poważne wydziałstwo, dzielnie i masowo popularnych i albumów masowy zbył dogodnie warunki spłaty wysoka prowizja zdolnym okręgowym reprezentacje. Oferty odpowiedzialnych Warszawa Górnośląska 16 — 32. ng 6567

Dziewczyna

restauracyjna do wszystkiego z doświadczeniem gotowania. Jezuita 4, restauracja zdg 51 324

Kelner

z pożyczką do 500 zł może się zgłosić. Oferty Kurjer Poznański zdg 51 393

Uczennice

przyjmie krawcowa. Dąbrowskiego 43 parter. zdg 51 401

Uczennice

potrzebne Salon Mód Dąbrowskiego 46 m. 7 zdg 51 403

Fryzjerka

manicurzystka, dzielna, posada stała. Staszica 5. zdg 51 406

Za posługę

pokój całe utrzymanie. Wierzbicice 24 b. miesz. 17 zdg 51 407

Służąca

z doświadczeniem gotowaniem, świadczeniami. 27 Grudnia 16. m. 10. zdg 51 410

Domokrąźni

dobry zarobek. Półwiejska 29, parter, prawo, godz 19—21. zdg 51 330

Ekspedjentka

papieru, kancja sto. — Zgłoszenia. Chwaliszewo 3/4, skład cukierków, bocna, środa zdg 51 173

Uczennica

do rzeźnictwa potrzebna. Kramarska 4. zdg 51 321

Służąca

zaraz potrzebna. Kramarska 4. zdg 51 320

Dziewczyna

młodsza do wszystkiego potrzebna. Górna Włda 42. m. 7. zdg 51 365

Uliczni

sprzedawcy, chłopcy inteligentni do sprzedaży ostrzy do golenia (złoty) prima stal ang. po 15 gr z reklamowa skrzyneczka na pasku z kancją 5—9 zł potrzebni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 51 373

Viktor Mac Laulen

Pz 5 072/3 48.1/2

Uczennica

potrzebna. Ratajczaka 9. Prasowalnia. zdg 51 302

Kuśnierka

potrzebna zaraz. Kozia 21. Dyman. zdg 51 129

Uczennice

na rok krawieczyzny mogą się zgłosić. Bóznica 10/11 m. 5 zdg 51 273

Wspólniczki

z 1500—2000 zł poszukuje rwa rancja. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 211

Poszukująca pracy**Inteligencja**

(panie i panowie) znajdują zatrudnienie lekką akwizycją. Bliższe informacje Pekary 10 m. 5 po niedzialek od 9—12. zdg 50 973

Na ból głowy tylko proszek z iabką

Pg 4 734-315

Potrzebna służąca umiająca gotować. Fredry 12 m. 8. zdg 51 436**Kroju** wyuczan Słowackiego 39. m. 9. zdg 51 285**Ekspedjentka** branży obuwia potrzebna. Rozmarynowicz Stary Rynek 93. rz 4394**Przykrawacz** biegły młodszy Waza Wrocławska 15. zdg 51 328**Sp. Akc. poszukuje** z powodu powiększenia przedsiębiorstwa kilku energicznych i inteligentnych panów w charakterze przedstawicieli. Zarobek miesięczny do 600 zł. Reflektand wywołani z dobrą prezencją zechcą się zgłosić ul. Podgórska 4. m. 5. we wtorek od 10—12 i 15—17. Pz 5 084-48.6**Dziewczyna** do wszystkiego z gotowaniem, pościela potrzebna zaraz. Skryta 15. m. 2. zdg 51 036**Służąca** z gotowaniem potrzebna 1. 12. — Ludwiczak Strzelecka 21. zdg 50 864**Dzielnicy** handlowców na dobrych warunkach poszukujemy. Reim Wysocka 11. m. 26 zdg 51 305**Magister** początkujący potrzebny 1. 1. 33 do apteki blisko Poznania. Język niemiecki konieczny. Referencje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 1812**Polskie — francuskie angielskie i niemieckie****Kierownika** do pierwszorzędnej Probierni-Sniedal: poszukuje się. Wymaga się kaucej. Reflektanci tylko fachowcy mogą złożyć ofertę z odpisami świadectw o ile możliwość z fotografiami i podaniem wysokości posiadanej kaucej do Kurjera Poznański zdg 51 288**Dziewczyna** do wszystkich prac potrzebna. Zgłoszenia Piatkowski św. Marcina 31 i p. zdg 51 199**Panienska** na czas przedświąteczny. Wyroby tytoniowe i kolonialia. Półwiejska 15. zdg 51 174**Służąca** z gotowaniem potrzebna od 1. 12. Pieczyński Pocztowa 11. zdg 51 177**Marszantka** samodzielna może się zgłosić. — Marszałka Focha 57. zdg 51 377**Agentów** spożywczych poszukuje natychmiast. Zgłoszenia Aleja Szlagowska 18. 2. zdg 51 295**Dziewczyna** do dzieci i prac domowych potrzebna zaraz. Plachta Kolejowa 14 zdg 51 189**Fryzjerka młodsza** dzielna oszczędna na stała posada zaraz potrzebna. Zgłoszenia odpisami świadectw nauk i posad Zakład fryzjerski Domała. Inowrocław. zdg 51 256**Dziewczyna** do restauracji z doświadczeniem potrzebna. Składowa 11 zdg 51 337**Humor zagraniczny****Szczerze życzenia imieninowe.**

— Życzę ci szczęścia, zdrowia — i żebyś dożył tak długo, aż będę mógł ci oddać dług.

(Frankfurt. Ill.). S. F.

F. LISIECKI

Dom Konfekcyjny T. A.

w nowej szacie!

Prosimy o zwiedzanie naszych dobrze zaopatrzonych oddziałów.

Nowe wejście z Starego Rynku

Pg 5 086 48.18

Przedpłata

na miesiąc grudzień 1932 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20, w agencjach w mieście zł 3,50, z odnośnikiem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,14, kwartalnie zł 12,40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7,50, w innych krajach zł 8,50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonent nie ma prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia